

DARBININKAS

Vol. LXI, Nr. 4
Sausis-January 23, 1976

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Afrikos vienybės org-jos konferencija Angolos reikalu nesudarė bendro sprendimo ir nutarė klausimą pavesti tirti specialiam komitetui, kuris turės paruošti pranešimą org-jos suvažiavimui liepos mėn.

Sov. S-gos derybos su Japonija taikos sutarčiai pasirašyti baigėsi nesėkmingai. Japonija reikalauja, kad Sov. S-ga grąžintų karo pabaigę užimtas 4 Kurilų salas, o Sov. S-ga nori, kad Japonija nepasirašytų taikos sutarties su Kinija, pagal kurią abi šalys įsipareigoja priešintis trečiosios šalies pastangoms įsigaleti Azijoje.

JT saugumo taryboje vyksta debatai Art. Rytų taikos klausimais, kuriuose nepaisant JAV pastangų, dalyvauja ir Palestinos išlaisv. org-ja. JAV iš anksto išpėjo arabų valstybes, kad jos vetuos tokią rezoliuciją, kuri reikalautų, kad Ženevos konferencijoje dalyvautų ir Palestinos išlaisv. org-ja ar nustatytų naujas sąlygas galutiniam susitarimui pasiekti.

Islandija žada nutraukti diplomatinį santykius su Britanija ir pasitraukti iš NATO, jei Britanija neatitrauks savo karo laivų iš teritorinių vandenų. Jau kuris laikas ten vyksta nesuspilintai dėl žuvų gaudymo Islandijos vandenynėse.

Sovietų Pravda kaltina, kad Radio Liberty ir Radio Free Europe veikia neatitinkama atoslūgio politikos dvasios. Prieš tai Sov. Rusija kritikavo Voice of America veiklą.

Valst. sekr. Kissingeris nutarė vykti į Sov. S-gą strateginių ginklų apribojimo sutarties reikalais. Esą sovietai padarę žymių nuolatų, ir Angolos įvykiai nesą tiek svarbūs, kad galėtų sutrukdyti sutarties pasirašymą.

Angolos šiaurėje veikia Tautinis frontas, spaudžiamas sovietų remiamo išlaisv. sąjūdžio, traukiasi į Zaire pusę.

Libane kovos vis aštrėja. Dešinėje užėmė palestiniečių stovyklą, o kitas dvi užblokavo. Susirėmimai vyksta ne tik Beirute, bet ir apylinkėse.

Ispanijos vyriausybė mobilizavo kelis tūkstančius streikuojančių paštininkų, bet daugelis kitų tarnautojų tebestreikuoja, nes vyriausybė užšaldė atlyginimų kėlimą.

Kuba prižadėjo besilankančiam Panamos prezidentui gen. Omar Torrijos Herera višokeriojo paramą Panamos kanalo byloje su JAV.

Saugumo tarybos debatuose Egiptas, Sirija ir Jordanas ragino imtis priemonių, kad Izraelis pasitrauktų nustatytu terminu iš užimtų arabų sričių ir kad palestiniečiams būtų suteiktos valstybinės teisės.

JAV sutiko vėl parduoti ginklus Jugoslavijai, nes nori, kad ji galėtų atsipalaiduoti nuo Sov. S-gos.

Argentina pareikalavo Britanijos ambasadorių išvykti, nes britai nenori pripažinti Falklando salų Argentinai.

Portugalija apkaltino Mozambique vyriausybę, kad ji persekioja ten pasilikusius portugalus, ir nutraukė orinį susisiekimą.

Ekvadoro prez. Guillermo Rodrigueza Lara buvo priverstas atsisakyti, o valdžią perėmė trijų ginklų rūšių vadai—karo laivyno viceadm. Alfredo Poveda Burbano, armijos gen. Guillermo Duran Arcentales ir karo aviacijos v-kas Luis Leoro Franco. Parlamento rinkimai numatomi tik 1977.

SOVIETAI TEBESIEKIA TYLOS NAKTYJE UŽDUSINTI LIETUVOS KATALIKUS

Lietuvos tikinčiųjų raštas
Berlyno kardinolui A. Bengsch

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 19

EMINENCIJA

Jūsų vizitas į mūsų Tėvynę š.m. rugpjūčio 22-26 buvo netikėta, bet visiems tikintiesiems labai maloni staigmena. Mes pamatėme ne tik Jūsų besišypsančią veidą ir išgirdome šiltus žodžius apie mūsų tikėjimą, bet mums atgimė viltis, kad Apaštalų Sostą ir platųjį pasaulį pasieks daugiau objektyvios informacijos apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje.

Kiek radijo trukdytojai leido, pernai mes dėmesingai sekėme kardinolų — Višinskio, Slipij ir Jūsų kalbas Vyskupų Sinode Romoje. Mes supratome, kad Jūs turite plačią širdį ir krikščioniškos drąsos užtarti persekiojamuosius už Dievą ir Bažnyčią, kad Jūs norite ir pajėgiate suprasti mūsų nedalią ir rūpesčius.

Iki paskutinės valandos Jūsų atvažiavimo tikslai data buvo slepiama nuo kunigų ir tikinčiųjų. Apie tai nebuvo painformuoti net tremtyje gyvenantieji vyskupai — J. Steponavičius ir V. Sladkevičius. Kauno Bazilikoje apie Jūsų vizitą buvo paskelbta tik iš vakaro, o provincijos kunigai nieko nežinojo. Jūsų vizitą buvo pavesta tvarkyti valdžiai iš tikimiesiems kunigams ir, atrodo, jie neapvylė. Prie Jūsų negalėjo prieiti visi tie, kurie būtų galėję labai daug papasakoti apie tikrąją Bažnyčios padėtį. Jums neparodė išniekintų bažnyčių, bet nuvežė į Pirčiupį (objektyvumo dėlei reikia priminti, kad Lietuvoje yra ne tik nacių aukų kapų, bet ir tarybinių — Pravieniškės, Rainių miškelyje ir kt.). Panevėžyje nebuvo leista giedoti, kad nesusidarytų perdidelis išpuolis ir nebūtų užsitraukta valdžios nemalonė. Kaune nebuvo leista prie Bazilikos durų pakabinti Šv. Tėvo portretą ir Jus sutikti toliau nuo durų. Nežiūrint valdžios ir jos patikėtinių pastangų, tikslantinės minios tikinčiųjų atėjo Jūsų pagerbti ir paliudyti savo ištikimybės Bažnyčiai bei Apaštalų Sostui.

Mes Lietuvos kunigų ir tikinčiųjų vardu atsiprašome Jus už vizito metu padarytus netaktus (Pirčiupio atvejį) ir kad negalėjome sutikti taip, kaip būtume norėję. Kadangi apie Katalikų Bažnyčios vargus Lietuvoje negalėjome papasakoti asmeniškai, tai norime padaryti "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" puslapiuose.

-o-

Raudonajai armijai peržengus Lietuvos sieną 1940, tuojau pradėta persekioti Katalikų Bažnyčią. Liepos 2 nutraukiami diplomatiniai santykiai su Apaštalų Sostu ir anuliuojamas konkordatas; uždaromos visos katalikiškos organizacijos, nacionalizuojamos katalikų mokyklos, uždraudžiama katalikiška spauda ir knygų leidimas. Vienuolynai išdraskomi, o iš trijų kunigų seminarijų paliekama tik viena (Kaune), iš kurios 1940-41 mokslo metais atimamos patalpos. Vysk. V. Brizgiui tarybinės valdžios atstovai pareiškė, kad nereikia suvedžioti jaunų žmonių, o po penkių metų ir patys vyskupai prašysią tarybinę valdžią darbo.

1941 birželio 14 buvo pradėtas masinis lietuvių trėmimas į Sibirą. Per trumpą laiką buvo išvežta gyvulių vagonuose apie 35,000 žmonių; vyrai atskirti nuo šeimų, — daugelis tremtinių Gulago salyne rado mirtį.

Besitraukdama Raudonoji armija išžudė daug tikinčiųjų; jos ranka neaplenkė ir kunigų, pvz. Lankeliškiuose nužudyti kunigai — Dabrila, Petrikas, Balsys; Pusedė — V. Balčius; Merkinėje — A. Juknevičius.

1946 liepos 7 suimamas Vilniaus vyskupas Mečislovas Reinys, kuris 1953 gruodžio 8 žuvo Vladimiro kalėjime. Tų pačių metų rudenį praranda laisvę Telšių vyskupas Borisavičius ir 1947 sušaudomas. 1946 gruodžio 18 areštuojamas Kaišiadorių vyskupas Teofilus Matulionis ir jo generalvikaras Juozas Labukas, kiek vėliau — Telšių vyskupas koadjutorius Pranciškus Ramanauskas. Liko laisvas tik Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas.

Lietuviai vėl daug kartų buvo tremiami į Sibirą, o kiti teisiamieji ilgiausiomis bausmėmis — iki 25 metų; dauguma jų vėliau buvo reabilituoti.

1946 rugsėjo 13 Religinių kultų įgalotinio Gailevičiaus įsakymu sumažintas vienintelės likusios Kauno kunigų seminarijos klierikų skaičius iš 300 ligi 150, vėliau šis skaičius buvo mažinamas iki 25 auklėtinių. Dabar tarybinė valdžia, veikdama pasaulio viešosios opinijos, klierikų skaičių vėl padidino iki 50.

Mirus Kauno arkivyskupijos valdytoju prel. St. Jakubauskui, į jo vietą išrenkamas kan. J. Stankevičius, kuris, 1949 suėmus Vilkaviškio vyskupijos valdytoją kan. Vizgirdą ir Kaišiadorių vyskupijos valdytoją prel. Br. Sužiedėlį, tarybinės valdžios valia tapo ir šių dviejų vyskupijų valdytoju.

1950 Religinių kultų įgalotinis Pušinis buvo išstareš, kad kunigams būsiąs sukurtas specialus lageris — žvejų artelė, kurioje dirbsią apie 200 uoliausių kunigų. Pušinis pranašavo, kad po dvejų metų iš Bažnyčios Lietuvoje liksią tik "ragučiai ir nagučiai". Iš tiesų, daugelis bažnyčių buvo uždarytos, o keli šimtai kunigų iškeliavo į Gulago salyną.

1949-50 Maskvos religinių kultų įstaiga, vadovaujama Polinskio, vertė Lietuvos kunigus pasirašyti popiežių Pijų XII smerkiantį atsisakimą, tačiau ši akcija nepasisekė, nes iš 1000 kunigų pasirašė vos 19.

Dar 1946 tarybinės valdžios potvarkiu pradėta steigti parapijų komitetai, kurie turėjo būti vieninteliais parapijų šeiminingais, o kunigai — tik kulto tarnais. Ir šiuo metu kunigo tarybinėje pase yra įrašas — "kulto tarnas". Kunigams priešinant, iki šiol tarybinei valdžiai nepavyko pilnai realizuoti parapijos komitetų idėjos, bet nuo jos neatsisakė. Valdžia nori, kad ir Lietuvoje kunigai visiškai priklausytų nuo parapijos komitetų, aklaivų vykdančių tarybinių pareigūnų potvarkius. Pavyzdžiui, Baltarusijoje bažnytinio komiteto nariai įpareigojami neleistų vaikų į bažnyčią, pranešinėti valdžiai apie asmenis, pasinaudojusius religiniais patarnavimais ir kt.

-o-

OKUPUOTOJ LIETUVOJ 1975 MIRĘ KUNIGAI

Jurgis Kudirka (Kauno arkiv.), g. 1902.II.5, įšv. 1934.V.26, mirė 1975.I.10. Paskutiniu metu buvo silpnos sveikatos, gyveno Baisogaloje kaip altaristas. Ten ir palaidotas.

Stanislovas Mikelkevičius (Vilkaviškio vysk.), g. 1887.IV.13, įšv. 1912.III.3, mirė 1975.I.26. Prieš karą buvo Miroslavo klebonas, vokiečių okupacijos metu Barzdų klebonas. Buvo išvežtas į Sibirą, iš kur grįžo 1961 paraližuotas, nuo 1965 Kazlų Rūdoje altaristas. Po karo trumpą laiką buvo Vilkaviškio vyskupijos kancleris. Palaidotas Barzduose.

Petras Jakulevičius (Kaišiadorių vysk.), g. 1910, įšv. 1937, mirė 1975.I.27. Gyveno Stakliškėse, ligonis. Palaidotas Lazdijuose.

Petras Jakulevičius (Kaišiadorių vysk.), g. 1910, įšv. 1937, mirė 1975.I.27. Gyveno Stakliškėse, ligonis. Palaidotas Lazdijuose.

Baltazaras Budreckas (Vilniaus arkiv.), g. 1896, įšv. 1924, mirė 1975.II.12. Paskutiniu metu gyveno Turnante kaip mansonorius.

Kazimieras Telksnys (Kauno arkiv.), g. 1891, įšv. 1918, mirė 1975.II.16. Paskutiniu metu Ariogalos altaristas.

Kazimieras Mockus (Telšių vysk.), g. 1899, įšv. 1932, mirė 1975.V.7. Pastaruosius trejus metus išgulėjo ligos patale paralyžuotas Tauragėje, kur ir palaidotas.

Mykolas Mikeliūnas (Panevėžio vysk.), g. 1903.VIII.14, įšv. 1939.V.13, mirė 1975.V.19. Užpalių altaristas.

Antanas Beresnevičius (Panevėžio vysk.), g. 1900.V.23, įšv. 1929.V.25, mirė 1975.VI.13

Vaškuose altarista. Palaidotas Šeduvoje.

Pranciškus Lingys (Vilkaviškio vysk.), g. 1904.VI.17, įšv. 1934.VI.17, mirė 1975.VIII.23, eidamas Pakuonio kleb. pareigas. Palaidotas Sintautuose.

Tadas Akstinas (Kaišiadorių vysk.), g. 1887.X.11, įšv. 1913.VI.16. Jiezno altarista. Mirė 1975.IX.13.

Vincentas Gelgota (Vilkaviškio vysk.), g. 1905.XII.10, įšv. 1936.VI.11. Skardupių klebonas. Mirė 1975.IX.24.

Rapolas Kuodis, Telšių vyskupijos apaštalinis administratorius, g. 1895.V.22, įšv. 1921.V.5, vyskupu konsekruotas 1968.II.25, mirė 1975.IX.29 Palangoje. Palaidotas Telšių katedros šventoriuj.

Feliksas Savčiukas (Panevėžio vysk.), Skiemonių klebonas, g. 1918, įšv. 1945, žuvo motociklo avarijoje 1975.IX.11.

Antanas Čiuras (Vilniaus arkiv.), Rudnios klebonas, g. 1922, įšv. 1967, mirė 1975.X.15.

Stanislovas Smolinskas (Kaišiadorių vysk.), Onušio altarista, g. 1889.XII.20, įšv. 1914.VI.6, mirė 1975.XI.8. Tai buvo seniausias Kaišiadorių vyskupijos kunigas. Palaidotas Dusmenyse.

Petras Petryla (Kauno arkiv.), Viduklės altarista, g. 1908.XII.20, įšv. 1942, mirė 1975.XII.3. Palaidotas Siluvoje.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ 1975 IŠSVENTINTI KUNIGAI

Jordanas Šleinsys — Vilniaus arkivyskupijos.

Zenonas Patiejūnas — Vilniaus arkivyskupijos.

Juozas Maleckis — Kauno arkivysk., paskirtas Joniškio vikaru.

Valentinas Biržinis — Kauno arkivysk., paskirtas Vilijampolės vikaru.

Feliksas Baliūnas — Kauno arkivysk., paskirtas Šiaulių Petro-Povilo bažnyčios vikaru.

Gintautas Steponaitis — Vilkaviškio vyskupijos, paskirtas Alytaus vik.

Algirdas Pasilauskas — Vilkaviškio vyskupijos, paskirtas Prienų vik.

Vilnis Cukuras — Kaišiadorių vyskupijos.

Laiškai ir telegramos Washingtonui

Senato Užsienio reikalų komitete svarstymui pateikta rezoliucija 319, kuria pabrėžiama, kad JAV nepripažino ir nepripažins Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Svarbu, kad senato nariai gautų iš lietuvių kuo daugiau laiškų ir telegramų, parodančių, jog lietuviai tuo susirūpinę, tą seka ir prašo greičiau tą rezoliuciją priimti.

Visų pirma rašyti JAV Senato Užsienio reikalų komiteto pirmininkui John Sparkman, nariam: Mike Mansfield, Frank Church, Stuart Symington, Claiborne Pell, Gale W. McGee, George McGovern, Hubert H. Humphrey, Dick Clark, Joseph R. Biden, Clifford P. Case, Jacob K. Javits, Hugh Scott, Charles H. Percy, Robert P. Griffin.

Rašyti laiškų ir savo valstijos senatoriam. Visų jų adresas: United States Senate, Washington, D.C. 20510.

Laiško ar telegramos tekstas gali būti toks: "Please support S.Res. 319, which requires assurance of non-recognition of the incorporation of Lithuania into the Soviet Union".

Sukrskime visi, kai Lietuvos likimas to reikalauja.

Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto kalba Fighters For Freedom knygos pristatyme sausio 11 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaičio

PASIKALBĖJIMAI SU POLITINIAIS KALINIAIS

Eltos Informacijų Tarnyba gavo du leidinius, Nr. 1 ir 2, išleistus Ukrainiečių Informacijos Tarnybos: Smolensk, POB 6066 — Paterson Station, Baltimore, Md. 21231, USA. Tai rinkinys pasikalbėjimų su politiniais kaliniais, daugiausia ukrainiečiais, sovietų koncentracijos stovyklose, pavadintas "Women's Voices from Soviet Labor Camps in an Interview with Political Prisoners in Soviet Perm Camp". Įvade parašyta, kad tai yra retas dokumentas, kuris gali vakariečiams padėti suprasti, kas iš tikrųjų yra kalėjimas ir koncentracijos stovykla Sovietų Sąjungoje.

Štai politinis kalinys Ivan Svitlichny pasakoja apie kalinio teisę į giminių vizitus:

"Stovyklos administracija stengiasi kalinius toliau izoliuoti. Visi tiesioginiai kontaktai su išoriniu pasauliu ribojami vienu ar dviem privačiais pasimatymais per metus. Administracija gali ir tų pasimatymų savo nuožiūra neleisti... Pasimatymas turėtų tęstis nuo vienos iki keturių valandų, būtinai dalyvaujant sargybiniui; pastarasis seka, kad pasikalbėjimas apsiribotų kasdieniniais klausimais, neliestų politikos, stovyklos gyvenimo sąlygų ir t.t. Asmeniškai pasimatymai vyksta

specialiame kambary, kur įtaisyti mikrofonai. Aišku, atvirai kalbėtis negalima, o vartoti popierių, pieštuką ir pan. per pasimatymą draudžiama".

Kitas kalinys, Lev Yagman, pasakodamas apie kalinių teisę siųsti ir gauti laiškus, garantuotą jiems Pataisos Darbo Kodeksu 30 str., rašo, kad laišškai lietuvių, latvių, estų, armėnų ir kitomis kalbomis keliauja mėnesių mėnesiais. "Trūksta vertėjų", atsakoma į skundus. Bet laišškai rusų kalba irgi tepasiekia adresatus po poros mėnesių. (Elta)

J. KRALIKAUSKAS — VĖL LAUREATAS

Dvidešimt penktojo Draugo romano konkurso vertinimo komisija sausio 11, apsvaarsčiusi prisiųstus devynis kūrinius, balsų dauguma 1,500 dol. premiją paskyrė už romaną "Martynas Mažvydas Vilniuje". Atidarius voką paaiškėjo, kad jo autorius yra rašytojas Juozas Kralikauskas, gyvenęs Toronte, Kanadoje.

J. Kralikauskas anksčiau yra laimėjęs Draugo konkurso premijas už romanus "Titnago ugnis" ir "Mindaugo nužudymas".

Šio konkurso vertinimo komisiją sudarė: pirm. Danutė Brazytė-Bindokienė, sekr. Povilas Gaučys, nariai — Kęstutis Girnius, Eglė Juodvalkytė ir Anatolijus Kairys. Šio konkurso mecenatas — žurn. Zigmas Umbražiūnas.

Savaitės įvykiai

Portugalijos smulkūs ir vidutiniai ūkininkai surengė demonstracijas, reikalaudami uždrausti ūkių nusavinimus, grąžinti nusavintus ūkius ir pakeisti visų žemės reformos įstaigų tarnautojus komunistus.

Tailando min. pirm. Kukrit Pramoj ir visas jo kabinetas atsistatydino, o karalius, vengdamas, kad parlamento kairieji nesudarytų naujos vyriausybės, parlamentą paleido. Nauji rinkimai įvyks balandį. Parlamente dalyvavo net 22 partijos.

Portugalijos vyriausybė nutarė suteikti plačią autonomiją Kinijos pašonėje esančiai Makao kolonijai, bet Portugalijos skirtas kolonijos gubernatorius ir toliau pasiliks.

Pramoninių ir atsilikusių valstybių finansų ministrai sudarė platų planą pasaulio finansams tvarkyti ir pakeitė tarptaut. pinigų fondo statutą taip, kad kiekvienos valstybės piniginiams vienetui leidžiama susirasti savo vertę pagal rinkos paklausos ir pasiūlos reikalavimus.

Kinijos mirusio min. pirm. Chou En-lai postas atiteks jau kurįs laikas jį pavadavusiam min. pirm. pavaduotojui Teng Hsiao-ping. Kol Mao Tse-tung yra gyvas, nenumatoma, kad Kinijos politika pasikeistų.

Du JAV kariai, prieš 4 mėn. pagrobti Etiopijai Eritrejos partizanų, buvo paleisti Sudane.

Ispanijos kariuomenė galutinai pasitraukė iš Ispanijos Saharos.

Prancūzijos ir Britanijos bulvariniai laikraščiai skelbia pavardes tų amerikiečių, kurie, jų manymu, tarnauja CIA.

Amerikos bankai atsidūrė pavojui, kad atsilikusioms valstybėms išduotos paskolos gali tapti nurašyti ir nuostoliai. Tai labiausiai palietę First National City ir Chase Manhattan bankus.

JAV darbo sekr. John T. Dunlop atsistatydino už tai, kad prez. Fordas vetavo statybos unijų streikų įstatymą.

Italijos prez. Giovanni Leone pavedė dabart. min. pirm. Aldo Moro sudaryti naują vyriausybę.

NATO gen. sekr. Joseph M.A.H. Luns išvyko į Islandiją ir bandys spresti jos ginčą dėl žvejybos su Britanija.

Valst. sekr. nutarė remti tas atsilikusias valstybes, kurios remia JAV politiką. Tokia politika palies net ir maisto ir humanistinę paramą.

Buv. JAV karo laivyno operacijų v-kas adm. Elmo R. Zumwalt reikalavo, kad valst. sekr. Kissingeris atsistatydintų.

Vakarų Virginijos senatorius Robert C. Byrd pasiskelbė 11-ju demokratų partijos kandidatu į prezidentus.

Portugalijos žemės ūkio min. Lopes Cordoso pareiškė, kad nelegaliai darbininkų užimti ūkiai turės būti grąžinti jų savininkams, kad iki 75 akrų turintieji ūkiai nebus nusavinami ir

SOVIETAI TEBESIEKIA UŽDUSINTI

(atkelta iš 1 psl.)

ningai ėjo ganytojo pareigas. 1957 vysk. T. Matulionis norėjo perimti iš kan. J. Stankevičiaus Kaišiadorių vyskupijos valdymą, tačiau valdžia neleido ir ištrėmė į Šeduvą, Panevėžio vyskupijoje. Palaipsniui vyskupijų valdytojais, o su mažomis išimtimis, dekanais ir didelių parapijų klebonais buvo paskirti mažai aktyvūs ir tarybinei valdžiai nuolaidžiaują ("lojalūs") kunigai.

Vyskupijų valdytojų rinkimuose kartais būdavo griebiamasi net klastos. Pavyzdžiui, renkant Kaišiadorių vyskupijos valdytoją, kapitulai buvo pranešta, kad vyskupai — T. Matulionis ir V. Sladkevičius pageidauja, jog valdytoju būtų išrinktas kan. P. Bakšys. Iš tiesų minėti vyskupai buvo nurodę, kad kan. P. Bakšio valdytoju nerinkti.

Religijų reikalų tarybos įgaliotinis, buvęs Kėdainių saugumo viršininkas Rugienis grubiai terorizavo vyskupijų valdytojus ir kunigus. Pas kan. J. Stankevičių ilgas valandas išbūdavo įvairūs Valstybinio saugumo ir Religijų reikalų tarybos pareigūnai, versdami jį padaryti neleistinų nuolaidų. To pasekoje Kauno kurija išsiuntinėjo vieną po kito aplinkraščius kunigams, kad Religijų reikalų taryba draudžianti kalėdėti, ruošti vaikus Pirmajai Komunijai, patarnauti Mišiose, kad negalima šventinti tikinčiųjų pastatytus kryžius ir kt.

Pastoraciniame darbe susikūrė nuolaidžiavimo valdžiai stilius. Vyskupijų valdytojai pavyzdiniais kunigais ėmė laikyti mokančius "sugyventi su valdžia", t.y. tuos kunigus, kurie aklaiklaus valdžios pareigūnų, pro pirštus žiūrėjo į kunigo pareigas ir pataikavo bažnyčiai bei civilinei valdžiai.

Dabartiniu metu prieš Katalikų Bažnyčią Lietuvoje kovoja Rusijoje išbandytais metodais ir siekiama ją pajungti tarybinės valdžios interesams. Štai svarbesnieji tos kovos metodai:

1. Aukštas bažnytinis vietas skiriami asmenys, sutinkantieji vykdyti ateistinės valdžios nurodymus. Pavyzdžiui, Kunigų seminarijos rektorius kun. dr. V. Butkus, apleisdamas savo tiesiogines pareigas, politiniais propagandiniais tikslais nuolat važinėja į komunistų organizuojamas taikos šalininkų konferencijas.

2. Vilniaus arkivyskupijos valdytojas mons. Č. Krivaitis, lankydamasis JAV, kalbėjo netiesiai apie dabartinę Bažnyčios padėtį Lietuvoje, t.y. įvykdė Religijų reikalų tarybos uždutį.

3. Kunigai į parapijas skirstomi taip, kad tikintiesiems būtų kuo blogiau patarnaujama. Pavyzdžiui, į didžiulę Alytaus parapiją, Vilkaviškio vyskupijoje, po klebono mirties vyskupas net tris mėnesius negalėjo surasti valdžiai priimtino kandidato. Pagaliau klebonu buvo paskirtas visiškai silpnos sveikatos kun. Kavoliūnas.

4. Per Religijų reikalų tarybos įgaliotinių kunigų skyrimus į parapijas tvarko Valstybinio saugumo komitetas.

5. Apaštalių Sostas ir pasaulis yra klaidinami apie tikrąją Bažnyčios padėtį Lietuvoje, net per aukštus Lietuvos dvasiškis, o šie tuo pačiu sukompromituojami kunigų ir tikinčiųjų akyse. Šitai yra atsitikę su mons. Č. Krivaičių, mons. Barausku ir kt.

6. Apaštalių Sostas gali būti klaidinamas net vyskupų aplinkraščiais. Vysk. J. Labukas 1973 išleido aplinkraščių, kad jauni ir uolūs kunigai bus skiriami į didesnes parapijas, o seni — į mažas. Lietuvoje visiems yra žinoma, kad vyskupas savarankiškai kunigų skirstyti negali. Tuojau po šio aplinkraščio jaunas ir uolus Garliavos klebonas kun. P. Dumbliauskas, valdžiai reikalaujant, buvo paskirtas į mažą Šunskų parapiją, o į jo vietą atkeltas senyvas ir pastoracijoje nepasižymis kunigas.

7. Propagandiniais sumetimais leidžiama kai kuriems kunigams išvykti į užsienį. Net ir šiais šventaisiais metais kunigų ekskursiją į Romą organizavo ne Bažnyčios vadovai, o Religijų reikalų taryba, kuri, talkininkaujama Valstybinio saugumo pareigūnų, pati parinko kandidatus ir, juos pasikvietusi, įsakė užpildyti reikiamas anketas. Apie tai aiškiai liudija Religijų reikalų tarybos įgaliotinis K. Tumėnas. Kai Krekenavos klebonas prel. Dulksnys pareiškė nenorįs važiuoti į Romą, K. Tumėnas Panevėžio vysk. R. Krikščūnui pasakė: "Jei nevažiuos, bus atleistas nuo klebono pareigų".

8. Vykstantieji dvasiškiai iš Lietuvos į Romą kiekvieną kartą gauna išsamias valdžios instrukcijas, o grįžę duoda jai ataskaitą raštu. Šitai akivaizdžiai paliudija a.a. kan. J. Stankevičius savo dienoraštyje "Mano gyvenimo kryžkelės": "... mes važinėjome į Vatikaną. Pagrindinė instrukcija čia tokia: visą reikalą čia reikia praveisti taip, kad iš to būtų naudos Tarybų Sąjungai ir kad iš to būtų žalos Katalikų Bažnyčiai... Mums kiekvieną kartą, tiesioginiu ar netiesioginiu būdu, reikėdavo įrodinėti, kokią naudą padarėme Tarybų Sąjungai ir kokią žalą padarėme Katalikų Bažnyčiai... Tikroji nauda Tarybų Sąjungai buvo matoma ir vedama iš to, kiek mes pakenkėme Katalikų Bažnyčiai".

9. Šių metų ekskursijos kunigai tvirtina, kad jiems nereikėjo valdžiai duoti ataskaitos, tačiau kai kurie iš jų užsienyje gyvenantiems lietuviams įrodinėjo, kad "LKB Kronikoje" rašoma ne visiškai tiesa, kad dėl šio leidinio nukenčia net dori kunigai ir pan.

Tarybinė valdžia, norėdama pademonstruoti pasauliui apie

"spaudos laisvę", išleido katalikams "Vatikano susirinkimo nutarimus", "Apeigyną", "Naująjį Testamentą" ir "Psalmyną", tačiau labai mažu tiražu, — didelė dalis šių leidinių propagandiniais sumetimais išvežta į užsienį. Katalikams neišleidžiama net katekizmo, o už jų ir maldaknygių gaminimą privačiu būdu tikintieji kišami į kalėjimus, pvz. Povilas Petronis, Jonas Stašaitis ir kt.

10. Bažnyčios vadovybė yra verčiama pasisakyti prieš kunigus ir pasauliečius, aktyviai kovojančius už Bažnyčios reikalus. 1972 reikalaujant valdžiai, Lietuvos vyskupijų valdytojai išleido aplinkraščių, smerkiančių 17,000 katalikų memorandumą, atskleidusį pasauliui tiesą apie Katalikų Bažnyčios Lietuvoje tikrąją padėtį ir jo organizatorius.

11. Dėl tikėjimo persekiojimo dalis pastoracijos vykdoma katekombinėse sąlygose ir tarybinė valdžia negalėdama kontroliuoti, pagrįstai jos bijo. Juo daugiau varžoma oficialioji Bažnyčios veikla, juo intensyvesnė slapta vykdoma pastoracija. Valdžios inspiuoti kunigai katekombinėse sąlygose vykdomą pastoraciją stengiasi pavaizduoti žalinga, ardančia Bažnyčios vienybę ir normalius Bažnyčios su valstybe santykius. Iš tikrųjų, jei šiuo metu Katalikų Bažnyčia Lietuvoje nepripažinti prie katekombinių sąlygų, jai grėstų pravoslavyje Bažnyčios likimas Rusijoje — ji baigiama uždusinti.

12. Tarybinė valdžia rūpinasi, kad Apaštalių Sostas apribotų valdžiai nuolaidžiaujančių kunigų taktiką. Lietuvos kunigai įsitikinę, kad tik neteisingai informuotas Apaštalių Sostas galėjo monsinjorais paskirti beveik visus valdžiai pataikaujančius asmenis — kun. P. Bakšį, kan. Barauską, kan. Č. Kirvaitį ir kt. Tuo uolus ir visa širdimi Bažnyčiai atsidavę kunigai buvo psichologiškai nuginkluoti.

13. Spauda, radijas, televizija, o ypač užsieniui skirtose brošiūrose, pvz., J. Rimaičio "Religion in Lithuania", labai daug kalba apie sąžinės laisvę Lietuvoje, tikinčiųjų teisių respektavimą ir pan., tačiau šiandien religiniais patarnavimais gali ramiai pasinaudoti tik kolūkiečiai ir darbininkai. Intelligentai darboviečių vadovų dažnai yra perspėjami privačiuose pokalbiuose, kad nelankytų bažnyčios, nes kitaip turėsį nemalonumų darbe, todėl jie priversti slėpti savo įsitikinimus ir tik slapta atlikti religines pareigas.

14. Lietuva atvykę užsieniečiai nemato prie bažnyčių durų stovinčių milicininkų, trukdančių melstis, nes tai kenktų tarybinei propagandai. Sekmadieniais, o ypač švenčių dienomis tikstantieji etatiniai ir neetatiniai valdžios agentai, apsimetusį tikinčiaisiais, stebi besimeldžiančius žmones, klauso pamokslų, stebi procesijas, o po to partiją ir Valstybinis saugumas duoda įstaigų vadovams nurodymus, kuriuos darbuotojus dar reikia "aukleti".

15. Griaudama Bažnyčią iš vidaus, tarybinė valdžia neatsako ir pačių nežmoniškesnių kovos metodų. Kunigai yra šmeižiami, kaltinami juos nebutais nusikaltimais. Viešai tikėjimą praktikuojantys inteligentai, ypač pedagogai, atleidžiami iš darbo, pvz., mokyt. O. Brilienė, mokyt. A. Kezytė ir kt. Tikintys moksleiviai mokyklose yra prievarta verčiami įsirašyti į ateistines pionierių ir komjaunimo organizacijas, pasisakyti prieš tikėjimą ir pan.

16. Kunigų seminarija yra taip suvaržyta, kad kasmet dešimtys parapijų Lietuvoje lieka be kunigų, nes per metus miršta apie 20 kunigų, o į Seminariją valdžia leidžia įstoti vos 10-12 jaunuolių. Kludoma į Seminariją patekti sveikiems ir gabiems kandidatams, o į profesūrą į Seminarijos vadovybę — patiem tinkamiausiems kunigams.

(nukelta į 7 psl.)

DOVANA — I. VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, specialus įpakavimas, žemos kainos. Siuntiniai gali būti įvairaus dydžio (net ir vokuose — banderolėmis). Negalint atvykti, gavę užsakymą, sudarome pageldaujamų daiktų siuntinį. Mūsų įstaigoj gaunamos visos siuntiniai prekės žemomis kainomis. Darbo valandos nuo 12 iki 6, šeštadieniais nuo 10 iki 5. Sekmadieniais ir pirmadieniais patarnaujama iš anksto susitarus telefonu. Tel. 296-5250. DOVANA, 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų — vakarais — (516) 757-4296.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A.J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

AN' ANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazias, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 bloka nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilio, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — imputuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maištos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

DALĖ POVLASKAITĖ-SELLE, sav., "Friendly Spirits Wines & Liquors", 146 E. Main St., New Britain, Conn. 06051. Tel. 224-4808. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, mažais ir dideliais kiekiais įvairiomis progoms. Nuolaidos daromos pagal imamą kiekį. Užsakymai priimami ir telefonu, reikalui esant pristatoma į namus be atskiro atlyginimo. Patarnavimas malonus ir sąžiningas.

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius į patarnavimus pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininkų spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 pavilnų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountinside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žibury, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, WORCESTER, BOSTON, MASS.—WLYN 1360 BROCKTON, MASS. — WHIL ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 Minkus, 502 E. Broadway, So. val. P. Viščiūnas, 173 Arthur St., Boston, Mass. 02127. Tel. Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 268-0489. 6-7209.

GRUPINĖS KAINOS PAVIENIAMS ASMENIMS 4 DIENŲ KELIONĖ Į

LAS VEGAS	
VIEŠBUČIAI:	KAINA ĮSKAITO:
Stardust \$249	Skridimai lėktuvu
Flamingo 259	Viešbutis nuo ketvirtadienio iki sekmadienio
Aladdin 259	Pervežimai iš aerodromo į viešbutį ir atgal
Circus Circus 259	Visi lėktuvų ir viešbučių takai
Hilton 279	Bagažų nešiojimai
Cesar's Palace 289	Dvejį pusryčiai
MGM Grand 299	Sauja nikelių

Šių kelionių ir kitais kelionių reikalais kreiptis į

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
ROMAS KEZYS, SAV.

2129 Knapp St. Brooklyn, N.Y. 11229 Tel. (212) 769-3300

Ekumeninės pamaldos lietuvių evangelikų parapijoje. Iš k. kun. Petras Dagys, Tėv. Placidas Barius, OFM. Pamaldos buvo ryšium su Klaipėdos krašto atvadavimo minėjimu sausio 11 Congregational bažnyčioje Woodhavene, N.Y. Nuotr. L. Tamošaitis

DABININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$12.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DABININKĄ ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metų \$12.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuolūza •
Paverde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

LB rinkimai

Jau spaudoj buvo pranešta, kad šiemet bus Lietuvos Bendruomenės Tarybos rinkimai. Taip pat daug kur bus renkamos naujos apygardų ir apylinkių valdybos.

Žmonės paprastai, paskaitę tokias žinias, nekreipia dėmesio ir užmiršta. Pasidaro apatiški patiem rinkimam, ranka pamoja, kai ateina balsavimo diena. Apsieis ir be jo. Kam čia balsuoti? Kas iš to bus?

Tai atsitinka todėl, kad per mažą kalbama ir rašoma apie pačius rinkimus. LB vadovybė neorganizuoja rinkiminių propagandų, palieka taip tekėti lyg ramiai upei.

Balsavimas yra demokratinis kraštų privilegija. Tos privilegijos neturi diktatoriniai, vienos partijos kraštai. Ten ar balsuosi, ar ne balsuosi, bus tas pats. Niekas nepasikeis. Demokratinuose kraštuose balsavimai ir valdžią atveda naujus žmones, naujas sistemas. Balsavimai išreiškia to meto žmonių nusiteikimus, jų pažiūras į gyvenimą. Tad visiem reikia balsuoti, nes tai privilegija, kuria reikia naudotis.

Šia linkme reikia ir propagandą praveisti — naudokimės rinkimų laisve! Jei bus nuolat primenama, skatinama, bus rašoma apie demokratines laisves ir pareigas, tada rinkimuose dalyvaus daugiau žmonių.

Už ką balsuoti? Ką rinkti? Naują Tarybą, valdybą? Rinkimus į Tarybą paprastai organizuoja ir ten tarybos žmonės surikiuoja į sąrašus. Ten yra patys rinkimai parengiami. Bet apygardų, apylinkių valdybose yra prasčiau. Ten rinkimai neparengiami. Senoji valdyba pasitraukia, visai nesirūpinama, kas ateis po jos.

Žinoma, galime sutikti su tokia forma, bet tokia forma apsunkena reikalus, ir rinkimų rezultatai būna kuklūs. Valdybos, kurios traukiasi, negali taip reikalų palikti — mum nesvarbu, kas ateis. Valdybos pareiga pa-

sikalbėti su vienu, kitu, parengti juos, kad jie kandidatuotų rinkimuose. Valdyba gali pramatyti iš anksto, kas yra labiau tinkamas vienam ar kitam darbui. Reikia juos mėginti įtraukti į darbą, įtraukti į kandidatų sąrašus.

Daugiau įtraukime jaunimo. Keista, kad apie jaunimą kalbame, rengiame net jo kongresus, jaunimas turi net savo organizaciją, bet kur yra jaunimas Liet. Bendruomenės vadovybėje? Kiek ten jo yra?

LB vadovauja asmenys kažkaip nesuprato reikalo, kad kiekvienuose rinkimuose bent trečioji dalis renkamųjų būtų iš jaunimo tarpo. Tie vadovauja asmenys geriau pasitelkė pensininkus. Jie turi daugiau laiko, kartais net pareigingesni už jaunimą. Tai tiesa, bet kaip išmoks jaunimas, jei jis paliekamas už durų. Kaip išaugs nauji visuomenininkai, vadai, jei jam neduodama progos pasireikšti?

Reikėtų laikyti šventa pareigą, kad kiekvienoj valdyboj būtų ir jaunimo. Bent koks trečdalis. Nereikia stebėtis, kad jis pradžioj gal ir nesiorientuos, nemokės dirbti, bet paskui jis tikrai įgaus daugiau visuomeninio darbo technikos. Nereikia bijoti jaunimo, kai jis ateina pas mus. Nereikia ir nustepti, kad jis daug ko nežino, nesupranta. Reikia dėti pastangas jį parengti visuomeniniam drabui, išugdyti jį Liet. Bendruomenės darbininku ir vadu.

Tai nėra lengva, nes neturime papročio į valdybas įtraukti jaunimą. Buvo gana ilgas tarpas, kai jaunieji buvo lyg užmiršti. O kai juos užmiršti ir jų neįtrauki į darbą, tai ir jie atsilygina tuo pačiu — užmiršta lietuviškus reikalus.

Tad prašome, kad visi rinkimai būtų labiau išpopuliarinti, kad būtų sutelkta daugiau žmonių rinkimam, kad valdybos paieškotų naujų darbininkų ir įtrauktų kuo daugiau jaunimo.

Apskritai kalbant, mūsų tautinė grupė yra patvari, nelaimių, apie kurias "Sukilimas" kalba, užgrūdinta, pamokyta, bet mes turime senų moterėlių bruožų — smalsiai klausytis ir tikėti bei skleisti, kas apie ką yra kalbama blogo. "Kunigaikščių tauta" retkarčiais atrodo persunkta nedidelėmis silpnybėmis, kurios, jei nevaldomos, padaro didelę žalą. Vertai didžiuojamės jaunimu. Didelėmis tėvų pastangomis jis pasiekė ar siekia mokslo, bet visuomenėje, anksčiau dar nesukubusioje išgyventi, daug atramos negavo. Vis dėlto jis išaugs ir auga sąmoningas, sveikas. Šaknis dar turime, greitai nenudžiūsim, sielvartu nedingdame sveikatos, geriau optimizmu remkime, savitarpiniu pasitikėjimu vadovaukime ir neapkeime, jei jaunesnieji pasirenka skirtingus darbo metodus. Rusam dėl mūsų galvas dar skaudės bent šimtą metų.

Autorius

Prabilus ne apie vieną, mus dominantį, klausimą ir bandžius aiškinti Škirpos mintimis arba jo aprašytais faktais, smalsu pažiūrėti, kaip pats autorius "Sukilime" mum atrodo. Jau minėta, kad jis buvo darbuotojas, pareigingas diplomatas, turėjo pakankamai politinio įžvalgumo.

Tuoju po pirmosios okupacijos atsirado planų suburti naują Lietuvos vyriausybę. Štai kokius žingsnius Škirpa svarstė: "Naujos Vyriausybės ir jos deklaracijos paskelbimas buvo, pagal tą projektą, numatytas padaryti ne iš užsienio, bet iš kurios nors

ŠKIRPOS "SUKILIMAS" SMALSUMO POŽIŪRAIS

VYTAUTAS VOLERTAS

Lietuvos pasienio vietos, ją užėmus ginklo pagalba patiems lietuviams". (30 pusl.).

Šiuo veiksniu galvota pasaulio akyse pataisyti Lietuvos anksčiau sudarytą pasyvaus, neryžtingo krašto išpūdį. Reikia sutikti, kad mintys yra drąsios ir įdomios.

Todėl ir H.E. Salisbury knygoje "The 900 Days" (1969), kuri buvo "monumental best-seller No. 1", Škirpa yra minimas. Ten sakoma: "Nowhere was the situation sharper than in Lithuania. The Lithuanian Activists Front had been established in Berlin, November 17, 1940 by Colonel Kazys Škirpa. ... He formulated a program for liberation of Lithuania and on March 24, 1941 smuggled into Lithuania directives for carrying out an uprising to be timed with the German attack on the Soviet Union" (183 pusl.).

Škirpą tenka laikyti tiesiu žmogumi. Jis ir apie save nebijo prabilti, kartais prisipažindamas, kad per daug vokiečiais pasitikėjęs, nupasakodamas apsvylimus, nevengdamas savo teigiamus bruožus atidengti: "Kaip vienas pirmųjų Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių ir buvęs 1918-1920 metų kovų už Lietuvos nepriklausomybę aktyvus dalyvis, aš negalėjau likti nuošaly nuo to mano buvusių kovos draugų sielvarto ir rūpes-

PASKAITA, SKAITYTA LFB NEW YORKO SAMBŪRIO
SURENGTAME KNYGOS PRISTATYME 1975.XI.16.

čio, kaip Lietuvą gelbėti" (18 pusl.).

Ne vienas taip galvojo, ne vienas dirbo, tačiau retas viešai skelbiasi. Gal santūrumas varžo, gal suabejojama jausmų tikrumu. Škirpa nesvyruoja, ir šis bruožas atveria lūpas kitų pakalitimam. Ar "Sukilimo" autorius yra visur teisingas, nespręsimė, tačiau drąsos ir entuziazmo apstą jam skaitytojai pripažins.

Pabalgal

Pasitikėjimas savimi ir tikslo aiškumas išragina kovon; dvasinis pajėgumas su apskrumu nuveda laimėjimam, jei fiziškai silpnas Dovydas turi kilpinę; tačiau modernių laikų Galiotas yra išgudrėjęs, šalia raumenų ir klastą naudoja. Mes esame jo auka, jis sunaikino vertas Škirpos ir kitų garbingų žmonių pastangas.

"Sukilimas" yra įdomus dokumentų rinkinys, perpintas tvirtomis autoriaus nuomonėmis ir išvadomis. Jame gausų naujenybių, randame kitų asmenų skelbtam faktam prieštaravimų, yra tų faktų patvirtinimų. Noriai skaitome, skaitydami renkamės išpūdžių, kuriuos, be abejo, kelia ir autorius atvirumas pasakojime, nors nebūtinai atsargus. Čia atskleidžiam mane varginusį smalsumą, sulaukus šios knygos. Liko netarta dar viena mano

nuomonė, suformuota darbe, poilsy ir pramogose sutiktų žmonių, gyvenimo bei skaitinių, kurių tarpe "Sukilimas" buvo paskutinis šiame žanre. Ir man atrodo, kad piktos rūdys mūsų dar negrauzia, o tik dulks vietomis pridengia geruosius bruožus. Nesame išskirtinai šventųjų ar išminčių tauta, bet mūsų kevalas yra atsparus, o branduolys dėsningai jungias vyresnius, jaunos, išsimokslinčius ir paprastesnius, turi aukštą vertę.

ALIEJAUS LINIJA
LIETUVOJE

Žurnalas Pipe Line Industry lapkričio mėn. numeryje rašo apie Sovietų Sąjungos naujas statomas vamzdžių linijas, kurios tarnaus greitesniam aliejaus paskirstymui.

Vienoje vietoje minima ir Lietuva. Iš Polocko tiesiama vamzdžių linija į Mažeikius. Linijos ilgis — 450 kilometrų (280 mylių). Linijos galingumas — 375,000 statinių per dieną. Liniją stato Lenkijos firma Energo-pol. Tai pirmas atsitikimas Sovietų Sąjungoje, kad aliejaus linijos statybą atiduotų užsienio firmai. Ta pati firma dar įrengs kelias pompų stotis ir kitoje aliejaus linijoje.

Kodėl vedama į Mažeikius? Mažeikiai paverčiami naftos rafinerijos miestu. Už Mažeikių yra užtvėnta Varduva, ir ten statomas didelis rafinerijos fabrikas. Į tą fabriką ir atvedamos aliejaus linijos.

— Išėjo naujas numeris (1975 gruodis) NOTICIERO DE LOS PAISES BALTICOS. Tai Buenos Aires lietuvių, latvių ir estų leidžiamas biuletenis kuris registruoja Argentinos baltų gyvenimą ir kovą už laisvę ir nepriklausomybės atstatymą pavergtuose Baltijos kraštuose. (E)

— Dr. Jonas Valaitis Lietuvių inžinierių ir architektų rengiamoj žiemos studijinėj konferencijoj skaitys paskaitą tema "Širdies ligos patologija". Konferencija įvyks vasario 28 — kovo 6 St. Petersburg, Fla., Lietuvių klubo patalpose.

Senasis Kaunas — Karo muziejus su radijo stoties bokštu. Atviruką išleido O. Vitkauskytė Kaune 1925. Vėliau šio muziejaus vietoje buvo pastatytas didelis Vytauto Didžiojo muziejus su bokštu, kuriame buvo įkeltas Amerikos lietuvių dovanotas varpas. Radijo stoties bokštas buvo iškeltas į Žaliojo Kalno Ažuolyną, prie Vytauto parko.

Vytautas

SUVALKIJOS ŪKININKO
ATSIMINIMAI

15

Atrodė iš spaudos, kad Amerikos lietuviai palaikė ryšius su Tilžės redakcija.

Jauniem vyram renkantis į Lietuvos kariuomenę savanoriais, į mūsų sapnų kuopą 1919 kovo 21 atvyko būrys lankėliškėčių vyrų. P. Inkratas atsivežė su savim Ūkininko kalendorių, spausdintą Tilžėj (nepaisimenu kurių metų).

Kartą, būdamas kareivinėse ir skaitydamas tą kalendorių, radau parašytus tokius posmus:

Čia, supūtus vėjui, krinta kai kada
Ant karžygio kapo sidabro rasa.
Kalnai Karpatų, sveikiname jus!
Ruoškite drąsuoliam tinkamus kapus!

Čia sena močiutė mūs neapraudos,
Tik raiba gegutė kartais užkukuos.
Kalnai Karpatų, sveikiname jus!

Ruoškite drąsuoliam tinkamus kapus!

Ir kas gi tuos du posmus tam Ūkininko kalendoriui parašė? Atrodo, kad Amerikoj tuo metu gyvenęs lietuvis. Šiame eilėraš-

ty primenami senesni laikai. Iš jo galima suprasti, kada ir su kuo rusai kariavo, lietuviams guldant savo galvas už rusų interesus. Amerikos lietuviai apie šitokius karus kūrė eilėraščius bei dainas.

Paskaitęs tame kalendoriuj apie tuos Karpatų kalnus, pagalvojau, kad tai būtų graži daina, jei susidėtų iš daugiaujančių posmų, Karpatų kalnus pavadinant Lietuvos kalnais.

Pradedu kurti dainą. Lipdau žodį prie žodžio, tikrinu, skambinu. Parašau dešimtį posmų. Turėdamas omeny, kad kariuomenės plačioj Lietuvoj, tuos Karpatų kalnus pavadinu Lietuvos kalneliais.

Tą mano visos nakties darbą pamatė kuopos vado padėjėjas leitenantas Pupkis. Prašė palikti tuos posmus pas jį; jis pasiūšias juos redakcijai. Galimas dalykas, kad ką nors galėjo pataisyti. Bet ar siuntė redakcijai, nežinau.

Po kurio laiko kariuomenė pradėjo šitą dainą dainuoti, ypač raiteliai, nes tiko į koją. Lietuvos kalneliai pakeisti Vilniaus kalneliais. Pakeista ir dalis žodžių. Bet tos aštuonios eilutės paliktos, kaip buvo išspaus-

dintos Ūkininko kalendoriuj.

Tuo laiku ryšiai tarp Tilžės ir Amerikos buvo laisvesni, negu ryšiai tarp Tilžės ir Lietuvos. Tad į Tilžės redakciją tuos du posmus galėjo pasiųsti kas nors iš Amerikos lietuvių.

Ne veltui pasitraukėm iš tėvynės

Po 1914-18 metų karo mano broliai, tada gyvenę Waterbury, pasirūpino, kad pas mus į Lietuvą ateitų laikraštis — Darbininkas. Iš jo buvo matyti, kad Amerikoj gyvenę lietuviai rūpinasi Lietuvos reikalais. Ypač tuo rūpinosi dvasiškija. Ir sunke pasakyti, kaip Lietuva būtų prisikėlus iš vergijos be Amerikoj gyvenančių lietuvių pagalbos.

Antrojo pasaulinio karo metu Amerikos lietuviai, pamatę daug savo tautiečių patekusių į didelį vargą, jiems padėti įsteigė Balfo organizaciją. Tai organizacijai vadovavo mokslo žmonės, o jos rėmėjais buvo visi kiti patriotai lietuviai, jų tarpe ir bemoksliai, caro laikais bėgę iš Lietuvos į Ameriką. Atėjus laikui, jie visi daug padėjo savo broliams lietuviams ir Lietuvai. Jų darbas tebe tęsiasi ir šandien.

Jei bolševikai 1940 nebūtų užgrobę Lietuvos ir taip greit parodę savo tikrojo veido, tai šandien šioj šaly ir visame laisvame pasauly nebūtų gyvų liudininkų apie komunistų sistemą ir jos žiaurumus. Gal nebūtų šandien nė kam rūpintis Lie-

tuvos išlaisvinimu. O jei ir būtų, tai tik mažą dalelę.

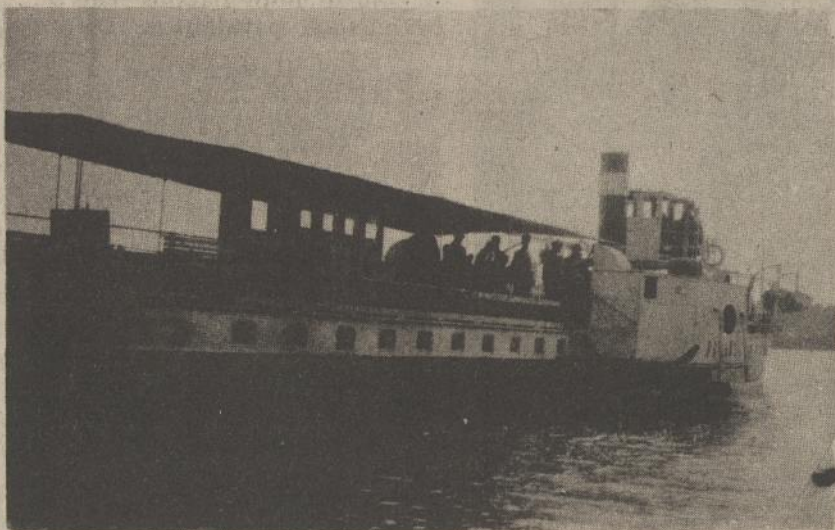
Taigi ne veltui išbėgom iš savo tėvynės. Gyvendami laisvame pasauly, su kaupu jai galim grąžinti, ką ji mum davė.

Lietuvos atstatymas

Kada lietuviai Lietuvai iškojo laisvę, tada daug lietuvių iš Amerikos grįžo į Lietuvą. Vieni pasidarė pavyzdiniais ūkininkais, kiti kūrė smulkiają pramonę, verpimo ir audimo fabrikus ir kitokios rūšies įmones. Tarp miestų kursavo lietuvių autobusai. Nemunu plaušildavo pusę prašomos kainos, o pardavėjas už tiek ir atiduodavo. Tada pirkėjas būda-

Mūsų pažįstami lietuviai Juozas Geldotas ir Simas Maknavičius, grįžę iš Amerikos, pasikvietė dar Juozą Rickį ir atidavė tris manufaktūros krautuves Širvintos bendrovės vardu: vieną Virbalį, antrą Vilkauskį, trečią Kalvarijų. Tose krautuvėse buvo patogu apsipirkti. Nereikėdavo derėtis, nes kainos prekėms buvo nustatytos. Tuo žmonės buvo labai patenkinti.

Anksčiau visa prekyba, ypač medžiagų, buvo žydų rankose. Už medžiagos aršną būdavo labai užsiprašoma. Pirkėjas, nežinodamas medžiagos vertės, pasiūlydavo pusę prašomos kainos, o pardavėjas už tiek ir atiduodavo. Tada pirkėjas būda-

Amerikos lietuvių Gerulio laivas Nemune ties Seredžium 1923 metais. Laivų keliauja šių atsiminimų autorius ir dar vienas amerikietis.

(Bus daugiau)

BERNARDAS BRAZDŽIONIS — KRITIKAS

V. KULBOKAS

B. Brazdžionis (slapyvardžiai: Jonas Brazaitis ir Jonas Stebeikis) rašė Aiduose, Gabijoje, Drauge, Darbininke. Išvažiavęs į Los Angeles Lietuvių Dienų redaguoti, atrodė, recenzijom laiko nebeturėjo.

Brazdžionis didžiujasi mūsų rašytojų laikysena vokiečių okupacijos metu: nacių spaudžiam, niekas nepasidavė garbinti Reichą ar partiją. Literatūra tad nebuvo net pagrindinė, nes rašytojai, pasirašinėdami slapyvardžiais, drįso pasakyti tiesą ("Lietuvių literatūra vokiečių okupacijos metais", Aidai, 1946, 12, 223-224). Tremtyje atsirado nauji vargai, "nes mūsų rašytojas, kur jis bebūtų, pirmoje eilėje yra priverstas kovoti už duonos plūtą, dirbdamas ne literatūros, bet kito darbininko darbą" ("Žodžiai ir žmonės iš tėvynės, Naujos A. Vaičiulaičio knygos proga", Aidai, 1947, 7, 325 p.). Kito vietos Brazdžionis dar ryškiau piešia rašytojų likimą: "Tremtinio, benamio ir beteismo žmogaus likimas, išsklaidyto po visą pasaulį, ir nuo Europos kontinento atsiplėšimo metai, sunkus "prigijimas" naujame pasaulyje, pergyvenimai virstant milijonine bevarde juodojo (ir su juodaisiais) masinio darbo dalele; pagaliau "įsijungimas" į žemosios klasės gyventojų eiles, kai tu vakarais ir naktimis ilsiesi, beveik per galvą koridoriumi į viršutinį aukštą lipa ant kojų nebeprisilaikęs girtuoklis, kaip jis laiptais su triukšmu griūva atgal, kai rytą eidamas iš namų turi peržengti per jo "lavoną" prie durų... Pagaliau nesveikata ir nedarbas. Mokymasis specialybės. Tapimas mažiausiu tarp mažiausių. Nieko nežinančiu. Nuolatinis gyvenimas dualizme. Sielos akimis regime kitus pasaulius, kitą gyvenimą"... Šitai gyvendamas rašytojas negali duoti to gyvenimo nuogumo, savo asmeninių vargų, o "reikia pakilti aukščiau asmeniškumo, atsistoti "objektyvinę plotnėn, į kurią kūrinių pakėlus, jis galėtų tapti kiekvieno kito asmens nuosavybe — išgyvenimais, mintimis, troškimais, laime, kančia ir džiaugsmu" (Draugas, 1954.II.27). O neparodęs meninės aukštumos, autorius negali tikėtis visuotinio".

B. Brazdžionio aspiracijos — kalbėti visų vardu: "Mano karščiausias noras ir yra gyventi, jausti, kalbėti kūrinyje ne savo vieno, bet visų vardu, lietuvių ir žmogaus vardu". Rašytojas tetrokšta vieną: "Mano manymu, rašytojas iš visuomenės nereikalingas jokios kitos paramos, kaip tik tos, kad būtų skaitomi jo raštai" (Draugas, 1950.XII.2).

Toliau Brazdžionio žvilgsnis į literatūros gyvenimą giedresnis. Straipsnyje "Balansas su beletristų pelnu", žvelgdamas į 1951, randa, kad po įsikūrimo vargų rašytojai davė daug naujų kūrinių, kaip niekada (Gabijs, 1952.II.8 p.). Poezija ir dabar nepametusi savo tradicinio kelio eiti visada su savo tauta ir reikšti jos idealus: tautinius, visu-

meninius, politinius, pagaliau grynai meninius (ib. 82 p.).

Brazdžionis piktinasi estetiniais kritikais: "Kartais pasirodanti garsios neva estetikų kritikų nuomonės yra daugiau nihilizmo padaras, negu nuosirdus rūpestis poezijos ar apskritai literatūros meniniu kėlimu. Poezijai tematikos niekas nėra nustatęs. Joje amžiais dainuojama nuo rožinio vėjelio padvelkimo iki herojinių kovų vaizdų, painingiausių žmogaus buities problemų. Tik reikia rasti tinkamą ir meniškai vertingą formą." (ib.). B. Brazdžionis itin jautrus kritikai. Esą, kai tik rašytojas pasirodo su nauju veikalu, "kai kurie mūsų kritikai tuojau yra linkę griebtis egzekucinio revizorių darbo ir įieškoti, kiek autorius paaugo ar nusmuko" (Aidai, 1947.7, 325 p.). Karčiai nusiteikęs jis pareiškia: "Su žavinga nuotaika jie imasi veikalo mėsinėjimo, savo gilia išmintimi priėję prielaidos, kad autorius yra pažengęs "atgal" (ib.). Ir čia pat prisimena Maironio žodžius:

Išvilkę žmogų akyse
Prieš sočią žiovuojančią minią,
Prekiauja gyva jo dvasia
Ir rodo perpiovę krūtinę.
Skaudi tiesa, bet kūrybos pasaulyje neišvengiama...

Brazdžionis ir patriotizmas literatūroje

Kai tauta ant bedugnės krašto, tai, Brazdžionio manymu, mus gyvus palaikyti gali tik patriotinis renesansas. Todėl jis pats prieš 10 metų gaivinęs Maironio patriotinį kultą (rašyta 1950 metais — V.K.). Ir pats to savo kūryboje laikęsis jausdamas, kad tūkstančiai skaitytojų tuo gyvena. Ir dabar į ateitį mus gali vesti ir jungti tik Lietuvos laisvės idealas: "Tvanas dar tebekyla. Mes esame lyg Nojaus arką. O mūsų Araratas, už kurio turėsime užkliūti, Lietuvoje." Pasikalbėjimas su B. Brazdžioniu, Draugas, 1950.XII.2). Šios vedamosios idėjos ryškios B. Brazdžionio kritikos straipsniuose.

Brazdžionis suaugęs su savo kartos poetais. Jo karta mūsų lyriką iškėlė į svaigias meno aukštumas (Aistis, S. Nėris, A. Miškinis, pagaliau ir jis pats). Sugyvenęs su tomis pačiomis nuotakomis ir forma, jautriai jis pagauna J. Aisčio "Sesuo buitį" patriotiką, žavėdamasis "Tu esi" eilėmis: "Jos išmuša iš rankų ginklą ir tiems kritikams, kurie tremtyje yra masės neapykantos ir paniekos išlieję poetams, patriotinėje poezijoje mininties Lietuvos, Nemuno ir kitus tikrinius vardus, tokią patriotiką pasmerkdami neva "grynosios poezijos" vardu ("Poetas, nuskaidrinęs buitį", Draugas, 1951. XII.8). Jis šiltai apžvelgia pomaironinius K. Binkį (Gabijs, 4, 52-56) ir ypač F. Kiršą (ib. 3, 58-61) bei St. Santvarą (ib. 1952, 2, 78-80). Bet ir pats pripažįsta patriotinės tematikos pavojus: "Nereikia nė grafomano, net ir su gabumais ir su geriausiomis intencijomis autoriui lengva ant šio, patriotinio, slenksčio su-

klupti, neišsimušus iš trafareto" ("Sakramentinio gyvenimo poezija", Aidai, 1955, 6, 238 p.).

Iš vėlesniųjų ypač vertina L. Andriekaus "Atviras marias", kur randa išreikštą Taboro kalno būseną — naują religinio motyvo atspalvį. Andriejų aukština ir už naują spalvų, vaizdų ir jausmų suradimą patriotinėje lyrikoje, kur intymiai panaudojamas ir gamtos motyvas, už jo net naujos metaforos, tropai-tikros brangenybės. Ši Andriekaus, besidžiaugiančio pasaulio grožiu, iškelimą laikytume iš geriausių Brazdžionio pasisakymų apie lyriką (ib. 238-240). Brazdžionis mano, kad svarbus poetui individualumas galimas ir rašant tradicine forma, o pralaimėjimas ir ieškant "žūt būt" originalumo. Suradimas savojo stiliaus bei formos ir tematikos išsakymas nauju būdu labai svarbu. Brazdžionis taikliai iškelia V. Ališo "Cascata Cristalina" objektyvinę temą, ne visada, deja, įgavusią visuotinumą, ar gryną lyriką, kur nepasizymi "šiltu jausmu". Jis V. Ališą gretina prie J. Baltrušaičio ir F. Kiršos; jis mąstas vaizdais, kaip reikalauja moderni poezija (Aidai, 1954, 9, 421-422). Pasidžiaugia kitų pernaudotu vadinamu patriotiniu motyvu P. Pilkos "Žvaigždžių ieškojime" (Aidai,

ANTRASIS LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJS TOMAS

JURGIS GLIAUDA

Šiomis dienomis ant mūsų šauniųjų knygnešių skobnių atsigulė stambi, kietų žalių viršelių knyga. Tai Prano Naujokaičio "Lietuvių literatūros istorijos" antrasis tomas. 582 puslapių. JAV LB Kultūros Tarybos leidinys.

Pirmasis tomas pasirodė 1973. Jį spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Antrojo tomo spaudos darbą atliko VI. Vijeikio spaustuvė Chicagoje. Spausdintųjų keitimas, gal būt, atsiliepė į leidinio išvaizdos pasikeitimą. Kita viršelio spalva, kitaip atrodo knygos nugarėlės įrašas. Masivų lietuvių literatūros rašymo darbą leidėjai pavėdė vienam asmeniui: rašytojui ir literatūros mokslo žinovui Pranui Naujokaičiui. Dar Tuebingene "Patria" leidyklos 1948 išleistoji "Lietuvių literatūra" (vadovėlis gimnazijom) iki šiol nepaseno, stambi pažintinė medžiaga. Dabar turime prieš akis du masivius lietuvių literatūros istorijos tomus. Darbą organizuojant, buvo balsų už kolektyvą už enciklopedinį atskirų autorių darbą bendrame projekte. Dabar vienas autorius, ir tą darbą įsijungęs, turįs šaltinių gausą, logišką, struktūrinį planą ir nuostatų darbštumą bei meilę projektui, patėikė jau antrą tomą.

Kolektyvas turi savo pliusų, turi ir stambių minusų. Žinomas yra anekdotas apie tariamą begalinių diskusijų vargą: jei Mozė, ketindamas išvesti izraelitus iš Egipto nevalios, būtų susikvietęs ekspertų, patarėjų ir strategų būrį ir būtų leidęs kiekvienam jų filibusteriauti pasitarimuose, izraelitai ir šiandieną iš Egipto nebūtų išsikraustę ir būtų Sadato pavaldiniais...

Bronius Kviklys, vienui vienas, davė mums keturis stambius "Mūsų Lietuvos" tomus. N. Karamzinas, vienas, parašė "Rusų valstybės istoriją". Will Durant parašė milžinišką "Civilizacijos istoriją". De Sanctis, vienas, parašė "Romėnų istoriją". Theodoras Mommsenas, vienas, parašė trijų tomų "Romos istoriją" (Roemische Geschichte), kuri iki šiol laikoma šėdėvru, nors autorius turėjo savų požiūrių ir kai kuriuos asmenis. Tad vieno autoriaus pasiryžimas atlikti didžiulį istorijos veikalo parašymo darbą nėra vienur ar kitur unikalus reiškinys. Enciklopedinio kolekty-

Poetas Bernardas Brazdžionis

1951, 9, 423-424). Brazdžionis laiko, kad lietuvių poezija susilyginusi su Vakarų poezija: "Naujoji, pomaironinė lietuvių poezija, modifikuota šių dienų moderniosios vakarų pasaulio poezijos laimėjimais, pasauli-

niam forumė gali rodytis su kitų tautų poezija, ne kiek neatsilikdama nei formos, nei turinio atžvilgiu nuo žymiųjų vokiečių, prancūzų, anglų poetų" (Aidai, 1952, 8, 374 p.

(Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

ANGLŲ NOVELĖ. Anglų rašytojų novelių antologija. Sudarė Povilas Gaučys. Spaudė "Laiko" spaustuvė. 1974. Buenos Aires — Argentina. 460 psl.

Šios antologijos novelių autoriai: Charles Dickens, William Morris, Richard Garnett, Thomas Hardy, William Henry Hudson, Robert Luis Stevenson, George Moore, Oscar Wilde, Joseph Conrad, Mary Coleridge, William Wymark Jacobs, Rudyard Kipling, Herbert George Wells, John Galsworthy, Saky (H.H. Munro), Walter De La Mare, Gilbert Keith Chesterton, William Somerset Maugham, James Joyce, David Herbert Lawrence, Katherine Mansfield, Liam O'Flaherty.

Apie kiekvieną autorių pateikiama trumpa biografinė žinios. Leidinio pradžioje pateikiama trumpa anglų novelės apžvalga, o pabaigoje suminimi šaltiniai, kuriais vertėjas naudojosi.

Apžvalgoj, tarp kitko, rašoma: "Visų šitų ir kitų čia nepaminėtų rašytojų novelės pasiekė tokio aukšto tobulumo laipsnio kaip jokio kito literatūrinio žanro. Po I-jo pas. karo novelė Anglijoje iškilo į pirmąją vietą. Leidėjai ir redaktoriai skatina rašytojus premijomis, kasmetiniais novelių rinkiniais ir specialiomis antologijomis: jūrų, vaiduoklių, gyvulių, seklių ir t.t. Dabartiniu metu Anglija išgyvena novelės aukso amžių".

Antologijos sudarytojas Povilas Gaučys lietuvių tarpe yra gerai žinomas ne tik kaip literatas bei publicistas, bet ir kaip visuomenės veikėjas ir diplomatas. "Yra išvertęs į lietuvių kalbą labai daug veikalų" (citata iš knygos aplanko).

Publijus Vergilijus Maronas — BUKOLIKOS / GEORGIKOS. Vertė ir pagal originalą heksametais lietuviškai atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodynelį Dr. Antanas Rukša. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 95, 1975. Spaudė Nida Press, London, Gt. Britain. 432 psl. Kaina 6.50 dol.; kietais viršeliais — 0.75 dol. daugiau.

Tai antroji knyga iš serijos, pavadintos "Antikiniai poetai lietuviškai". Pirmoji, Vergilijaus epinė poema "Eneidė", versta to paties vertėjo, buvo išleista 1965, faktiškai rinkoj pasirodžiusi 1966.

Vergilijus, gyvenęs 70-19 prieš Kristų, vertėjo žodžiais tariant, yra "žymiausias ne tik paties romėnų poezijos žydėjimo, vadinamojo auksinio laikmečio, bet ir didžiausias iš viso romėnų poetas ir Europos klasikų klasikas".

Bukolikos ir Georgikos — tai kaimiškoji Vergilijaus poezija, lietuvių tarpe mažai kam pažįstama. "Bukolikos (nuo gr. žodžio bukolos 'jaučiaganis, piemuš') vaizduoja ramų, taikų kaimiečių, ypač piemenų, gyvenimą" (citata iš knygos įvado). Georgikos — didaktinė (pamokomoji) poezija (gr. georgos "žemdirbys", georgikos "susijęs su žemdirbyste").

Dr. A. Rukša sunkų šios poezijos vertimo darbą — "lietuviškai atkurti didįjį romėnų poetą" — atliko rūpestingai. Pilnai galima sutikti su jo žodžiais: "Versdamas Vergilijų, jau nuo pat pradžios ypatingai paisiau elementarinių, kiekvienam poetiniam vertimui būtinų reikalavimų: kad mintis būtų visur aiški, nedviprasmiška, kad dikcija būtų glausta, kad nebūtų nė vieno nereikalingo žodžio..."

Beveik pusę knygos apima vertėjo kruopščiai paruoštas įvadas. Skaitytojui jis labai naudingas.

Vietoj lietuvių rašyboj įsipi-lietinusio "hegzametro" vertėjas rašo "heksametrus". Toks rašymas gal ir tikslesnis, bet neįprastas.

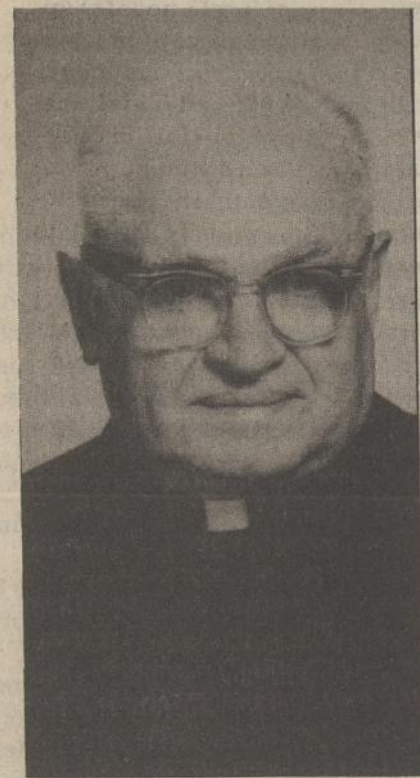
Garsaus liaudies meistro Vinco Svirskio lietuviškas kryžius prie sodybos. Visi jo kryžiai buvo daromi iš ažuolo, statulos išpiaustytos iš vieno medžio. Labai mėgo savo kryžius puošti statulom. V. Svirskis plačiausiai reikėsi Kėdainių apylinkėse 19 amžiaus gale. Nuotr. V. Augustino

DVIEJŲ KUNIGŲ SUKAKTYS

ELIZABETH, N.J.

Sausio 24, šeštadienį, Elizabetho lietuvių Sv. Petro ir Povilo parapijos bus paminėta 45-rių kunigystės metų sukaktys: kun. Juozo Pragulbicko ir kun. Anastazijaus Valančiaus. Koncelebracinės padėkos mišios tą dieną bus aukojamos 6 v.v. Po jų 7 v.v. parapijos salė bus pagerbimo vakarienė-banketas.

Kun. Juozas Pragulbickas yra gimęs 1903 balandžio 8 Viršilių kaime, Ylakių valsč., Mažeikių apskr. Pradžios mokslo baigė Skuode ir Ylakuose, o gimnaziją baigė Telšiuose. Į Kauno kunigų seminariją įstojo 1924 ir ją baigė 1931. Lygiagrečiai studijavo ir Vytauto Didžiojo universitete Kaune, teologijos fakultete, kurį baigė taip pat 1931. Tais pat metais arkivysk. J. Skvirecko buvo išventintas kunigu. Iki 1935 vikaro pareigas ėjo

Kun. Juozas Pragulbickas

"ŠLOVĖ"

Sveikatos Apsaugos, leidžiamos okupuotoj Lietuvoj, gegužės mėnesio numerio išspausdintas Ch. Kibarskio straipsnis "Medikų kovų keliai didžiojoje tėvynės karo metais". Jame rašoma:

"Garbingą ir šlovingą kelią didžiojoje tėvynėje karo metais nuėjo ir Raudonosios Armijos 16-osios lietuviškosios šaulių divizijos kariai medikai... Tiek divizijos karių, tiek ir medicinos personalo gretose susibūrė įvairūs mūsų daugiatautinių šalių tautų atstovai: lietuviai, rusai, žydai, baltarusiai, lenkai, ukrainiečiai ir k. Nenulstamai dirbo divizijos politiniai darbuotojai. Jie įkvėpė mūsų karių dideliems žygdarbiams..." Ir t.t., ir t.t.

Suminėta apie 40 gydytojų, ėjusių tą "šlovingą kelią". Keletas ryškesnių vardų tebesinaudoja "šlove" ir šiandien.

1. V. Micelmacheris (buvęs politinis komisaras) — Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesorius.

2. Š. Ptaškas — IV-tos valdybos ligoninės vyriausias chirurgas.

3. S. Rabinovičius — resp. Vilniaus miesto klinikinės ligoninės vaikų chirurginio skyriaus konsultantas.

4. G. Januškevičienė — resp. Kauno klinikinės ligoninės vaikų skyriaus konsultantė.

5. Ch. Kibarskis (straipsnio autorius) — Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesorius.

6. Z. Januškevičius — akademikas, Kauno medicinos instituto rektorius.

7. J. Stachelskis — Lenkijos liaudies resp. sveikatos ir socialinio aprūpinimo ministras.

8. J. Eišvydis — vyriausias farmacijos valdybos viršininkas.

9. V. Zavickaitė-Teperienė — Vilniaus miesto tarybinės klinikinės ligoninės gydytoja.

10. V. Vigelis — resp. Šiaulių ligoninės gydytojas otorinolaringologas.

Tryškiuose, Skuode ir Švėkšnoj ir tais metais buvo paskirtas klebonu Nutėnuose, o nuo 1939 iki pasitraukiant į tremtį buvo Batakių parapijos klebonu. Būdamas parapijose vikaru, o vėliau ir klebonu, uoliai darbuosi su parapijos esančiomis organizacijomis, su ateitininkais, pavasarininkais ir angelais.

1944 artinantis antrajai komunistų okupacijai, gavo iš dvasinės vyresybės įsakymą pasitraukti laikinai į Tauragę, bet iš Tauragės į Batakius grįžimo kelias jau buvo atkirstas, todėl kun. Juozas, kaip ir daugelis kitų, atsidūrė tremty, Vokietijoje.

Tremty būdamas, ėjo kapeliono pareigas įvairiose lietuvių kolonijose-stovyklose. Į JAV atvyko 1951 ir laikinai buvo priklaustas savo tetos Botyrienės Brooklyne. Keletą mėnesių talkino New Yorko Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Gurinskui. Dvejus metus vikaravo Bayonne, N.J., ir nuo 1953 iki šiol darbuojasi Elizabetho lietuvių Sv. Petro ir Povilo parapijoje kaip klebono asistentas.

Nuo pat Elizabethan atsikėlimo dienos kun. Juozas visa širdimi įsijungė į bažnytinį ir visuomeninių organizacijų veiklą. Atgaivinęs lituanistinę mokyklą, visą laiką jai vadovavo, o paskutinius metus yra jos mokytoju.

Būdamas Balfio skyrusio pirmininku, yra įdėjęs daug darbo ir pasižvelgimo. Yra sutelkęs daug lėšų. Kun. Juozas taip pat yra ALB New Jersey apygardos valdybos narys.

Šiuo metu kun. Juozas yra pensijoje, bet kaip ir anksčiau, uoliai darbuojasi parapijos pastoraciniame darbe ir klebonui Petrii Zemeikiui yra rūpestingas ir uolus talkininkas-pagelbininkas. Elizabethė išbuvo 22 metus. Dėl savo gero, ramaus ir sugyvenamo būdo jis yra visų labai mėgiamas ir gerbiamas.

Tad švenčiant šią 45-rių metų kunigystės sukaktį, visi parapijiečiai nuoširdžiai jam linki dar il-

11. Ch. Teperis — nusipelnęs LTSR gydytojas, LTSR ASA senatorijos epidemiologijos valdybos viršininkas.

12. M. Vytėnas — Vilniaus II ligoninės terapinio skyriaus vedėjas.

13. I. Dvinsonas — Kauno medicinos instituto vyr. dėstytojas.

14. P. Gantovnikas — VRM hospitalinio terapinio skyriaus vedėjas.

15. A. Michališokas — Kauno medicinos instituto vyr. dėstytojas.

16. V. Kuzminskas — docentas, Kauno medicinos instituto prorektorius.

17. Z. Vitenšteinas — Kauno medicinos instituto profesorius.

18. I. Glauberzonas — resp. psichoneurologinės ligoninės vyriausias gydytojas.

19. M. Šeinbergas — med. m. kand., LTSR SAM epidemiologijos, mikrobiologijos ir higienos m.t. instituto vyr. mokslinis bendradarbis.

20. P. Lazutka — med. m.

IŠKILMĖ ST. PETERSBURGE

Naujoji pranciškonų koplyčia St. Petersburgo pajūry sausio 12 iškilmingai buvo pašventintas dail. A. Rukštelės specialiai nupieštas Marijos Aušros Vartų paveikslas.

Iškilmė prasidėjo koncelebruotomis mišiomis, kurias atstovavo provincijolas Jurgis Gailiūšis, OFM, kartu su prel. Jonu Balkūnu, P.A., ir T. Antanu Prakupiu, OFM. Savo pamoksle provincijolas aiškino Marijos vietą bažnyčioje apskritai, bet ypatingai ilgiau sustojo prie jos garbinimo Lietuvoj. Buvo pasakyta, kad pranciškonų koplyčioje kiekvieno mėnesio pirmą šeštadienį bus aukojamos mišios į Nekalčiausiąją Marijos Širdį,

Kun. Anastazijus Valančius

gai ir sveikai darbuotis Elizabetho lietuvių parapijoje.

Kun. Anastazijus Valančius yra gimęs 1904 spalio 20 Chicago. Kunigų išventintas 1930 ir pirmąsias mišias (primicijas) atlaikė Sv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje Cicero, Ill.

Klebono asistentu buvo šiose Chicagos lietuvių parapijose: Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje, Sv. Jurgio parapijoje, Sv. Kryžiaus parapijoje, Sv. Marijos Gimimo parapijoje, Dievo Apvaizdos parapijoje ir Sv. Baltaramiejaus parapijoje. Nuo 1953 iki 1970 buvo klebonu Sv. Mykolo lietuvių parapijoje Chicagoj.

Šios pastarosios parapijos ribose pradėjęs kurtis kitos rasės gyventojam, parapijiečių skaičius visiškai sumažėjo, ir Sv. Mykolo parapija buvo panaikinta ir bažnyčia uždaryta. Parapijos klebonas kun. Anastazijus buvo paleistas pensijon. 1972 klebonu kun. Petro Zemeikio kviečiamas, kun. A. Valančius apsigyveno Elizabetho parapijoje ir čia, kiek gali, gelbsti pastoraciniame darbe.

Kun. A. Valančiui linkime taip pat dar daug sveikų ir darbinių metų. — K.K.

dr., LTSR SAM eksperimentinės ir klinikinės medicinos m.t. instituto laboratorijos vadovas.

"Šlovingųjų" gydytojų E. Kušnerio, I. Stachelskos, V. Dzidrovičiaus, M. Janovės, M. Sobolio, M. Robinsono, T. Buchomano, V. Zavelevičiaus, M. Leizerausko, S. Labensko, T. Leketos, A. Michališoko, F. Jurkėno, I. Rubinshteino ir k. karjeros pakopos nepamėtos. Be šių suminėtyjų, keletas žuvo kovose.

"Su pagarba ir dėkingumu divizijos medikai" — rašo Ch. Kibarskis — "prisimena lietuviškosios divizijos vadovybę — generolą majorą F. Žemaitį, generolą majorą V. Karvelį, generolą majorą A. Urbšą ir generolą majorą J. Macijauską (pavadojtoją politiniams reikalams), kurie nuolat rūpinosi divizijos medicinos darbuotojais ir kuo galėdami jiems padėdavo. Ypatingos medikų meilės ir pagarbos nusipelnė generolas V. Karvelis."

Gydytojas

ypač čia vyks gegužės ir spalio mėnesių pamaldos. Provincijolas džiaugiasi, kad nuo šios dienos bus jau pastoviai laikomas švenčiausias Sakramentas jų koplyčioje.

Pasibaigus mišiomis, paveikslas buvo nudengtas ir pašventintas. Provincijolas paaukojo Nekalčiausiąją Marijos Širdį vienuolyną, visus susirinkusius ir kartu visą St. Petersburgo lietuvių koloniją. Iškilmė baigta giesme Marija, Marija.

Po to dar labai jautriai žodžius kalbėjo prelatas J. Balkūnas, pranešdamas, kad šiemet sueina 25 metai, kai pirmą kartą Lietuva buvo paaukota Nekalčiausią

LIETUVOS-LENKIJOS SANTYKIŲ DOKUMENTŲ KLAUSIMAI

J. DAINAUSKAS

— 5

Net iki 1910 tas "Dienynas" buvo laikomas tikru dokumentu, ir tik 1920 buvo galutinai nustatyta, kad tas dokumentas tėra neabejotinas fabrikatas, gal irgi patriotiniams sumetimais kažkieno paruoštas riet nelabai vykusiai.

Tai veik vien "aukštesniais tikslais" (mokslo, savo tėvynės meilės ir t.t.) parengtų fabrikatų keli pavyzdžiai. Bet istorija žino ir vien materialinius tikslus, net gausiai gaminamus, senų istorinių dokumentų, reliktų fabrikatus. Taip net lenkų enciklopedijoje figūruoja pavardės žmonių, pagarsėjusių ypač istorinių dokumentų falsifikavimu vien pasipelnymo tikslais, k.a.

1) XVII a. Stanisław Janikowski, 2) XVIII a. Stanisław Morawski. Pirmasis jų veikė Lenkijos šiaurinėje dalyje Vladislavo Vazos laikais taip sėkmingai, kad tuometinis Lenkijos kancleris kelis Janikowskio pateiktus (o iš tikrųjų jo paties sufabrikuotus) dokumentus liepė įrašyti į Karūnos Metriką. Jie buvo taip gerai paruošti, jog ano laiko žinovams nebuvo kilę jokių abejonių. Tik po to, iškilus teismuose bylom, kuriose remtasi tais dokumentais, buvo nustatyta, kad tai paprasčiausi fabrikatai.

Sistemingas Lietuvos žeminimas

Grįžtant prie Lietuvos-Lenkijos santykių dokumentacijos, prasminga yra atkreipti dėmesį į lenkų skelbiamų dokumentų pristatymo ir interpretacijos vieną bruožą: sistemiską Lietuvos, jos valdovų, žmonių žeminimą, kuris tęsiasi iki mūsų laikų. Tai ryškiausiai pradėjo J. Dugošas, kurio Lenkijos Istorijoje (dabar vadinama "Roczniki czyli Kroniki Slawnego Krolewstwa Polskiego" — Carsiosios Lenkų Karalystės Metraščiai ir Kronikos) tikrai yra labai daug medžiagos apie Lietuvos-Lenkijos santykius, tačiau ta medžiaga negalima patikėti, jei jos nepatvirtina kokie kiti neabejotini šaltiniai.

Lenkų istorikas Aleksander Semkowicz, 1887 paskelbęs tos Dugošo Istorijos pirmosios dalies (apimančios žinias nuo Lenkijos istorijos pradžios iki 1384) tyrinėjimų išvadą, teigia, kad jo radęs labai daug netikslumų, klaidų ir neteisingų duomenų. Dugošas, sako, net nevenge išgalvoti "žinias", jei tik jomis galėjo paryškinti Lenkijos ir lenkų iškilmą. Toliau, istorikas M. Kuczyński 1958 ir istorikų ekipa, vadovaujama prof. J. Dąbrowski, tęsdami A. Semkowicz darbą, 1961 tą patį pareiškė ir apie tolimesnę tos Istorijos dalį. Pastarieji tyrinėjamai ypač svarbūs mum, nes, pradedant 1385, Dugošas pateikia net labai daug medžiagos, liečiančios lietuvių-lenkų santykius. Būdamas savo viršininko ir tų laikų vieno didžiausių Lietuvos valstybės savarankiško priešų vysk. Zbigniew Olesnickio įtakoj, Dugošas savo istorijoje, kur tik galėdamas, neigiamai pasisako prieš Lietuvą, Lietuvos valdovus ir lietuvius, o ypač prieš Jogailą. Pvz. 1386 žiniose Dugošas priekaištauja, kad "tokį garbingą Lenkijos karaliaus sostą užėmęs pagonis".

Tai suprantama, Juk Lenkija ir Jogailos laikais buvo kokius penkis kartus mažesnę už Lie-

Marijos širdžiai. Prelatas sakė, kad jis Kunigų Vienybės vardu skatinis visas parapijas sekti St. Petersburgo pavyzdžiu ir pasi-aukoti Marijai.

Čia pat tada prisiriartino prie paveikslą Alfonsas ir Angelė Šmigelskiai ir sakėsi norį būti šio paveikslu mecenatais. Visų dalyvių šis dosniųjų geradarių gestas buvo labai šiltai priimtas. Iškilmė buvo labai įspūdinga ir išspaudė ne vienam asarą. Koplyčia buvo pilna žmonių. — T.P.

tuvos valstybė. O anksčiau ir dar taip neseniai prieš Jogailos laikus Lietuva Lenkijai buvo tikrai baisus ir neįveikiamas priešas. Dar karaliaus Kazimiero laikais, apie 1360, "Kodeks Malopolski" (Mažlenkijos Kodeksas), III Nr. 739 turi, atrodo, neįgalvotų tokių žinių užrašą: "...ad Lituanos nostras mortales inimicos..." Juk ne tik Kęstutis, bet ir pats Jogaila anksčiau toli išsibraudavo į Lenkiją.

Dugošas, ypač žiniose apie Lietuvą, ir Jogailą tituluoja kunigaikščiu. Šiandieną, vienok, lenkų istorikai jau sutinka, kad Dugošo Jogailai taikytą titulą buvo jo paties išgalvota. Jogaila jos niekad nevertogės. Dugošas Jogailos laikų lietuvių vaizduoja puslaukiniais, nors Anglijos ir Prancūzijos ambasadorius, Burgundijos kilmės riteris, Ghillebert de Lannoy, 1413-14 ir 1421 lankydamasis Lietuvoj, Trakuose, rašo pvz. ir apie Lietuvos valdovo dvaro moterų aprangą, kuri, jo teigimu, visai nesiskyrė nuo ano laiko Burgundijos damų, dvaro ponų aprangos, o Kryžiuočių ordino kariuomenės dalyvio liudijimu, Vytauto kariai Žalgirio mūšy savo aprangą visai nesisiskyrė nuo Ordino ar jo sąjungininkų karių aprangos, šarvuotės.

Tas Dugošo pabrėžtas Lietuvos valstybės ir jos valdovų žeminimas lenkų pateikiamoj Lietuvos-Lenkijos santykius liečiančioj medžiagoj tęsiasi iki mūsų laikų. Neretai jis įgauna net "vaikiškumo" pobūdį. Pvz. a) "Codex Diplomaticus Lithuaniae", 1845 E. Raczyński išleistame Wroclawe, dokumentuose Lietuvos valdovai (Gediminas, Algirdas, Kęstutis ir t.t.) tituluojami "karaliais". Tuo tarpu leidėjas E. Raczyński jo paties parengtose tų dokumentų antraštėse lotynų ir lenkų kalbomis keleriopai didesniu šriftu nei skelbiamų dokumentų tekstas tuos Lietuvos valdovus tituluoja "dux", "ksiąže", t.y. kunigaikščiais. b) Panašiai, pasielgę lenkų numizmatikas ir sufragistikas M. Gumowski savo veikale apie Lietuvos valdovų antspaudus, visur antraštėse tituluodamas Lietuvos valdovus kunigaikščiais, nors tuose antspauduose jo paties įskaityti įrašai rodo, kad tie valdovai save titulavo karaliais. c) O lenkų istorikas Michal Żdan, 1930 istorijos žurnale "Ateneum Wileński", atpasakodamas turinį 1556 raportu Lietuvos totorių (vykusio tada į Mekką turkų sultonui Suleimanui II-jam, kuriame, pasakodamas apie Lietuvos valdovą, karalių Vytautą, tame raporte vis pasikartojantį žodį "karalius" rašo kabutėse! Tai jau visai dvelkia "menkavertystės kompleksu".

Kas mūsų pačių daroma?

Suglaudus tas pastabas apie lenkų paskelbtus Lietuvos-Lenkijos santykius liečiančius dokumentus, atrodo, kad negalima abejoti būtinumu labai kritiškai vertinti visą tą medžiagą, ją vertinti lietuvių tautos, Lietuvos ir lietuvių interesų požiūriu. Būtina nepaliaujamai rūpintis Lietuvos istorijos vaizdą valyti nuo svetimųjų mum primesto (ir vis primetamo) to vaizdo iškraipymo.

Kas šiuo požiūriu mūsų pačių yra daroma? Ogi beveik nieko, o gal ir visai nieko! Mūsų istorijai išryškinti reikia dar daugybės studijų. Rodos, prieš 11 metų Draugo kultūriniame priede parašęs skiltį, buvo paskelbtas sąrašas 50 temų Lietuvos istorijos klausimais. Per tą laiką, rodos, iš tų temų (aišku, atsiiktinai) dvi buvo lenkų istorikų nagrinėtos, o 48 "laukia susidomėjimo". Tiesa, mūsų istorijos šaltiniam nagrinėti reikia ilgų ir "nepelningų" studijų. Reikia išmokyti visą vartinę kalbą (lotynų, vokiečių, kanceliarių ir bažnytinę kalbas, rusų, lenkų ir tai viduramžinėj formoj,

nekalbant jau apie totorių, armėnų, kipčakų, turkų, karakalpakų kalbas, ypač jei "atsirasų noras" panagrinėti Lietuvą liečiančią medžiagą, esančią Turkijos, Vengrijos, Vengrijos ir t.t. archyvuose). Vienok, atrodo, ne čia glūdi priežastis menko, o gal net ir jokio "susidomėjimo" savąja istorija.

Balstogės Kompleksinė Jotvingių Komisija ir Lenkų Mokslo Akademija iki šiol išleido 12 tomų Metraščių, 8 tomus "Acta Baltico Slavica", 26 monografijas — iš viso per 40,000 spaudos puslapių, kurių 70% liečia Lietuvos praeitį. Tų leidinių vyriausias redaktorius yra Lenkų Antropologų Sąjungos pirmininkas prof. dr. Tadeusz Dzierżykray-Rogalski. Jis 1973 vadovavo mokslininkų delegacijai į IX-jį pasaulio antropologų suvažiavimą, kuris įvyko Chicagoj. Buvo bandyta mūsiškius sudominti tuo profesorium ir sudaryti susitikimą su juo, kad pasikalbėtų lietuvių, jotvingių temomis, paskelbtomis jo redaguotose leidiniuose. Deja, niekas iš mūsų prof. T. Dzierżykray-Rogalskio buvimu Chicagoj nesusidomėjo.

Lietuvių tautos nuostoliai ir jos gyvybė

Atrodo, kad lietuviai praeity (ir dabarty?) padėdami kurti kitiems jų istoriją, gal ir nesamoningai vengia domėtis savo tautos istorija. Tokią išvadą galima padaryti skaitant Dostojevskio dukters parengtą jos tėvo biografiją (Vie de Dostoievski par sa fille, Paris, 1926), kurioj ji pabrėžia, kad Dostojevskis, iš tėvo pusės, buvo lietuvių kilmės ir tik su laiku pasidarė "rusu iš pasirinkimo". Polemizuodama su Vydūno (jo veikale "La Lithuanie dans le passe et dans le present", Geneve, 1917) mintim, kad, esą, lietuviai nepadarė įtakos Europos civilizacijai, nes lietuvių inteligentija vis tarnavo svetimiems, ji rašo: "...Priešingai, jokia kita tauta nėra tiek daug padariusi slavų civilizacijai, kiek mažoji Lietuva. Kitos tautos dirba sau, savo garbei; o Lietuva savo inteligentijos žiedus atidavė savo kaimynų tarmybai. Lenkija, Ukraina ir Rusija to dar nesuaprantą ir nėra (už tai) dėkingos. Tačiau ateis diena, kada jos aiškiai pamatys savo milžinišką išsiskolinimą kuklios ir tylinčios Lietuvos atžvilgiu." O tie nuostoliai tikrai buvo dideli!

Lyginant, sakykim, XII-XIII a. britų, prancūzų, vokiečių ir kitų tautų skaičius su ano laiko lietuvių tautos skaičium, šiandieną lietuvių tauta turėtų turėti ne mažiau kaip porą dešimčių milijonų lietuvių. To nėra! Lietuviai praeity neteko daug žmonių kovų laukuose, tačiau dar daugiau jų neteko per nutautėjimus. Gali būti, kad, atidavę savo inteligentijos žiedus svetimiesiems, lietuviai, likę lietuviais, nenori žinoti tų kelių, kuriais nutolo nuo lietuviybės, nuo jos kamieno atskilusį senoji bajorija, jos kilmingieji ir Gediminaičiai, Kaributaičiai, Algirdaičiai ir t.t., kurie, gavę valdyti rusų sritines kunigaikštijas, ten patys tapo rusais iš pasirinkimo, kaip vėliau daugumas mūsų kilmingųjų bajorų tapo lenkais iš pasirinkimo. Taip pat gali būti, kad, nežiūrint į nepriklausomos Lietuvos gyvavimo periodą, mes dar nepajėgėm atsikratyti to senos savo inteligentijos netekimo traumos slogučio ir tai mus "atstumia" nuo savo istorijos pažinimo.

Vienok lietuvių tauta, nežiūrint į tokius milžiniškus nuostolius, yra gyva, ir jos gyvi nariai turi pažinti savo tautos praeitį, nes be to pažinimo yra neįmanomas joks tautos ateities gairių nustatymas, neįmanomas tautos vairovimas į ateitį.

Tos mintys savaime išplaukia iš Rugšėjo 8 Tautos šventės idėjos. Būtų gera, kad jomis domėtis galima būtų ne vien tik tos šventės dienai...

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

LITUVOŠ ŠAULIŲ GRETOSE

ŠAULYS IŠEIVIJOJ

Jūrų šaulių KLAIPĖDA pirmininko KAROLIO MILKOVAIČIO paskaita, skaityta 1975 liepos 5 šaulių kultūrinėje savaitėje

Tęsinys iš Darbininko 1975 m. nr. 49

Praslinkus vos 35 metams nuo laisvės netekimo, mes atsiradom akistatoj su faktu, kad kovotojų už tėvynės laisvę kasdien vis mažėja. Nustatyta, kad į rengiamas tautines — patriotines šventes, minėjimus tesusirenka maždaug tik viena dvidešimtoji visų tautiečių. Tautinės patriotinės organizacijos, kaip Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje, turi maldauti lietuvių, kad įstotų joni nariu. Kokia iš to darytina išvada? Ji, man stodo, kiekvienam galvojančiam yra aiški: įsigalėjo ir vyrauja tautinės sąžinės nuosmūkis, patriotinis neįjautrumas. Laisvės troškimas ir laisvės kovos dvasia mūsųose nyksta pasibaisėtiniu tempu. Tėvynės laisvinimo darbui skirtas laikas sunaudojamas asmeniniam malonumui. O nuo to atliekamas laikas sunaudojamas šeimininiam reikalui. Taip pavergta tėvynei laiko ir neliko. Žodžiu, nebėra to pirmųkščio, tremties pradžioj švystelėjusio, dinamizmo.

Bet tai dar ne visa bėda. Lai-

NAUJOSIOS ANGLIJOS ŠAULIŲ RINKTINĖ

1975 gruodžio 28 rinktinės valdyba posėdžiavo Bostone. Svarstyta daug labai svarbių šauliškos veiklos reikalų. Posėdžio dalyvavo ir šaulė E. Juciūtė, kuri referavo apie knygos "Pėdos mirties zonoje" vertimo darbus į anglų kalbą. Rinktinės valdyba pažadėjo autorei visokeriopą pagalbą.

Patirta, kad Martyno Jankaus, Jono Vanagaičio ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos sausio vasario mėn. renka naujas valdybas. Ta proga rinktinės valdyba primena minėtų kuopų pirmininkams, kad nedelsiant būtų praveistas vėjus Dr. Kosto Jurgėlos knygos "Lithuania — Outpost of Freedom" spausdinimo išlaidom apmokėti. Šia istorine knyga centro valdyba ryžtasi įprasminti LŠST už okupuotos Lietuvos ribų atsikūrimą.

Skubiai prašoma surasti garbės mecenatų su 500 dol. ar daugiau, mecenatų su 100 dol. ar daugiau, garbės prenumeratorių su \$25 dol. ar daugiau ir knygos prenumeratorių su 15 dol.

Vajaus pravedimas privalomas šiuo metu esančiom kuopų valdybom. Jis tęsiamas ne ilgiau, kaip iki visuotinio kuopos narių susirinkimo dienos.

Sąrašuose tiksliai ir aiškiai surašoma pavardės, vardai, adresai ir aukojama suma.

Paruoštus sąrašus siųsti tiesiog c.v. išdininkam, nuorašus — rinktinės pirmininkui.

Tad į talką broliai ir seserys šauliai!

Elena Juciūtė kalba švėkšniškių draugijos jai suruoštame pagerbime Chicagoj. Iš k. St. Petersonienė, St. Rudys, kun. K. Kuzminskas, E. Juciūtė, A. Rugytė, J. Čeliaskas, T. Blinstrubas. Nuotr. C. Genučio

kas, pasirodo, yra geras gydytojas, nes mūsųose reiškiasi keisti reiškiniai. Nemaža tautiečių jau užmiršo ar baigia užmiršti nuo komunizmo patirtas ir išgyventas skriaudas. O priespaudą, besitęsiančią okupuotoj tėvynėj ne tik pradeda toleruoti, bet kai kurie net galvoja, kad su sovietiniu tėvynės okupantu reikia ieškoti kokio nors modus vivendi, užmiršti praeitį ir nutraukti laisvės kovą.

Ne taip mes galvojom anuomet. Tada, sunkiomis širdimis palikdami tėvynės žemę, mes visi — šaulys, nešaulys, miestietis, kaimietis, valdininkas, ūkininkas, darbininkas — visi, kaip vienas, jautėm, kad į brangią mūsų Lietuvos žemę atslenka didžiausia šio pasaulio nelaimė — komunistinės, lietuvių kraujo ištroškusios, hordos. Tada mes visi, kaip vienas, žinojom, kad tėvynės link atslinkęs sąžinės neturįs komunizmas yra pati klatingiausia žmonijos pabaisa. Tada mes visi vieninagai sutarėm ir jautėm, kad turim laikinai pasitraukti, ir tyloomis kiekvienas širdy prisiekėm visomis savo jėgomis kovoti, net aukotis už tėvynę Lietuvą, kad tik vėl jai iškovotume laisvę. Bet šiandien — šiandien daugelis mūsų jau nežinom, ar bėgom, ar tik pasivaikščioti išėję paklydom. Antai, spaudoj keliama klausimai: "Kodėl bėgom?", "Nuo ko bėgom?". Negana to; girdėti, jog yra tautiečių, net inteligentų, kurie ne tik netiki į tėvynės prisikėlimą, bet jau nustatė ir terminavo laisvės kovos galą šiame krašte. Girdi, palauk dar penkerius metus, ir pamatysi, kas čia dėsīs. Tokie pareiškimus darą tautiečiai man primena tam tikrą Lietuvos gyvenotojų mažumos dalį, kuri, 1940 sovietų tankam įriedėjus į Lietuvos žemę, netvėrė džiaugsmu ir, kumštis iškelusi, visa gerkle šaukė okupantą garbinančius šūkius.

Šiandien, kada viena valstybė, po kitos nusigrįžta nuo tiesos ir pripažįsta bei įteisina Lietuvos okupaciją; šiandien, kada Kalantos, Stonio, Andriuskevičiaus ir kitų kančios, paaukotos ant tėvynės laisvės aukuro, širdį skausmu veria, atsiranda lietuvių, kurie kalba apie palikimą ryšio su kraštu, kalba apie koegzistenciją su okupantu. Šiandien jau daugeliui tremtinių-iseivių yra visai vis tiek, ar tautietis taps komunistu, ar ne, svarbu tik, kad jis save vadintų lietuviu. Antikomunistinis nusistatymas pradėdamas laikyti politinę nedorybę, net fanatizmą, siauraprotiškumą. O neretas tautietis, net inteligentas, atvirai įrodinėja, kad sovietiškas komunizmas pasikeitė į gerą, sužmoniškojo. Ir tokie tautiečiai į lietuvių-sovietų santykių reikalą žiūri kaip į prinokusį nuolaidom. Bet tas nuolaidas turį dary-

ti lietuviai. Ir šioj vietoj reikia kategoriškai pabrėžti, kad taip galvoja ne kokie seni užkietėję bimbinkai, bet naujieji is-eiviai-tremtiniai.

Ar žinot, kad yra taip galvojančių šaulių, šaulių dalinių valdybų narių, gal net dalinių pirmininkų? Man žinoma, kad tokių yra!

Švelniai savo nustebimą ir pasipiktinimą išreiškiant, reikia pasakyti, kad tokie lietuviai, o juo labiau šauliai, yra ne pasidavę, bet pasidavę okupanto melo propagandai. Melas yra stiprus ir plačiai naudojamas propagandos ginklas sovietinėj sistemoj. Stalinas yra pasakęs, kad melu, daug kartų kartojamu, pradėdama tikėti ir galiausiai jis priimamas kaip tiesa. Tokio melo propagandos suklaidinti lietuviai netiesiogiai pripažįsta okupantui tėvynę Lietuvą ir pateisina jo smurtą, pateisina jo prieš lietuvių tautą vedamą genocidą. Tokie lietuviai paniekina ir pamina po kojų visa tai, už ką mūsų protėvių generacijos kovojo ir mirė. Tokie lietuviai išniekina didvyriškai kovojusių už tautos laisvę mūsų savanorių ir brolių šaulių pralietą kraują. Tokie lietuviai eina prieš visus tautinės moralės principus, o tokie šauliai — prieš visus šauliškos ideologijos dėsnius, prieš šventus šauliškosius uždavinius, nes šaulių statusas nurodo, kad LŠST pačiu pirmuoju, visų svarbiausiu uždaviniu laiko: stengtis atkurti Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Tie šauliai, kurie tokią iš-

davikišką nuomonę nešiojasi savo širdyse, tegu nebūna šauliais, nes joks geras šaulys su tokia jų pažiūra negali ir nepri- valo sutikti.

Užgesusi laisvės šviesa nevil-tim ir kapų niūrumu nuteikė anapus pasilikusių mūsų tėvų, sesių, brolių jausmus. O mes čia rengiamės kapituliuoti prieš tuos, kurie tą nelaimę į mūsų kraštą atnešė. Kur dingo tas lietu-vio tipas, kuriam II-osios nepriklausomybės rytą nereikėjo jokių aiškinimų, jokių įtikinėjimų? Jis spontaniškai ir su nuo-stabia drąsa išžygiavo parnešti tėvynei laisvės. Galingai per tautą iš tūkstančių jaunų krūti-nių tada nuaidėjo kovos ir lais-vės šauksmas. Iš visų Lietuvos vietovių pėsti, raiti ir važiuoti užtvindė kelius būsimieji tėvy-nės gynėjai — savanoriai. Šie tautos karžygiai, daugumas tik nuo arko, amato ar iš mokyklos suolo, dažniausiai ginklo rankose niekad neturėję, karžy-giška drąsa ir beribiū pasiauko-jimu kovose su tūkstanteriopai gausesniu priešu kovojo ir iško-vojo Lietuvai laisvę ir nepri-klausomybę. Ugnis ir savanorių karių bei šaulių kraujas į Lie-tuvos žemę įrašė visų lietuvių norą gyventi savaime, laisvame krašte. O Lietuvos partizanų ilgametė kova, kraštą nubarsčiusi bevadžiaus kapais, istorijoj neturinčio pavyzdžio auka dar kartą įrodė ir patvirtino tautos pasiryžimą gyventi, gyventi laisvėj per mirtį, jei rei-kia. Kur dingo toji lietuvių rū-sis?

(Bus daugiau)

Sibiro kalinės šaulės E. Juciūtės viešnagė Chicagoj

Jono Vanagaičio šaulių kuopa, Boston, Mass.

Jono Vanagaičio šaulių kuopos sekretorei Elenai Juciūtei už savo pergyventų nelaisvės dienų aprašymą knygoj "Pėdos mirties zonoje" buvo paskirta Kipro Bielinio 3000 dol. premija. Po sunkių ligų sustiprėjusi E. Juciūtė asmeniškai vyko į Chicago premijos atsiimti.

Gruodžio 5 vakarą buvo su-ruoštas priėmimas pas K. Bielinio gimines p. Venclovus, kurie su A. Tamošiūniene, V. Laudinskiene ir P. Ausiejum yra K. Bielinio testamentu vykdytojai. Priėmimo dalyvavo ir premijos paskyrimo komisijos nariai: J. Skorubskas, J. Pranavičius, A. Pužauskas ir kiti.

Gruodžio 6 Jaunimo Centre buvo suroštas pagrindinis po-būvis E. Juciūtei pagerbti ir jai premiją įteikti. Iškilmes pradėjo J. Skorubskas, vakaro programą vedė E. Pakštaitė. Pagrindinis kalbėtojas prof. M. Mackevičius išskėlė autorę kaip lietuvių tautos tragiškųjų įvykių liudininkę. Eleną Juciūtę visuomenei pristatė jos kaimynė ir mokslo dienų draugė mokytoja S. Petersonienė.

A. Pužauskas perskaitė premi-jos paskyrimo aktą. Testamento vykdytojas P. Venclova įteikė Juciūtei čekį.

Šaulių vardu E. Juciūtę pasveikino LŠST centro v-bos atstovas šaulys A. Budreckas. Dvi jaunos šaulės įteikė knygos lei-dėjų — Simo Kudirkos šaulių kuopos — iš New Yorko atsiųstą gražią rožių puokštę.

Padėkos žody E. Juciūtė pasi-džiaugė, kad iseivijoj nėra už-gesusi tėvynės meilė, dėkojo šauliam už knygos išleidimą ir išskėlė K. Bielinio asmenybę. Ragino nenuleisti rankų kovoj už Lietuvos nepriklausomybę.

Meninėj daly L. Rastenytė, S. Kielaitė ir J. Kelečius gra-žiai pastatė A. Rūko "Mano tau-tos istoriją".

E. Juciūtė į Chicago atsiavežė idomią Sibiro rankdarbių ir nuotraukų parodėlę, kurią ji yra per daugelį metų surinkusi.

Parodėle buvo didelis susido-mėjimas. Ta proga buvo plati-nama ir autorės knyga, kurią au-torė mielai autografavo.

Gruodžio 7 švėkšnos draugi-ja Chicagos Savings and Loan

bendrovės salėj suruošė E. Ju-ciūtės pagerbimą. Dalyvavo apie 100 svečių. Mokytoja A. Rugytė atidarė rengimą, pakviesdama E. Juciūtę į garbės prezidiumą. L. Micienė prisė-gė viešniai gėlę. Į garbės pre-zidiumą buvo pakviesti: LB švietimo tarybos pirm. S. Ru-dys, Altos vicepirm. T. Blinstrubas, LKRŠ pirm. kun. K. Kuz-minskas, švėkšnos draugijos steigėjas J. Chiliauskas ir mok. S. Petersonienė.

Parengimui sumaniai vadova-vo A. Rugytė. Kalbėtojų ir svei-kinimų buvo daug. Buvo pasi-džiaugta švėkšniškių darbais, kurių žymesnieji buvo knygos — E. Juciūtės "Pėdos mirties zonoje" ir A. Rugytės "Švėkš-nos monografija". Linkėta E. Ju-ciūtei ateity parašyti daugiau apie dvasinius okupuotos Lietu-vos pergyvenimus, nes laureatė moka vaizdžiai išreikšti ne tik savo, bet ir kitų pergyvenimus.

Baigiamajį žodį tarė E. Juci-ūtė. Padėkojo švėkšniškiam už parodytą nuoširdumą, dovanas ir paramą jai esant Bostono ligoninėj. S. Petersonienė laureatei švėkšnos draugijos vardu į-teikė B. Mažučio Gedimino stulpų drožinį.

Vaišių metu buvo platinama laureatės knyga, ir autorė pasi-rašinėjo autografus.

Gruodžio 14 E. Juciūtė buvo pagerbta Lietuvio Sodyboj, o kitą dieną dalyvavo lietuvių skautų akademikų sueigoj. Pasi-rodė, kad E. Juciūtė, Kaune 1932, studijuodama V. D. uni-versitete, priklausė prie stu-denčių skautų draugovės. Da-bartinės ASD vadovės E. Juci-ūtė nuoširdžiai pasveikino, kaip grįžusią savo organizacijos narę: uždėjo draugovės spalvas ir pri-segė ženklelį.

Akademinės Skautijos leidyklos vedėjas fil. R. Dirvonis įteikė leidyklos išleistų knygų rin-kinį, Vydūno Fondo v-bos pirm. V. Mikūnas — gražų raizginį, o fil. S. Statkienė, sveikindama se-nų draugų-ių vardu, įteikė gra-žią rožių puokštę.

Sueiga buvo baigta vaišėmis. Nors Chicagos viešnagėj iš-vargusi, tačiau su pakilusia dva-sia ir džiaugsmingu ryžtu E. Ju-ciūtė grįžo namo. Ji atsivežė neužmirštamą padėką Chicagos lietuvių visuomenei, kuri ją taip gražiai, taip nuoširdžiai priėmė, apdovanojo ir rūpestingai glo-bojo.

JAV kariuomenės tarnybą baigęs kapitonas Algirdas Makaitis stoja į Jono Vanagaičio šaulių kuopą. Iš k. kap. A. Makaitis, K. Stašaitis, J. Liutkonis, pirm. J. Stašaitis, B. Šakenienė ir J. Valiukonis. Nuotr. S. Urbono

Netekom iškilias jaunuolio

Netikėta mirtis nunešė kapito-ną teisininką Algirdą Makaitį iš Jono Vanagaičio šaulių kuopos narių amžinybėn.

A. a. Algirdas Makaitis buvo ne eilinis jaunuolis. Jo gabu-mais gėrėjomes visi, ir daug vil-čių turėta ateičiai.

Dar studentu būdamas Har-vardo universitete, jau priklausė prie eilės lietuvių organizacijų. Buvo veiklus Lietuvių Bendruo-menės narys, priklausė prie Šviesos-Santaros draugijos, Lie-tuvių Piliečių Klubu valdybos narys, priklausė prie to paties klubo šachmatų klubo, mokyto-javo šeštadieninėj mokykloj.

Baigus universitetą, jam teko atlikti karinę prievolę JAV kariuomenėj ir dvejus praleisti Vietnamo kare. Į kariuomenės atsargą išėjo kapitono laipsniu.

1970 lapkričio 19 įstojo į Jono Vanagaičio šaulių kuopą.

1971 vasario 15 davė šaulio priesaiką ir tapo pilnateisiu tos kuopos nariu.

1974 pavasarį išrenkamas į kuopos valdybą pirmuoju vice-pirmininku. Deja, šauliam nete-ko ilgiau su Algirdu Makaičiu džiaugtis. Po kelių mėnesių, iš-laikęs valstybinius advokato egzaminus, grįžo vėl karinėn tar-nybon. Buvo paskirtas Georgijos valstijon, kur netikėta mirtim

1975 gruodžio 11 užbaigė žemiškąją kelionę.

Mirė 30 metų amžiaus. Pali-ko žmoną su sūneliu, tėvus, dvi seseris ir brolių.

Mirusiojo kūnas buvo atvež-tas į Norwoodą, kur gyvena jo tėvai.

Gruodžio 15 atsisveikinimo metu uniformuoti šauliai garbės sargyba pagerbė mirusį. Atsi-sveikinimą pravedė inž. Izbic-kas. Jis pats atsisveikino Lietu-vių Piliečių Klubo ir draugų šachmatininkų vardu, p. Lizde-nis — Šviesos-Santaros vardu, inž. Stašaitis — šaulių ir A. Mat-joška — Lietuvių Bendruo-menės vardu.

Gruodžio 16 po mišių Šv. Jur-gio bažnyčioj, JAV kariuo-menės daliniui asistuojant, kū-nas buvo palydėtas į Norwoodo kapines. Prie kapo paskutinį at-sisveikinimo žodį tarė šešta-dieninės mokyklos vedėjas A. Gustaitis.

Netekome pareigingo, paslau-gaus šaulio, kuris visiems buvo malonus, pilnas įvairiausių pro-jektų. Gaila, kad Viešpatys ne-leido jam jų gyvendinti.

Netekome jaunuolio, kuris ir tėvynę Lietuvą mylėjo, ir buvo pasisventęs jos išlaisvinimui dirbti.

J.S.

DR. VINCO KUDIRKOS KUOPA, WORCESTER, MASS.

Kuopos pirmininkui A. Zen-kui sergant, kuopos reikalus pa-vyzdinai tvarkė kuopos vice-pirm. K. Prapuolenis. Šiuo metu pirmininkas pasveikęs vėl perėmė kuopos vadovavimą.

Lapkričio 9 Worcesterį lankė si mūsų tautos didvyris Simas Kudirka su žmona. Jo pagerbi-me Maironio Parke dalyvavo di-delis skaičius šaulių. Kuopos vardu jį sveikino pirm. A. Zen-kus ir įteikė Šaulių Sąjungos steigėjo Vlodo Putvio monogra-fiją.

Lapkričio 19 šaulių kuopa ra-dijo bangomis iš stoties WICN per Worcesterio lietuvių radi-jos valandą paminėjo Lietuvos kariuomenės atkūrimo 57 sukak-tų šventei pritaikyta programa.

Lapkričio 22 Maironio Parke lietuvių meno mėgėjų ratelis šventė savo veiklos 25 metų su-kaktį. Minėjime dalyvavo daug šaulių. Kuopos vardu sveikino pirmininkas A. Zenkus. Tenka pažymėti, kad jame nuo pirmų jų dienų dainuoja šaulė Elena Gorodeckienė, kuri yra Naujo-sios Anglijos rinktinės ir mūsų kuopos sekretorė ir Neringos skautų tunto skautininkė.

Lapkričio 23 Dr. Vinco Kudir-kos šaulių kuopa kartu su lie-tuvių skautais surengė Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą. Šauliai su vėliavomis dalyvavo 10 val. ryto Šv. Kazimiero pa-rapijos bažnyčioj mišiose, kurias kuopa buvo užprašiusi. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kle-bonas kun. A. Miciūnas, MIC.

Tolimesnis šventės minėjimas

vyko po pietų Maironio Parke. Šauliai ir čia dalyvavo su vėlia-vomis. Minėjimą pradėjo skau-tų iškilminga sueiga. Ta proga keletas skautų ir skautų buvo pakelti į aukštesnius laipsnius.

Trumpą paskaitėlę apie nepri-klausomos Lietuvos laikų karį skaitė buvęs karys, Naujosios Anglijos šaulių rinktinės kultu-rinių reikalų vedėjas V. Ged-mintas. Minėjimas baigtas skau-tų tradicine daina "Ateina nak-tis".

Šaulės po minėjimo visus pa-vaišino užkandžiais.

Džiugu, kad tiek gražaus skau-tiško jaunimo skautų vadovai su-kvietė į minėjimą, bet gaila, kad tie vadovai su jaunimu nedaly-vavo pamaldose už tuos, kurie paaukojo savo brangiausią turtą — gyvybę už Lietuvos laisvę, kurie ir dabar aukojasi tėvy-nėje nenusilenkdam raudonie-siom budeliam. Minėjime net trumpute susikaupimo minute jie nebuvo prisiminti. Kelios skautų padainuotos dainelės, keli šūkliai neatstoja Lietuvos kariuomenės šventės minėjimo tikrosios prasmės.

-0-

Worcesterio šaulės, viena po kitos, įsigyja šauliškas unifor-mas. Kuopos pirmininkas A. Zenkus sveikina šaulės ir džiaugiasi jų energinga veikla.

Šaulės uniformomis aprūpina šaulys V. Abromavičius, kuris yra puikus siuvėjas. Uniformotų sesių vardu jam nuoširdus šau-liškas AČIU.

J.M.

GERULAITIS - ketvirtoji TENISO RAKETĖ JAV

JAV teniso sąjunga (USTA) gruodžio 17 paskelbė 1975 geriausių JAV žaidikų lentelę. Pirmuoju įrašytas Ashe, ne pirmosios jaunystės juodaodis — jam 32 metai amžiaus. Ashe 1975 suspindėjo puokšte pergalių, laimėjo 10 turnyrų ir yra Wimbledonio meistras (ten užtikrintai nugalėjo Connors).

1975 pirmavęs Connors nuslydo į antrą vietą — praeitais metais Connors nelaimėjo nė vienerių pirmiausių pirmenybių, nors buvo patekęs į Australijos, Wimbledonio (Anglijos) ir JAV baigmę. Iš viso 1975 Connors laimėjo 9 turnyrus. Jo per televiziją išgarsintos dvikovės prieš australų tūzus Laver ir Newcombe tėra vienadienis spektaklis, kur byrėjo šimtai tūkstančių dolerių, bet neturėjo reikšmės žaidikų vertinimui.

Trečiuoju įrikiuotas Tanner, o ketvirtoji vieta atsidūrė Vitas Gerulaitis. Šviesiaplaukių lietuvių šuolis itin didelis — 1974 panašiam sąrašo Vitas buvo tik 21, o po metų jau įsibrovė į pirmąjį JAV dešimtuką.

Toliau: 5. Dibbs, 6. Gottfried, 7. Solomon, 8. Lutz, 9. Richey, 10. Stockton.

Aukštaūgis Smith, 1974 antrasis, o prieš tai pirmoji raketė JAV, 1975 smuko į 12. vietą. Sandy Mayer, su kuriuo Gerulaitis laimėjo vyrų dvejetą Wimbledonio, užima 14. vietą.

Geriausi pasaulyje

Paryžiaus sporto dienraštis L'Equipe sausio 4 laidoj paskelbė 1975 geriausių pasaulio tenisininkų sąrašą. Pirmoji raketė yra Ashe (JAV). Kaip ir 1974, antrasis žaidikas Borg (Švedija), o Connors, 1974 pirmutinis pasauly, slystelėjo į trečią vietą. Tolesnė rikiuotė: 4. Orantes (ispanija), 5. Vilas (Argentina), 6. Nastase (Rumunija), 7. Ramirez

(Meksika), 8. Laver (Australija), 9. Tanner (JAV), 10. Solomon (JAV). Dešimtuko palydovai: Alexander (Australija), Dibbs (JAV), Fillol (Čilė), Kodas (Čekoslovakija), Panatta (Italija).

1974 pasaulio sąrašo Ashe buvo aštuntuoju. Ryškų šuolį priekini, į ketvirtą vietą, padarė ispanas Orantes, laimėjęs JAV, Vokietijos, Švedijos ir Kanados pirmenybes 1974 Orantes buvo įrašytas tik kaip vienas iš penkių palydovų dešimtukui. Orantes 26 metų amžiaus. Penktuoju, jau antrieji metai iš eilės, argentinai Vilas, 23 m.

Iš buvusių palydovų į septintą vietą iškopė Ramirez, 22 metų meksikietis. Ramirez laimėjo Italijos pirmenybes, be to, Meksikai Daviso taurės varžybose dvejus metus iš eilės padėjo įveikti didįjį kaimyną JAV: 1975 dvikovę Ramirez nugalėjo abu amerikiečius: Smith ir Tanner, o 1976 (žaista 1975 pabaigoje) įveikė Connors ir Gottfried, be to, abu kartu lėmė dvejetą. 1976 JAV Daviso taurės komandoje (10 žaidikų) buvo ir Gerulaitis, bet jam žaisti neteko (JAV sukurto Venezuela 5-0, o po to pralaimėjo prieš Meksiką 2-3 ir vėl sudie iki kitų metų varžybų).

Iš 1975 išrinktųjų dingio keturi žaidikai, kurie 1974 buvo įsitvirtinę pirmajam dešimtuکه: vis rečiau žaidžias, jau 40 metų slenkstį peržengęs Rosewall (Australija), buvęs trečiuoju; ilgą laiką susižeidęs Newcombe (Australija), buvęs ketvirtuoju; iš nuosmukio neatsigaunęs Smith (JAV), buvęs šeštuoju ir bene savo saulėlydį priartėjęs Okker (Olandija), buvęs dešimtuoju.

Dabarties sąlygose, kur tiek pirmenybių ir turnyrų, neįma-

noma vienas visur tik pergalem žybtė — bent tuzinas žaidikų gali būti pirmaisiais, ir tokia pergalė nebus staigmena. Atsiminkime, kad 1975 Ashe yra sužaidęs 140 rungtynių.

Išpūsti atlyginimai World Team Tennis pirmenybėse — dešimtyje JAV miestų sudarytos komandos (iš amerikiečių ir užsieniečių) — jos žaidžia vieno seto rungtynes ir taškų skaičiavimas supaprastintas. Kai kurių asmenų nuomone, tai teniso suniekinimas, naujamadiškas cirkas. Betgi WTT yra dolerių kasyklos žaidikams, ir jie tuo naudojasi, nors kai kurie žymūnai ten nesutinka žaisti ir už šešiaženklį dolerių krovinį.

Konkurencija teniso aukštybėse įtempta. Ir vis skleidžiasi naujos stiprios pajėgos. Pavyzdžiui 1976 Australijos pirmenybės nelauktai, bet pelnytai laimėjo iki šiol nežymiai reiškęsis Edmonson, baigmė įveikęs senąjį vilką Newcombe (abu Australija).

Neseniai lietuvių spaudoje (ir dar pirmam puslapyje) nuskandeno žinia, jog Tennis Magazine parinko geriausius 1975 profesionalus: Mariną Navratilovą (iš Čekoslovakijos pabėgusią į JAV) ir lietuvių Vitą Gerulaitį. Čia prašauta pro šalį — abu jaunieji, žurnalo nuomone, yra padarę didžiausią pažangą tarp profesionalų, bet nėra geriausi profesionalai 1975. Svarbu, kaip žinia sustyguota. Popierinės gėlės vėjuje nereikalingos nei Navratilovai, nei Gerulaičiui.

Paryžiaus L'Equipe paskelbė ir geriausių pasaulio moterų sąrašą 1975: 1. Evert (JAV), 2. King (JAV) — laimėjusi Wimbledonio, ji jau nežaidžia vieneto, bet pasilikio WTT pirmenybėse, 3. Goolagong (Australija), 4. Navratilova (Čekoslovakija), rudeniį pasiprašiusi prieglobsčio JAV), 5. Wade (Didžioji Britanija), 6. Court (Australija).

Vitas ir Rūta 1976

Pirmasis profesionalų turnyras 1976, kuriame dalyvavo Vitas Gerulaitis, dabar 21 metų amžiaus, buvo Monterėje, Meksikoje. Pusiaubaigmė Vitas žaidė su Dibbs (JAV), pirmam sete vedė 5-3 ir servuodamas turėjo 30-0, bet susipainiojo, pralaimėję setą 6-7 ir antrą 5-7. Baigmė tas pats Dibbs įveikė Solomon (JAV). Sausio 14 Vitas pradėjo žaisti Indianapolio turnyre. Pirmąjį priešininką, Mc Millan (Pietų Afrika), Vitas nugalėjo 6-3, 6-4. Mūsų šalis puikiai servavo — 11 nepajamųjų (aces).

Rūta Gerulaitytė sukako 20 metų amžiaus ir 1975 JAV Rytuose įrašyta pirmąja žaidike. Prieš Naujuosius metus Rūta pakirio didžiausiam teniso bandymui — nutraukė savo studijas Queens College New Yorko ir nuskrudo į Floridą kvalifikuotis profesionalių turnyrams. Jai tas pavyko. Po to, pirmam rate Rūta suspindo pergale prieš turnyre pirmąją įrašytą Kemmer, ir 300 dolerių jau rankinuke. Sėkminga pradžia, plėšiant dirvą tenisininkės atečiai.

K. Čerkeliūnas

NAUJI ATEIVIAI

Iš Lietuvos atvyko Juozas Lipas su dukra Livija pas savo žmoną ir motiną Marijoną Lipienę, kuri, 1970 besilankydama Amerikoje, nebeįgrįžo Lietuvon. Jos vyras ir dukra, pasilikę Lietuvoje, darė pastangas, kad jiems būtų leista išvykti iš Lietuvos į JAV pas žmoną ir motiną, bet jiems būdavo atsakoma neigiamai. Pagaliau M. Lipienė kreipėsi į Lietuvių Moterų Klubų Federaciją. Federacija pradėjo rašyti raštus į įvairias tarptautines institucijas Lipų šeimos sujungimo reikalu ir davė jų įstaigų adresus M. Lipienėi, kad ir ji asmeniškai rašytų. Po ilgų pastangų šiandieną Lipų šeima kartu kuriasi Los Angeles mieste. J. Lipas jau pradėjo dirbti vienoj inžinerijai įstaigoj, o Livija Lipaitė, keramikė, uoliai mokosi anglų kalbos ir gilins studijas mene. Sėkmės Lipų šeimai!

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" leidėjai

Iš lietuviško kryžiaus šventinimo iškilmų. Iš k. Juozas, Albina ir Aleksas Kurpavičiai, Viktorija Čepelionytė, Amela Kulikauskas, Helen Zubauskas, Julija Medinienė ir Kotryna Kurpavičiūtė. Nuotr. Jono Urbono

Naujoji Detroito žurnalisto skyriaus valdyba ir revizijos komisija. Sėdi iš k. Antanas Grinius, Alfonsas Žiedas — valdybos pirmininkas, Vladas Mingėla — jie sudaro valdybą. Stovi revizijos komisija: Stasys Garliauskas ir Vytautas Kutkus. Nuotr. K. Urbono

DETROIT, MICH.

Pašventintas naujas kryžius.

Sausio 11 vysk. Joseph Imesch aukėjo iškilmingas mišias ir po jų prie Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos bažnyčios pašventino naują kryžių, kurį parapijai paaugojo prie parapijos veikianti Lietuvos vyčių 79 kuopa. Kultūros Centre bendruose pietuose dalyvavo 300 žmonių su viršum. Kryžių suprojektavo dail. V. Jonynas. Pagal jo planus padaryti ir bažnyčios langų vitražai, altorius ir kiti pagražinimai.

Detroito sporto klubas "Kovas" vasario 7 minės savo veiklos dvidešimtmetį. Tam atžymėti Kultūros Centre ruošiamas minėjimas — vakaras. Klubui dabartiniu metu vadovauja valdyba: Vladas Simutis — pirm., Irena Sveticikaitė, Marytė Alkevičiūtė ir Edis Sveticikas.

Valdybai talkina tėvų komitetas: A. Rugienius, S. Matvėkienė, A. Butkūnienė, Z. Skiotienė, E. Naumienė, A. Rudienė ir J. Urbonas. Klubo veikla, pradėjus naudotis savomis Kultūros Centro patalpomis, žymiai pagyvėjo. Veikia krepšinio, tinklinio, lauko teniso, stalo teniso, golfo ir šaudymo sekcijos.

Prof. Juozo Brazaičio minėjimą sausio 25, sekmadienį, tuoj po pamaldų, Kultūros Centre rengia iš įvairių organizacijų atstovų sudarytas komitetas. Apie prof. Brazaitį paskaitas skaitys dr. Juozas Grinius ir dr. Adolfas Damušis, o kun. Algimantas Kezys, SJ, parodys dokumentinį filmą. Įėjimas laisvas.

Politinė popietė. JAV LB Visuomeninių reikalų taryba, siekdama visuomenę informuoti ir sudominti politiniais klausimais, paskutiniuosius mėnesius ėmėsi iniciatyvos įvairiose vietovėse rengti seminarus, paskaitas, simpoziumus. Kaip Padėkos dienos savaitgalio metu Chicagoje suruostas Europos saugumo konferencijos reikalo simpoziumas parodė, tokio pobūdžio renginiai visuomenę išjudina ir yra teigiamai vertinami. Talkinant LB Michigano apygardos valdybai, politinių klausimų svarstymų popietė ruošiamą vasario 1, sekmadienį, 12 val. Dalyvaus prelegentai: Algimantas Gureckas iš Washingtono, Simas Kudirka iš New Yorko, Algimantas Gečys iš Philadelphiajos.

Vasario 16-tosios minėjimas, rengiamas DLOC (Detroito Lietuvių Organizacijų Centro), įvyks vasario 15 Kultūros Centre. Iš amerikiečių kalbėtojų yra pakviestas kongresmanas Blanchard (demokratas).

Jonas Urbonas

Lietuviškas kryžius Detroito prie Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos. Kryžius pašventintas sausio 11. Projektą paruošė dail. V.K. Jonynas, pastatė Lietuvos vyčių 79-toji kuopa. Nuotr. Jono Urbono

BALTIMORE, MD

Lietuvių radijo valandėlės vedėjai A. Juškus ir K. Laskauskas padėjo visiems dalyviams, šeiminiškėms ir talkininkams už sausio 17 sekmadienį praėjusį vakarą, skirtą radijo valandelei remti.

Lietuvių svetainės šerinkų susirinkimas bus sausio 25 Lietuvos svetainės kambariuose. Bus pranešta apie metinę veiklą ir finansus, renkami nauji direktoriai, aptariami ateities veiklos planai. Po susirinkimo bus užkandžių ir gėrimų.

Lietuviško parko klausimais buvo tariamasi per ypatingą susirinkimą sausio 18 Lietuvos svetainės klavio kambary. Susirinkimui vadovavo svetainės pirmininkas Bernardas Karpas Karpavičius. Miesto burmistras Baltimorės lietuviams siūlo kelias vietas netoli lietuvių svetainės, kur būtų galima turėti lietuvišką parką.

Šv. Alfonso parapijos sodalietės, kurios per praėjusius metus kiekvieną mėnesį priėmė Šv. Komuniją, bus apdovanotos ištikimybės dovanomis vasario 1, sekmadienį, per 8:30 val. mišias, kurias aukoja jų kapelionas kun. A. Dranginis. Dovanos sodalietėms įteiks prel. L. Mendelis. Po mišių parapijos salėje bus metiniai pusryčiai ir susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba ir aptariami veiklos planai.

Jautienos kepsnių balių rengia Šv. Vardo draugijos vyrai vasario 8, sekmadienį. Šv. Alfonso mokyklos salėje. Bilietus galima įsigyti iš anksto pas draugijos narius ir klebonijoj. Be jautienos bus ir kitų valgių.

IŠ VISUR

— Vysk. Vincentas Brizgys Kaldėdų švenčių proga visų lietuvių katalikų vardu pasiuntė pasveikinimą popiežiui Pauliui VI. Šiomis dienomis gavo iš Vatikano valstybės sekretoriaus kard. J. Villot laišką, kuriame dėkoja lietuvių vyskupui ir visiems lietuviams Šv. Tėvo vardu ir primena, kad lietuvių reikalus Šv. Tėvas visuomet nuoširdžiai prisimena.

— Rezoliucijos projektą, pritaikytą Vasario 16-sios minėjimui, savo posėdy sausio 12 paruošė Vliko valdyba. Šis projektas galėtų būti panaudotas bet kuriame lietuvių gyvenamame krašte, išvartus jį to krašto kalbą ir pritaikius savo pageidavimus. (E)

— Medellin mieste, Kolumbijoje, išėnas dienraštis "El Colombiano" 1975 gruodžio 13 įdėjo straipsnį apie Vilniaus sovietiniame teisme spęsta Kovaliovo bylą. (E)

Kun. J. Ruokis, gyvenęs Waterbury, Conn., siųsdamas Darbininkui ir Aidams prenumeratą, prisiuntė 100 dol. auką spaudai palaikyti bei pranciškonų kultūriniam reikalui paremti. Jis taip pat užsakė Darbininką J. Strungiui. Darbininko administracija už auką nuoširdžiai dėkoja.

— Politinių — visuomeninių studijų savaitgalis rengiamas sausio 31 — vasario 1 Philadelphiaj, Sheraton viešbuty 1725 J. F. Kennedy Blvd. Pranešėjais sutiko dalyvauti dr. Vytautas Vygantas, dr. Elona Vaišnienė, dr. Algirdas Budreckis, dr. Ričardas Ričkus, Vliko valdybos narys Bronius Bieliukas ir kiti. Savaitgalį rengia JAV LB krašto valdyba ir Visuomeninių reikalų taryba.

— Solistė Janina Čekauskienė dainuoja J. Štrauso operetę "Čigonų baronas". Operetė statoma Los Angeles, Calif., kolegijos salėje sausio 31 ir vasario 1. Simfoniniam orkestrui diriguoja dr. T. Caborn. Muzikinę dalį ruošia komp. O. Metrikienė, režisuoja akt. A. Žemaitaitis.

— Dail. Kazio Žoromskio, gyvenančio New Yorke, dailės darbų paroda Chicagoje, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje, įvyks balandžio 30 — gegužės 9.

— Los Angeles, Calif., Lietuvos Dukterų skyrius 1976 metams išsirinko naują valdybą: pirm. A. Audronienė, vicepirm. V. Irlikienė, sekr. A. Skirmantienė, izd. I. Luther, narė V. Kaminskienė.

— Juozas ir Izabelė Laučkos, a.a. Anelės Mockevičienės iš Rochester, N.Y., atminimui pagerbti paskyrė stambesnę auką Balfui. Juozas Laučka yra Radio Liberty programos lietuvių skyriaus vedėjas, Miunchene, Vokietijoje.

— Jono Matulionio "Neramios Dienos" jau išėjo iš spaudos. Autorius — buvęs Laik. Vyriausybės finansų ministras, vėliau tinansų tarėjas. Aprašomasis laikotarpis prasideda pirmąjį rusų okupacija ir baigiasi tautos didelės dalies emigracija. Knuga didesnio formato, 579 pusl., drobės apšankas. Kaina 15 dol. Gaunama pas autorių adresu: J. Matulionis, 19 Russett Avenue, Toronto, Canada M6H 3M4.

— Antras Kaimas iš Chicago sausio 10 nemokamai atliko idomią bei juokingą programą Lemonto lituanistinės mokyklos mokiniams, mokytojam ir tėvams. Per programą žiūrovai buvo supažindinti su pasaka, pasakėčia ir parodija. Antrą Kaimo kolektyvą sudarė Algirdas Titus Antanaitis, Vaigalė Ekalitnaitė, Jūratė Jakštytė, Eugenijus Būtenas, Juozas Aleksiūnas, Romas Stakauskas, Algis Jonušas.

Šokiam gros Music Makers orkestras. Bus ir loterija. Bilius prasidės 1 val. popiet ir baigsis 6 v.v. Pelnas skiriamas Šv. Alfonso mokyklos naudai.

Jonas Obelinis

LKB KRONIKA

(atkelta iš 2 psl.)

gams. Buitinės klierikų gyvenimo sąlygos visiems kelia siaubą — jie net melstis priversti rūšyje įrengetoje kopyltelėje, kur trūksta oro, nors lengvai, jei valdžia leistų, galėtų pasinaudoti Katedros kopyčia. Sunkios gyvenimo sąlygos daugeliui klierikų palaužia sveikatą.

Netolimoje ateityje mūsų laukia Baltarusijos ir Ukrainos likimas. Ukrainoje 5 mil. Rytų apeigų katalikų neturi nei vienos oficialios bažnyčios, nei vieno oficialaus vyskupo ir kunigo. Baltarusijoje likusi saujelė paliegiusių ir senų kunigų. Dešimtytys tūkstančių vokiečių, lenkų ir kt. tautybių katalikų Karagandoje ir kt. Tarybų Sąjungos vietose neturi teisės pasistatyti net laikinų maldos namų.

Romą aplankę turistai teigia, kad Apaštaly Sosto pareigūnai pataria neiti į konfliktus su tarybine valdžia. Mes nežinome, ar iš tiesų yra tokia Apaštaly Sosto mintis, tačiau tokio principo laikantis reikėtų atsisakyti esminės pastoracijos, pvz. vaikų katekizacijos ir nuolatos eiti į konfliktus su savo sąžine, liekant "kulto tarnu", ko ir siekia tarybinė valdžia.

Mes esame giliai įsitikinę, kad Vakarų pasaulio žmonėms yra sunkiai suprantamos mūsų gyvenimo sąlygos. Tik ilgiau pagyvenus mūsų krašte, ypač pabuvus tardymų kabinetuose ir kalėjimuose, išryškėja visa ateistinės valdžios klaida.

Mes tikime, kad Apaštaly Sostas savo diplomatine veikla nuoširdžiai nori padėti persekiojami Bažnyčiai, tačiau dėl konkrečių aplinkybių nežinojimo, kai kuriais atvejais gali pasitarnauti ateistų naudai. Todėl mes drįstame perspėti: Netikėkite tarybinės valdžios pažadais, nes jie nebus įvykdyti. Netikėkite tais, kurie oficialiai atvyksta iš Tarybų Sąjungos — jie visi daugiau ar mažiau yra į-

pareigoti vykdyti partijos ir Valstybinio saugumo užduotis.

Mes maldaujame Dievą, kad Bažnyčios Vadovybę neįsibrautų jos priešai ir nevykdytų ardomojo darbo iš vidaus. Nenorime tikėti, kad mūsų ateistai pagrįstai džiaugiasi turį Bažnyčios vadovybėje sau palankių asmenų.

Dabartinis Bažnyčios persekiojimas yra apgaubtas melo bei klastos šydu, todėl ypatingai griežtai susidorojama su tais, kurie bando šią melo uždagą praskleisti, išskeldami viešumon tikinčiųjų persekiojimą. Petras Plumpa, Virgilijus Jaugalis, Juozas Gražys, Nijolė Sadūnaitė ir kt. buvo skaudžiai nubauti už "LKB Kroniką", apkaltingus juos tarybinės valdžios šmeižimu. Kai š.m. spalio mėnesį buvo nužudyti penki ispanų teroristai, per pasaulį persirito protestų banga, o kai kankinami žmonės už tiesą, laisvę, ištikinimą ir Bažnyčios reikalus, protesto balsai — tokie silpni ir nedrausūs. Tarybų Sąjungos vyriausybė kaip tik šito siekia — tylos naktįje uždusinti Lietuvos katalikus. Kas nori šiandien padėti mums ir visiems, kurie myli tiesą ir laisvę Tarybų Sąjungoje, privalo visomis priemonėmis kelti viešumon persekiojimo faktus, nuplėšti melo šydą, kuriuo pridengiama prievarta.

Mes, "LKB Kronikos" leidėjai, prašome Jus, Eminencija, daugelio kunigų, tikinčiųjų ir kenčiančių už tikėjimą vardu — perduokite Bažnyčiai, pasauliui ir visiems geros valios žmonėms mūsų pagalbos šauksmą. Tenelioka užmiršti ypatingai tie, kurie P. Plumpos, V. Jaugelio, P. Petronio, J. Gražio, N. Sadūnaitės ir kt. pavyzdžiu, už Dievo teises, Bažnyčią ir tautiečių ateitį pasirinko kryžiaus kelią Gulago salyno kazematuose.

Per skautybę — lietuvių bei!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvių Skautų Sąjunga

Redaguoja:
S. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

SKAUTIŠKOJI SPAUDA IR MES

Dažnai girdime skautų vadovų dūsanant: — Neskaito Skautų Aido, lietuviško laikraščio, naujos knygos! ..

O skautus atskalbant: — Neturiu laiko, ruošiu pamokas, skubu krepšinį žaisti, per mažai nuotraukų, nesusišaukiau, man per sunku! ..

Čia neužtenka dūsausti, išklaušyti nelabai įtikinančių pasiaiškinimų ir vėl viską pamiršti, atidėti, laukti. Reikėtų paieškoti būdų, kaip skautus paskatinti, jiems padėti.

Gerai suprantame, kad dažnam šių dienų skautui, besimokančiam amerikiečių mokykloje, skaityti anglų kalbą gal ir lengviau, bet neturime pamiršti, kad beveik visi mūsų skautai baigė ar tebelanko liuanistines mokyklas, kuriose pagrindinis dėsmas dalykas yra lietuvių kalba. Išeitų, kad lietuviškai skaityti moka. Tad kodėl neskaito? Čia galėtų būti ne viena priežastis.

Namuose per dieną dirbę tėvai, pvz., Skautų Aidą pavartė, gal būt, ilgiau sustoję prie kurios nors nuotraukos, greitomis perskaitė rašinį ir... padėjo. Padėjo, po vakarienos nuėjo gal garažo duris dar kartą perdažyti, gal pakabinti naujas užuolaidas ir jomis pasigėrėti. Vėliau reikia plauti indus, užrakinėti duris, gal dar atsisukti televiziją kokiam valandai, ir jau laikas gulėti.

Garažo durys ar užuolaidos iki sekančios dienos tikrai neprapuls, bet paliktas Skautų Aidas rytoj jau bus senas dalykas, paštininkas atneš naujos korespondencijos, naujų žurnalų. Kelias dienas Skautų Aidas dar bus dėliojamas iš vienos vietos į kitą, vėliau nukeliamas į tamsiausią kampą knygų lentynoje, ar dar blogiau — į šiukšlių dėžę.

Kodėl gi nepradėti skautiškąją spaudą skaityti namuose, šeimoje, naujai gautą? Tėveliai, pasveskite bent vieną vakarą kartu su savo vaikais, pasiskaitykite! Skaitymas tikrai geresnis poilsis, negu filmas ar bokso rungtynės televizijoje. Vakare, vietoj to, kad pradėtumėte kūrį nors atidėtiną darbą ir vėliau bandytumėte pailsėti prie televizijos aparato, pradėkite garsiai skaityti Skautų Aidą kurį nors įdomesnį straipsnį. Sūnus padės atgal į vietą krepšinio kamuolį, dukra atidės telefoninį pasikalbėjimą su drauge kitai dienai. Nepajusite, kad Skautų Aidas jau stūnas rankose, kad jis jau skaito korespondenciją apie savo ar pažįstamą vietovę, kad dukra jau prašo: — Duok ir man, dar kartą noriu pamatyti nuotrauką! Ir vakarui prabėgus bus perskaityti visi straipsniai, peržiūrėtos visos nuotraukos. Jei jūs, mieli tėveliai, po dienos darbo parodysite, kad randate laiko skaityti, ras laiko ir vaikai!

Vadovai taip pat galėtų į savo sueigų planus įjungti ir skautiškąs spaudos skaitymą. Į šį pasiūlymą jau beveik galima girdėti daugelio vadovų atsiprašėjimus: — per mažai laiko sueigai, nespėsime, vilkiukai nori žaisti, sesės nori dainuoti ir t.t. Tiesa, reikia pripažinti, kad daugelyje vietovių sąlygos sueigoms nepavydėtinai. Neturima būklo, dažnai tenka pasitenkinti liuanistinės mokyklos klase pamokoms pasibaigus, ribojamas laikas, už klasės durų jau nerimauja tėvai, reikia skubėti namo, pietus valgyti.

Bet išeitį vis gal būtų galima rasti. Sueigoje nebūtina kas kartą kartoti skautų-čių įstatus, juos turi žinoti kiekvienas-a įžodį davęs-usi skautas-ė. Kandidatai nuošalesniame, nors ir klasės kampe gali būti skiltininkų pagaminuojami, kaip įstatus žino, kai kiti ruošiasi aukštesniam patyrimo laipsniui. Tuo būdu iš karto gal ir nedaug sutauptysite, bet laikui bėgant be abejo taip susitvarkysite, kad skautiškai spaudai būtų galima skirti bent 10-15 min. Tiek laiko pilnai pakaktų, jei per kiekvieną sueigą skaityti skirtas laikas tam būtų naudojamas. Pabandykite. Vadovas-ė, ar be akcento skaitą skautas-ė, paskaitytų kurį nors ideologinį rašinį, tas netruktyt daugiau 6-7 min. Jei būtų laiko paaiškinimams ar klausimams, puiku — galima skaitytą rašinį padiskutuoti ar paprastais, lengvais, vaikui suprantamais žodžiais paaiškinti. Jei laiko per mažai liko, užduoti visiems sueigos dalyviams skaitytą rašinį namuose perskaityti iki sekančios sueigos. Tėveliai gali ateiti į pagalbą, jei bus nesusprasta kuris nors sakiny ar mintis. Nereikės tada sakyti: — "man per sunku, nesusišaukiau".

Sekančioje sueigoje patys skautai-ės galėtų paaiškinti, ko jie iš tokio rašinio pasimokė, kaip jie suprato pateiktas mintis, kas jiems tame rašinyje buvo įdomiausia. Kitą kartą galima būtų perskaityti visas korespondencijas apie įvairių vietovių veiklą. Skautai-ės susipažintų nors per žurnalo puslapius su kitais vienetais, jų veikla, gal gautų ir naujų idėjų, kurias galėtų pritaikyti ir savo vienetų veiklai. Paskaitytą, pažiūrėję nuotraukas, ne vienas pradėtų galvoti: — "Jie aprašyti, jie gali, o kodėl mes ne?" Ir atsirastų naujų korespondentų, fotografų, kurie pradėtų lenktyniauti su kitų vietovių skautais ir lauktų sekančio Skautų Aido numerio, kad pamatytų savąjį rašinį, nuotraukas, korespondencijas atspausčius, Skautų Aidą būtų ne tik plačiau skaitomas, bet turėtų ir priaugančių bendradarbių, kuriems juk vieną dieną prisieis jo puslapius užpildyti.

Draugovės būtų patartina užsisakyti Skautų Aidą, kurio rinkinys būtų draugovės nuosavybė. Gabesnieji galėtų visų metų rinkinį gražiai įrėšti, viršelį papuošti lietuviškais motyvais ar skautiškais ženklais. Tada toks Skautų Aido rinkinys būtų vertingas draugovės turtas. Atsibodus kuriam nors, daug kartų žaistam žaidimui, Skautybės rinkinyje atsirastų visa eilė naujų, dar nežaistų. Reikalui esant, norint padaryti vieneto veiklos santrauką, nereikės ieškoti po krūvas knygų, bylų. Jei vienetas reguliariai bus siuntinėjęs Skautų Aidui savo veiklos aprašymus, pakaks atsiversti atitinkamą puslapį rinkinyje. Reikia kuriai nors progai pašnekesio, jam temą nesunkiu bus rasti pavardes rinkinį.

Skautiškoje spaudoje apstu ir eilėraščių, ir dainų, ir darbėlių pavyzdžių, mažiesiems rašinėlių ir galvostėlių, o ypač skautiškų, praktiškų žinių. Daug ką galima be ypatingo ruošimosi panaudoti tiesiai iš Skautų Aido puslapių! Tai tikras skautiškas lobynas! Skaityti nuo pirmo iki paskutinio puslapio, kad nepraleidus reikalingos dainos, aprašymo, nuotraukos ar daug pa-

Skautų vadovų kursuose. Viduryje kursų vadovas Andy Anderson, dešinėje sėdi v.s. A. Saulaitis, stovi v.s. Č. Kiliulis.

KYLA VĖLIAVOS Į AUKŠTĮ

Praėjusiais metais jaunimas turėjo daug stovyklų. Vienos jau buvo spaudoj paminėtos, kitos gal dar bus. Čia norėtusi prisiminti gal vienintelę tokio pobūdžio stovyklą-mokyklą — tai Gilwello. Jų mūsų skautų vadovai turėjo progos semtis skautiškų žinių, patyrimo.

Rugpjūčio 16-23 aukštuose kalnuose New Hampshire 13 lietuvių ir 21 amerikiečių skautų vadovų, suskridę į Gilwello mokyklą, nuo 6 val. ryto iki vėlyvos nakties aštuonias dienas gilinosi į jaunimo problemas, aiškinosi su prityrusiais pedagogais skautiškus klausimus. Bandė surasti naujus kelius, vadovaujantis naujais principais.

Jau keletą metų mūsų skautų vadovybės buvo bandoma pasiųsti į mokyklą ir lietuvių vieneta, bet dėl vieno ar kito priežasčių nebuvo įmanoma to padaryti. Tikrai šiais metais buvo gautas kvietimas iš amerikiečių skautų vadovybės kurose dalyvauti su savu vienetu. Lėdai buvo pralaužti, ir mūsų organizacija pagaliau iš vienos pusės pripažinta.

Į mokyklą suskrido vadovai iš įvairių vietovių: 12 lietuvių iš Amerikos ir 1 iš Kanados. Pasiųstą į dvi skiltes, pradėjo darbą. Nuo ankstyvo ryto su daina skubėjo į pamokas, į užsiėmimus, iškylos ir t.t. Dainavom lietuviškai, kėlėm Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Ir taip džiugu buvo mum, lietuviams, kai šalia Amerikos ir Gilwello vėliavų vėjo pučiama plevėsavo mūsų tautinė ir raudona su baltu Vyčiu ir Gedimino stulpais vėliava. Prieš pakeliant vėliavas, vienas iš mūsų skautų paaiškino amerikiečiams, kokios tos vėliavos ir ką jos reiškia mum, lietuviams.

Kada turėdavom nors minutę laiko, amerikiečiai stengėsi iš mūsų patirti daugiau apie mūsų

mokančio ideologinio straipsnio. Neperskaitydami ar neatidžiai skaitydami, skriaudžiame patys save, o kartais ir jaunesnius, vos pradedančius skautauti.

Todėl Skautų Aidą praturtinkime, remkime, jame bendradarbiaukime, o svarbiausiai skaitykime!

s. B. Kidolienė

LSS vadovų saskrydžio metu Clevelande buvo surengta gobelenų paroda. Tiems dirbiniams vadovauja A. Ziurkevičiūtė ir E. Jurgutienė, vidury, abi iš Montrealio. Kairėje v.s. Irena Kidolienė, dešinėje — v. skn. L. Milukienė. Nuotr. V. Bacevičius

skautišką — lietuvišką veikimą ir apie Lietuvą.

Daug ko išmokom toj mokykloj, bet išmokėm ir kitus, praturtinom jų žinojimą. Tikimės, kad tas ryšys padės mūsų jaunimui daugiau įsijungti į būsimas Gilwello mokyklas.

Pagaliau paskutinis vakaras. Mokyklos vadovas Mr. Andy Anderson su patarėjais v.s. Antanu Saulaitiu ir v.s. Česlovu Kiliuliu Gilwello aikštėj perskaito pavardes baigusiujų, ir spaudžiama kairioji, linkint visiem grįžus atgal į savo vienetus, tesėti praktinę dalį ir baigti per metus laiko pilnąjį kursą.

Laikas praslinko greitai. Nors pavargę, bet kupini naujų idėjų nuleidom paskutinį kartą vėliavas ir, paspaudę vieni kitam kairiąją, išsiskirstėm.

Bebras

SVEIKINIMAS

Sesės — Broliai ir Lietuviškosios Skautybės Draugai!

Leiskite Lietuvių Skautų Sąjungos vadovybės vardu tikrai nuoširdžiai Jus visus pasveikinti didžiųjų Švenčių — Kristaus gimimo ir Naujųjų Metų — proga.

Leiskite palinkėti, kad Šv. Kalėdų džiaugsmas mus dar labiau uždegtų noru taip gyventi ir taip veikti, jog lietuviškosios skautybės idealai ir lietuvių tautiniai troškimai praturtintų visų dvasią, gi Naujieji 1976 Metai įgalintų įvykti mūsų visų svajonėm būti laimingiems ir matyti lietuvių tautą laisvą!

Budžiu!

Jūsų

v.s. Antanas Saulaitis,
LSS Tarybos pirmininkas

Skautų vadovybės rinkimai

Neseniai visi vadovai ir skautininkai buvo raginami dalyvauti ir balsuoti L.S. Sąjungos korespondenciniame suvažiavime, o dabar tie suvažiavimo darbai jau eina prie galo. Jau yra išrinkta nauja Sąjungos vadovybė ateinančiai trejų metų kadencijai. Ji bus pristatyta artimiausiu laiku su kitais suvažiavimo duomenimis. Visi suvažiavimo dalyviai taip pat gaus ir suvažiavimo biuletenį Nr. 4, kur bus paskelbti visi rinkimų rezultatai.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, prisijusdami prenumeratos mokestį, prisidėję savo aukomis už kalendorių ar šiaip spaudą parėmę:

15 dol. — F. Monchun, Windsor, Conn.

Po 10 dol. — J. Babilius, So. Pasadena, Fla., V.K. Jonynas, Queens Village, N.Y., L. Jurkus, Washington, D.C., L. Kreicas, Syoset, N.Y., S. Leimanas, Arlington, Va., B. Macijauskas, Pleasant Beach, N.J.

Po 5 dol. — P. Bagdžiūnas, Jamaica Hills, N.Y., A. Žižminskas, Racine, Wis., J.H. Shatas, Waterbury, Conn., G. Aleknavičius, Toronto, Ont. Canada, dr. Z. Kungys, Cherry Valley, Calif., A.J. Strazdas, Ft. Rucker, Ala., dr. G. Skučas, New York, N.Y., M. Slavinskas, New Hyde Park, N.Y., C. Bubnis, E. Northport, N.Y., E. Jankauskas, Arlington, Va., T.K. Jasaitis, Great Neck, N.Y., M. Petrauskienė, Hartford, Conn., B. Giovannoni, Chicago, Ill., A.M.

Bocys, Langhorne, Pa., V. Vitkus, Rochester, N.Y., O. Andriuskevičius, Trenton, N.J., P. Kaspariūnas, Rahway, N.J., kun. J. Skirkus, Hayward, Wis.

Po 3 dol. — E. Pugh, Long Beach, N.Y., V. Stasiūnas, Richmond Hill, N.Y., A. L. Jasaitis, Forest Hills, N.Y., O.L. Adams, Brooklyn, N.Y., D. Pocius, Brooklyn, N.Y., W. Tragus, Allentown, Pa., E. Wilemaitis, Dayton, Ohio.

Po 2 dol. — A. Jokubaitienė, Hillside, N.J., A. Miciūnas, New Britain, Conn., T. Vainauskas, Hamilton, Ont. Canada, K. Lambertas, Pottstown, Pa., V. Jackūnas, Washington, D.C., H. Misliauskas, Media, Pa., Z. Gavėnas, W. Hartford, Conn., P. Judickas, Hot Springs, Ark., J. Černius, Claremont, Calif., kun. A. Babonas, Royal Oak, Mich., A. Činikas, Massapequa Park, N.Y., J. Keraminas, Commack, N.Y., M. Tamašauskas, Maspeth, N.Y., A. Bačanskas, Miami Beach, Fla., P. Kvederis, Pittsburgh, Pa., A. Padvelskis, Somerville, N.J., P. Lelys, Cleveland, Ohio, P. Kudulis, Elizabeth, N.J., kun. L. Kemėšis, Thessalon, Ont. Canada.

Po 2 dol. — P. Sakas, Glendale, N.Y., A. Švagždytis, dr. Z. Smilga, J. Vaičiūnas, Chicago, Ill., M. Šimkus, Baltimore, Md., H. Golden, Wilkes Barre, Pa., P. Buškevičius, Hartford, Conn., L. Natkus, St. Petersburg, Fla., J. Dirginčius, Elizabeth, N.J., kun. dr. T. Žitraitis, Washington, D.C., O. Skupeika, Hollywood, Fla., J. Kiaušas, Harrison, N.J., J.V. Marūnas, Wolcott, Conn., V. Biknevičius, Commack, N.Y.

Po 1 dol. — kun. F. Kirelis, Chicago, Ill., kun. J. Maknys, Providence, R.I., B. Budriūnas, Los Angeles, Calif., E.J. Pažerūnas, Melrose Park, Ill., B. Liogys, Lanham, Md., P. Rastas, Fairfield, Conn., A. Nakutis, St. Petersburg, Fla., R. Šviedrys, Great Neck, N.Y., dr. P. Jucaitis, Rocky River, Ohio.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Prašau pratepti prenumeratą 1976 metams

Vardas ir pavardė

Adresas

Darbininko prenumerata už 1976 12 dol. metams. Naujlem skaitytojam — tik 10 dol.

Siunčiu už prenumeratą \$

Už kalendorių \$

Spaudai paremti \$

Siunčiu skolą už 1974-6 M. \$

P.S. Kai kurie skaitytojai yra paprašyti apsimokėti prenumeratą už 1975 metus, bet nekreipia dėmesio. Nesulaukus mokesčio, Darbininkas bus nutrauktas pagal pašto reikalavimą. DARB. ADM.

Jau gaunama anglų kalba nauja virimo knyga

LITHUANIAN COOKERY

Agronomės Izabelės Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastikiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kalna 7 dol. Persiuntimui pridėdama 50 c. Užsakymus siųsti adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Užsakymam naudokite šią atkarpą:

Užsakau "Lithuanian Cookery" egz. už dol. Persiuntimas

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ TALKA LAISVINIMO DARBUI

Bervartant gausų prieškalėdinį pašta, jame buvo rastos ir JAV LB visuomeninių reikalų tarybos bendralaiškas, prisiųstas lituanistinė mokyklų besidarbuojančiam šeimos nariui. Sudomino visiem lituanistinių mokyklų vadovam skirto bendralaiškio pirmasis sakiny, prašęs "talkos ryšių užmezgime ir palaikyme su Sov. Sąjungos kalėjimuose esančiais lietuviais politiniais kaliniais".

Bendralaiškį rašoma: "Mum gerai yra žinoma sunki sovietinio kalėjimo kalnic dalia. Čia jie naikinami fiziškai ir dvasiškai, ir tik retam pavyksta kalėjimą palikti gyvam. Mūsų politiniai kaliniai, drąsiai besipriešinę Lietuvos pavergėjui, yra tautos didvyriai, kuriems priklauso ne tik mūsų nuoširdi padėka, bet taip pat dėmesys ir parama."

Pažymėjus, kad JAV LB krašto valdybos nutarimu visų lituanistinių mokyklų mokiniai yra įtrauktini į ryšių palaikymą su lietuviais politiniais kaliniais, bendralaiškį prisiųstama, kad tai nesanti originali mintis. Ji pasiskolinta iš JAV žydų, kurių tikybinių mokyklų mokiniai jau kuris laikas masiškai rašo laiškus pasirinktam žydai kaliniui Sov. Sąjungos kalėjimuose, kartais sudėdami savuosius centus ar sutelkdami lėšų proginio siuntinuko pasiuntimui.

"Kviesdami Jūsų vadovaujamą mokyklą įsijungti į minėtą artimo meilę išreiškančią akciją, tikim, kad mūsų kreipimasis nebus priimtas kaip naujai užkraunama dar viena pareiga, bet kaip konkreti mūsų jaunimo tautinio auklėjimo priemonė", skaitom bendralaiškį.

Bendralaiškio pabaigoj ranka įrašytos aštuonios politinių kalinių pavardės. Šių mūsų tautiečių esama Maskvos, Mordovijos ir Permės kalėjimuose, ir su jais ryšius palaikyti yra įpareigoti negausios Philadelphijos V. Krėvės vardo LB lituanistinės mokyklos mokiniai. Mokytojai

prašomi kalinių kontaktavimą vykdyti kaip dalį lituanistinės mokyklos programos, mokytojų patikrinant mokinių parašytus laiškus turinio ir kalbos atžvilgiu. Taip pat bendralaiškį pagėdaujama, kad kalinių klausimas būtų mokiniams tinkamai pristatytas, kad mokiniai nebūtų apvilti, jei laišškai adresato neįsisiektų ar iš gavėjo atsakymo ilgesnį laiką nebūtų sulaukta.

Minėtas bendralaiškis nukelia mintis į praeitį, į 1971 lapkričio 27, kada JAV LB krašto valdybos suburti Philadelphijos, Baltimorės ir Washingtono lituanistinių mokyklų mokiniai su pakėliais rankose bandė prisistatinti prie Sov. Sąjungos ambasados Washingtono, kad įduotų kalėdines dovanėles kitam politiniam kaliniui — Simui Kudirkai. Policija tada sulaukė prie ambasados besitartinančią 60-ties vaikų minią. Tačiau, sužinojusi atvykimo tikslą, sutiko trim mokiniams ir mokytojui leisti būti nulydėtiems prie ambasados durų. Paskambinus skambutį, prasiskleidė ambasados langų užuolaida. Pažvelgę į besibeldžiančiuosius vyriškus, tačiau durs neatsivėrė. "Galingosios" Sov. Sąjungos pareigūnas pabūgo trijų nepilnamečių vaikų ir juos lydėjusios mokytojos.

Amerikiečių spaudos dėmesys vaikam tada buvo nuostabus. Televizijos kameros filmavo vaikus bėpakuojančius siuntinėlius, belipančius į autobusą, o viena Philadelphijos radijo stotis dvi dienas apie "žygį į Washingtoną" informavo savo klausytojus. Philadelphijos amerikiečių spaudoj mirgėjo straipsniai: "Lietuvių prašymas ambasados atnestas", "Lietuviai moksleiviai atstumti nešančios dovanas", "Kalėdos sovietų darbo stovykloje". Net ir mūsų aspiracijom nepalankus "Washington Post" pirmame puslapy išspausdino penkerių metų mergaitės nuotrauką su per galvutę užmautu plakatu ir siuntinuku rankoj.

Savaite vėliau, lituanistinių mokyklų vadovybėm darbuojantis su New Yorko ir New Jersey LB apygardų valdybomis, New Yorko ir Elizabetho mokyklų mokiniai su kalėdinėmis dovanėlėmis Simui Kudirkai bandė prisistatinti prie Sov. Sąjungos Jungtinių Tautų misijos New Yorko. Deja, ir čia atsakyta priimti dovanas politiniam kaliniui.

Washingtonan nuvykę lituanistinių mokyklų mokiniai su savim nešėsi ir 60 vaikų pasirašytą peticiją — laišką ambasadoriui Dobryninui. Surašė šį laišką gabi trylikametė Philadelphijos lituanistinės mokyklos mokinė, įjungdama daug tėvų ir mokytojų idiegtos meilės tėvų žemei — Lietuvai. Laiške prašyta laisvės Lietuvai, laisvės jaunimo herojui Simui Kudirkai. Nepavykus laiško įteikti asmeniškai, paštu jį teko pasiųsti ambasadoriui Dobryninui.

Tas dalykas jau būtų galėjęs išdilti iš atminties, jei, dviem mėnesiam praėjus, mokyklos adresu iš Sov. Sąjungos ambasados nebūtų atėjęs ant oficialaus blanko lietuviškai parašytas laiškas, į mokinius besikreipias vienu žodžiu "Vaikai". Laiške rašoma:

"Jūsų laiškas, adresuotas Tarybų Sąjungos Pasiuntiniui Jungtinėse Amerikos Valstijose A. Dobryninui, gautas.

Kaip buvęs mokytojas, matau, kad Jūs rašote visai kaip suaugusieji, o ne kaip vaikai. Tačiau, kadangi tą laišką pasirašėte Jūs, tai ir atsakymą adresuojau Jums.

Jeigu Jums leis Jūsų mamytės ir tėveliai, mokytojai bei kiti vyresnieji, nuo kurių Jūs kol kas

visiškai priklausote, aš, kaip vienas Pasiuntinybės darbuotojų, esu pasiruošęs atvykti į Filadelfiją ir su Jumis pasižnekučiuoti. Manau, kad tai būtų įdomu ir Jums, ir man."

Edm. Juškus
Konsulas, TSRS Pasiuntinybės JAV antrasis sekretorius

Į Edm. Juškio laišką nebuvo atsakyta. Vieningu mokinių atstovų, mokyklos vadovybės ir Philadelphijos esančios JAV LB krašto valdybos sprendimu, Šv. Andriejaus parapijoj prisiglaudusios lituanistinės mokyklos durys nebuvo atvertos Lietuvos pavergėjo atstovui.

Tebūna šios kelios dabartį liečiančios ir praities įvykius prisimenančios pastabos draugiškas atkirtis tiems, kurie LB švietimo tarybos išleistuose vadovėliuose įžiūri "sąmokslą" pavergėjo pusėn nukreipti jaunimą ar LB darbuotojus nepagrįstai kaltina jaunimo siuntimu į pionierių stovyklas. Tebūna lituanistinio švietimo darbo sėkmingumas vertinamas konkrečiais pavyzdžiais: masiniu lituanistinių mokyklų auklėtinių išėjimu į gatves Kudirkos incidentui įvykus, vis gausėjančiais mokinių laiškais Lietuvos klausimu amerikiečių spaudoj, sėkminga ruošia jaunimo kongresui, mokyklinio jaunimo jungimusi į LB paskelbtą lietuviškos spaudos paltinimo vėjų, kiekvieno mokyklų organizuojamais svarbesniųjų mūsų tautinių įvykių minėjimais. Tai veikla, liudijanti tiek mokytojų, tiek mokinių tautinį sąmoningumą!

Alg. Gurčius

DIENA, KURIĄ PRIVALOME MINĖTI

Bridgeport, Conn. Sekmadienį prieš gruodžio 10 visuose šio miesto apylinkės maldos namuose buvo meldžiama: "Ši už Sov. S-gos persekiojamuosius."

Per 700 žmonių pripildė didžiąją Sacred Heart universiteto auditoriją gruodžio 10 vakarą. Žmogaus Teisių dienos minėjimas suorganizuotas devynių Bridgeporto organizacijų koalicinio komiteto tam, kad atkreiptų plačiosios amerikiečių visuomenės dėmesį į Sov. S-gos vykdomą Žmogaus Teisių deklaracijos laužymą.

"On Trial: The Denial of Basic Human Liberties in the Soviet Union"

Šeši kalbėtojai atkreipė dėmesį į skirtingus Sov. S-gos nusižengimų aspektus.

Pirmuoju pakviestas kun. K. Pugevičius, Lietuvių Katalikų Tarnybos direktorius ir šiuometinis Lietuvos Vyčių CV narys lietuviškiem reikalams. Kalbą pradėjo primindamas, kad tuo metu Vilnių teisišamas S. Kovaliovas, kaltinamas ir už ryšius su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Remdamasis LKB Kronika, kun. Pugevičius iškėlė įvairius lietuvių persekiojimus Lietuvoj. Savo kalboj jis kvietė amerikiečių bendromis jėgomis viešumon kelti Sov. S-gos visišką nesiskaitymą su žmonių teisėmis.

Ukrainietis prof. O. Pritsak, istorikas, kalbėjo apie rusų tautos ir jos vadų nepribrendimą demokratiniam valdymuisi. Rabinas Leo Waldman nušvietė žydų kančias carų Rusijoje ir Sov. S-goj. Gloria Schaffer, Connecticut valstijos sekretorė, pati emigrantų duklė, pabrėžė, kad tik tie, kurie yra neseniai pajutę persekiojimus, gali pilnai įvertinti demokratiją ir todėl yra įpareigoti pasauliui nuolatos kalbėti apie kitur vykdomą neteisę. Studentas Yuli Waxman, prieš pusę metų asmeninėmis senatorių T. Kennedy ir J. Buckley pastangomis išvykęs iš Sov. S-gos, papasakojo savo ir kitų žydų vargus, su kuriais susiduriama, norint išemigruoti iš Sov. S-gos.

Programos vidury atliktas originalus, specialiai šiai progai sukurtas šokis apie laisvę. Šoko apylinkėj pagarsėję Diane Wyckoff išraiškos šokio šokėjai.

Gruodžio 10-toji yra Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių deklaracijos pasirašymo diena.

Telšių futbolo komanda Džiugas 1936 metais. Nuotrauka iš Alfonso Petručio archyvo.

Rezoliucija

Rezoliucijos komiteto pirmininkas E. Kirschner perskaitė rezoliuciją, kuri buvo išsiuntinėta: Kurt Waldheimui, H. Kissingeriui, prez. Fordui, eilei apylinkės senatorių ir atstovų, ambasadoriui Patrick Moynihan, visiem Senato Užsienio Reikalų K-to nariam ir Atstovų Rūmų Tarptautinių Reikalų K-to nariam.

Pasiremdama Žmogaus Teisių deklaracija, Helsinkio deklaracija ir Sovietų konstitucija, iškėlusi Sov. S-gos vykdomus prasižengimus, jų tarpe ir "the denial of religious and cultural freedom of the Lithuanians and other Baltic nationalities..."

Rezoliucija reikalauja: a) kad Sov. valdžia laikytųsi Žmogaus Teisių deklaracijos, Helsinkio deklaracijos ir savo pačių konstitucijos; b) kad Amerikos valdžia peržiūrėtų detentės politiką, sustabdytų kviečių pardavimą, kol Sovietai pradės leisti savo piliečiams gyventi pagal jų įsitikinimus, ir visais būdais Jungt. Tautose kelti balsą už Žmogaus Teisių deklaracijos vykdymą visur; c) kad Jungtinių Tautų nevaldiškosios organizacijos visomis progomis keltų balsą už deklaracijos vykdymą; d) kviečia individus ir organizacijas, besidominčias žmogaus teisėmis, jungtis į koalicinius komitetus, kurie plačioj amerikiečių visuomenėj keltų Sov. S-goje vykdomą priespaudą.

Pasirašė koalicijoj dalyvaujančios Bridgeporto organizacijos: International Institute of Conn., United Jewish Council, LB Bridgeporto apylinkė, Ju-deo-Christian Women's Ass'n, Ministry of Social Concerns Diocese of B'pt, Lietuvos vyčių 141-ji kuopa, Council of Churches, Ukrainian Congress Committee, YWCA.

PRAEITĮ PRISIMENANT

Naujoji Telšių gimnazija, baigta statyti 1936 metais. Nuotrauka iš kokių 1937 metų. Baigiama įrengti gimnazijos aikštė. Gimnazija buvo pavadinta Vyskupo Valančiaus Vardo Valdžios Gimnazija. Dabar ji pavadinta Žemaitės vardu. Nuotrauka gauta iš Antaninos Reivytytienės rinkinio. Nuotr. V. Šabalsbano

NAUJOJI TELŠIŲ GIMNAZIJA

Naujoji Telšių gimnazija buvo pastatyta 1936 metų ankstyvą vasarą. Darbai buvo baigti apie kovo-balandžio mėnesį. Pastatė Švietimo Ministerija, o jos statybą prižiūrėjo tuometinis gimnazijos direktorius Jonas Jagaudas, matematikas, astronomas.

Iki to laiko gimnazija patalpas nuomodavo. Pirmą buvo prie pat katedros, Sidabro namuose, paskui — Simano Dau-

kanto gatvėje, Liaugmino namuose. Į naujas patalpas gimnazija persikėlė tik 1936 metais, baigusi mokslo metus. Naujieji mokslo metai 1936 metų rudenį buvo pradėti jau naujose patalpose.

Gimnazija savo plane turi T raidės formą. Moderniai įrengta, šviesi ir graži, turėjo gražią salę. Prie paradinio įėjimo viršuje buvo įrašyta — Vyskupo Valančiaus Vardo Valdžios Gimnazija. Sutrumpintai ją vadindavo VVVV Gimnazija.

TELŠIŲ DŽIUGAS LAIMĖJO

Čia spausdinama nuotrauka yra iš 1936 metų — garsi futbolo komanda Džiugas, kurioje žaidė du dailininkai — Telesforas Valius ir Paulius Augius.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Telšių sporto apygardos futbolo pirmajai vietai laimėti susitikimo finalą Tauragės š. kl. futbolo komanda Šaulys su Telšių š. kl. futbolo komanda Džiugas Telšiuose 1936 liepos 13. Rungty-

nes laimėjo Telšių Džiugas 3:1.

Džiugo komandoje žaidė: pirmoje eilėje iš d. vartininkas B. Rimgaila, antrėje eilėje (klupo) Paulius Augustinavičius-Augius (antras), dailininkas, miręs Chicagoje, Pr. Laucevičius (ketvirtas), Nap. Cirtautas (šeštas); stovi iš k. Strikauskas (penktas), Alf. Petrutis (septintas), Tel. Valius (devintas), Gečas (vienioliktas), A. Milvydas (tryliktas), J. Šlyžius (penkioliktas), F. Nakutis (septynioliktas).

PO CHICAGOS DANGUM

Spaudos balius

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba ruošia spaudos balių, kuris įvyks sausio 24 Martinių restorane.

Iškilią balius programą ruošia muzikas Aloyzas Jurgutis su specialiu ansambliu. Tekstus programai paruošė kun. J. Planckis. Programa bus daugiau humoristinė.

Sąjungos centro valdyba suorganizavo jaunųjų spaudos bendradarbių konkursą. Jo vedėja buvo vicepirmininkė jaunimo reikalams Emilija Pakštaitė. Ji per metus stebėjo jaunųjų spaudos bendradarbių rašinius. Spaudos balius metu jauniesiems spaudos bendradarbiams bus įteiktos premijos.

Šauliai gražiai sutiko naujuosius metus.

Paskutinę gruodžio dieną Chicago's Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė, gausiai susirinkusi Vyčių salėj, naujuosius metus sutiko giedodama Lietuvos himną.

Buvo meninė programa, sveikinimai ir linkėjimai, taip pat ir jausmų bei nuotaikingas pobūvis.

Pagrindinę viso darbo ir rūpesčių našta nešė šaulių moterų vadovė S. Cecevičienė. Jai vadovaujant, sesės šaulės paruošė įvairių patiekalų vakarienę. Stalai, gražiai žvakutėmis ir gėlėmis dekoruoti, kėlė šventišką nuotaiką.

Orkestrui grojant, visi nuotaikingai pasižoko.

J. Kaunas

Anglijos-Britanijos lietuvių klubo metinį susirinkimą gruodžio 14 Vyčių salėj kruopščiai pravedė A. Bagdžius. Veiklos pranešimus padarė sekr. M. Maksvytis, pirm. V. Palubekas, išd. J. Jokubka. Revizijos aktą perskaitė A. Pužauskas. Pa-

gerbti mirusieji nariai: Leščinskas, Kunevičius ir Rumšienė. J. Sidlauskui perskaičius naują statutą, su keliais pataisymais jis buvo priimtas. Aukomis išskirstyta 650 dol. Nutarta tęsti LF remimą, paskirta L. Religinei Šalpai, Brazilskam, prof. Jurgučiu, spaudai, radijo valandėlėm, LTV, Jaunimo Centriui ir kt. Kasoj yra 5827.43. Valdybą slapto balsavimu išrinkta: J. Sidlauskas, V. Palubekas, A. Lakas, A. Paliulionis, K. Rožanskas, P. Rumša, J. Jokubka.

Mirtis retina veikėjų gretas. K. Deveikis, žymus Cicero lietuvių veikėjas, sulaukęs 87 m. amžiaus, krito tatvėj ir mirė. Inž. Jonas Jasiukaitis, pastatęs nepriklausomą Lietuvos Kauno klinikos rūmus, mirė sausio 4. Buvęs Kauno apygardos teismo skyr. pirm. Kavaliūnas mirė sausio 4.

"L.K. Bažnyčios Kronikos" trečias tomas jau pradėdamas rinkti. Tikimasi, kad šis veikalas skaitytojus pasieks šį rudėnį. Lėšos renkamos iš privačių šaltinių.

Margučio radijo programa, iki šiol transliuojama nuo 2 iki 3 val. popiet, tikisi gauti patogesnę laiką. Dirbą žmonės šia programa negali pasinaudoti. Radijo vadovybė sausio 25 Jaunimo Centre rengia Danutės Pomerancaitės ir Yuri Mazurkevičių koncertą. Šis smuikų duetas yra susilaukęs labai gerų įvertinimų JAV ir užsienio muzikų tarpe.

B. Pukelevičiūtė vis leidžia knyguotes vaikams. Jų pristatymas įvyko sausio 4 LTV programoj Jaunimo Centro valandėlės metu. Autorę pristatė Tėv. A. Kezys, SJ, prisidėjęs ir prie knygučių iliustravimo.

Bal. Brazdžionis

Darbas vos tik pradėtas

Jau dabar planuojama veikla ateinančiais gruodžio 10-tajai. Užsibrėžta minėjimą surengti dar plačiau ir įspūdingiau. Pagrindinių kalbėtojų bus kviečiamas amerikiečių visuomenei gerai žinomas asmuo. To nespėta padaryti šį kartą.

Komitetas dės pastangų, kad panašūs minėjimai paplistų įvairiose Amerikos vietovėse ir tapty tradicija tol, kol Sov. S-ga suteiks visiems savo piliečiams pagrindines žmogaus teises. Šiuo atveju ir mes, lietuviai, dirbdami drauge su kitais, galime daugiau atsiekti, negu veikdami vieni. Kur įmanoma, turėtume imtis iniciatyvos steigti koalicinius komitetus.

Gintarė Ivaškienė

Neužmiršk lietuviškos spaudos! Skaityk ir platink ją!

Kun. Kazimieras Pugevičius kalba Bridgeporte, Conn., kur buvo surengta Žmogaus Teisių diena

Paukščių giesmė

PAUKŠČIŲ GIESMĖ, paveikslas, išsiuvinėtas (needle-point) pagal dail. Juozo Sodaičio eskizą. Šio ir kitų lietuviškais motyvais paveikslų ar pagalvėlių komplektus (Kits), paruoštus siuvinėjimui su medžiaga ir instrukcijomis, išleido AMBER DESIGNS (partneriai dr. Darius Slavinskas ir dail. Juozas Sodaitis). Nemokama spalvota brošiūra išsiunčiama parašius šiuo adresu: Amber Designs, 46 McKenzie Rd., Convent Station, N.J. 07961.

SPORTAS

L.A. Klubo susirinkimas

Šį penktadienį, sausio 23, 7 val. vakaro Kultūros Židinį įvyks Lietuvių Atletų Klubo visuotinis narių susirinkimas. Bus paduota finansinė apyskaita, nustatytas ateinančių metų biudžetas, parinkti sekcijų vadovai ir perduotos pareigos naujam klubo valdybai. Visi klubo nariai prašomi dalyvauti.

Futbolas

L.A. Klubo futbolininkai ir šiemet dalyvaus salės futbolo turnyre. Šį kartą turnyras vyks ne White Plains, bet Brooklyn Pratt Institute patalpose. Lietuviams paskirtos rungtynės įvyks šeštadienį, sausio 31, 8:52 val. vakaro. Salėje žaidžiamas futbolas labai skirtingas nuo įprastų futbolo rungtynių aikštėje. Čia komanda susideda iš vartininko ir tik šešių žaidėjų. Rungtynių laikas — du 7 1/2 min. puslaimiai. Vyrąja greitis, žaibiškos

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Europos jaunių pirmenybės Groningene laimėjo sovietų 19-metis jaunuolis Aleksandras Kočijevas, surinkęs 6 taškus iš 9. Tiek pat taškų surinko bulgaras V. Inkevas ir ispanas A. Pablo, tačiau jų eilę rikiavo pasekmės iš preliminarinių rungtynių. Jaunių p-bes pernai laimėjo anglas D. Nanas, kuris šiemet jau dalyvavo Hastingso turnyre.

— Hastingso turnyre pirmavo vokiečių Uhlmanas, jis po 9 ratų turėjo 7 taškus. Bronšteinas — 6,5, čekas Hort — 6, Korėnojus ir Taimanovas — po 5,5, islandas Sigurjansonas ir Kaplanas (JAV) po 5 taškus. Amerikos didmeisteris Bisguier kiek žemiau. Pastarasis sušalo lygionis su sovietų Taimanovu ir čekų Jansa.

— Tarpapygardinės šachmatų rungtynės paskirtos gegužės 2-3, Rochesterio, N.Y. Pernai laimėjo rytų apygardą, nes vakarų nei Kanados rinkinių nebuvo, o žaidė vietos Rochesterio lietuvių, atstovaudami Kanados apygardai. ŠALFAS-gos vadovybė turėtų paraginti apygardas iš

pasuotės, staigūs įvarčiai. Favoritai kartais suklumpa prieš mažiau žinomas komandas. Lietuviam praityti yra tekę pasiekti turnyro antros vietos laimėjimą. Laimėjus pirmas rungtynes, yra proga patekti į finalinį ratą, kuris įvyks vasario 6. Pratt Institutą galima pasiekti važiuojant GG traukiniu iki Clinton-Washington stoties, o važiuojant automobiliu — iš Brooklyn-Queens Expwy išsukti į Kent Ave., važiuoti šalia Expwy, paskui sukti kairėn į Hall St. ir už dviejų blokų kairėn į Willoughby Ave.

Krepšinis

Pereitą savaitę New Yorko LAK jauniam teko žaisti dvi savaitės sudaryti savo komandas ir paruošus jas pasiųsti į Rochesterį.

— Chess Horizons (MSCA organas) No. 1/16 įdėjo MET lygos direktoriaus Steven Frymer straipsnį "In Memoriam: Algis Makaitis 1945-12 Dec. 1975". Užbaigto pabrėžta, kad jis buvo keletą metų Lietuvių komandos kapitonas ir 1971-73 MET lygos prezidentas. "Algis" friends knew him as a considerate and intelligent individual. He had no enemies", rašo Steven Frymer.

— Kinija žengia į tarptautines šachmatų varžybas. Pasikvietusi Filipinų komandą sužaidė šešių ratų rungtynes prie 10 lentų. Rungtynės baigėsi 35:25 Filipiniečių naudai, vienok Kinijos čempionas Chih Chinghsuang sudorėjo Filipinų didmeisterį Torre santykiu 5-1 (!). Mūsų skaitytojams pateikiame įdomiai sušlostą antro rato partiją, laimėtą kiniečio Chih:

MRC DEFENSE			
White Chih	Black Torre	White Chih	Black Torre
1 P-K4	P-Q3	18 P-B3	N-R3
2 P-Q4	N-KB3	19 N-KN	O-QN
3 N-QB3	P-KN3	20 R-Q1	O-B3
4 B-K2	B-N2	21 P-N2	R-P
5 N-B3	O-O	22 B-KN	R-R1
6 O-O	P-B3	23 R-Q	R-Q1
7 P-QR4	P-QR4	24 R-Q6	O-R2
8 P-R3	N-R3	25 P-B4	B-K3
9 B-K3	N-QN5	26 O-Q3	P-B3
10 Q-Q2	Q-B2	27 P-B5	Q-RN1
11 B-KR6	P-K4	28 O-B3	Q-QB2
12 B-KB	K-KB	29 N-R2	Q-RQ1
13 O-RB1	N-R4	30 N-N4	R-R
14 R-K1	O-K2	31 P-R	O-QN3
15 B-B1	O-B3	32 N-KP	P-N
16 R-K3	N-B5	33 P-Q7	R-Q1
17 N-K2	R-K1	34 QxPeh	K-B2

— Vilniaus šachmatų klubo naujameitnį žaidė turnyrą laimėjo G. Piešina, finale surinkęs 7 taškus iš 9. H. Žemaitis ir D. Lapienis su H. Survila pasidalijo II-IV vietas.

CYO lygos krepšinio rungtynės. Ketvirtadienį mūsų komanda suklupo prieš žymiai stipresnį Miraculous Medal priešininką. Šie varžovai pirmąją lygą, nepažinę dar nei vienos rungtynių. Pirmas puslaikis buvo apylygis, nes mūsų atlaikė priešininkų veržlų puolimą ir į zonose dengimą atsakė puikiu šaudymu iš tolo. Puslaikis baigėsi 26:21 M.Medal naudai. Tolimesnė rungtynių eiga vis daugiau didino taškų skirtumą, kol pagaliau priešininkas užtikrintai laimėjo 49:37 pasekme. Šios rungtynės parodė, kad mūsų žaidėjams dar trūksta koordinacijos įtempo ir greito žaidimo eigoj. Blogos pasuotės ir nervuoti, netaiklūs metimai nulėmė mūsų pralaimėjimą. Mum taškus pelnė: Birutis 9, Česnavičius O, Gvildys 2, Lora 5, Matulaitis 8, Naronis 2 ir Šimkus 11.

Antros rungtynės įvyko pereitą sekmadienį svečiuose pas Resurrection-Ascension komandą.

Pirmą kartą mūsų prieš juos K. Židinyje laimėjo 46:41, bet šį kartą šeimininkai pasirodė stipresni ir užkūrė mum gerą pirtį. Nuo pat pradžios jie užspaudė kietu pilnos aikštės gynimu, neduodami mūsų žaidėjams nei minutės atskivėpti. Prieš agresyvių jų puolimą mūsų iš pradžių laikėsi gerai, nors abi pusės metė kamuolių skubiai ir netiksliai. Pirmas ketvirtis baigėsi vos 8:9 pasekme. Vėliau mūsų žaidėjai ėmė daryti

KNYGOS VAIKAMS

Rimas pas Kęstutį, Pukelevičiūtės — 2.50.

Mano Žodynas, paveiksluotas, spalvotas, liet. ir anglų kalbomis 5.00

Peliukai ir plaukė — 1.50, Skraidantis paršiukas — 1.50

Daržovių gegužinė — 1.50

Kalėdų dovana — 1.50

Lineliai — 1.80

Rūtėlės aivaras — 1.50

Mūsų žvirblis — 1.00.

Lietuvių istorija I ir II-ras tomas po 5.00 — 10.00

Šaunūs penketukas — 3.00

Labas rytas, voverė — 3.00

Meškiukas rudnosiukas — 3.00

Aušrelė — 2.00

Vaikų knygelė — 1.50

Du broliukai — 2.50

Stovi pasakų piliis — 2.50

Baltasis stumbras — 3.75.

Persituntimas 50 c.

Rašyti: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Spauda

yra pats svarbiausias
ginklas, kovojant
dėl mūsų tautos laisvės.
Paremk ją savo auku!

klaidas, o priešininkas kiekvieną kartą išnaudojo ir visiškai perėmė iniciatyvą. Visam žaidime buvo labai daug baudių — ir reikalingų ir nereikalingų, kurios mums daugiausia pakenkė. Ilgainiui su penkiom baudom krito pirma Šimkus, paskui Birutis, vėliau Naronis. Likusieji nebeįstengė pasipriešinti nuožmiam priešininkų puolimui ir turėjo kapituliuoti 44:57 (17:23) pasekme. Rungtynėse žaidė: Birutis 8, Česnavičius 4, Gvildys, Janušas, Lora 5, Matulaitis 8, Naronis 11 ir Šimkus 8.

Mūsų komandai dar liko žaisti septynios CYO lygos rungtynės; visos ketvirtadienio vakarais Kultūros Židinyje, išskyrus vasario 8, sekmadienį, kai rungtynės bus žaidžiamos 1:30 val., po jaunimo pamaldų. Šį ketvirtadienį rungtynės prieš senus priešus — Gate of Heaven komandą. Gal savoj aikštėj mūsų atsilieps prieš pirmą rate patirtą pralaimėjimą.

Stalo tenisas

Šį sekmadienį nuo 9 val. ryto Kultūros Židinio didžiojo salėje vyks USTTA jaunių stalo teniso turnyras. Dalyvaus Lietuvių Atletų Klubo mergaitės ir berniukai ir svečiai iš amerikiečių stalo teniso klubų. Viso tikimasi apie 40 dalyvių įvairiose amžiaus grupėse. Paprastai šie turnyrai būna gerai pravedami ir įdomūs aukštos klasės rungtynėmis. Tikimasi ir šį kartą gausaus dalyvavimo ir žiūrovų pasipriešint.

Alg. Š.

GEORGE H. LUTZ, JR.
LAND SURVEYOR SUB DIVISIONS
TITLE AND MORTGAGE SURVEYS &
TOPOGRAPHIC SURVEYS
CORNER OF ROUTE 25-A & BROOKHAVEN DRIVE
ROCKY POINT, L.I. (516) 744-2055

MADISON FLORIST
BILL GIANPOPOULOS PROP.
WE TELEGRAPH FLOWERS EVERYWHERE
BEAUTIFUL CHRISTMAS DESIGNS
1514 KINGS HIGHWAY BROOKLYN, N.Y.
212 ES 6-6171

IF YOU WANT A GOOD BUY SEE US
75 Yrs Experience
30% to 50% off on everything. Highest prices
paid on gold & diamonds. Bank Americard &
Master Charge accepted. Watches, bracelets,
earrings from estates
KALIN JEWELERS
70 Lexington Ave., Passaic
201 777-5727

A Thing of Beauty
Is a Joy Forever
MAKE YOUR DREAM
HOME COME TRUE
Home Improvements By
HAWTHORNE
Construction Corp.
Specializing In: • Bathrooms
• Kitchens • Fireplaces • Basements
• Garages • Dormers • Siding,
Etc.
Serving All LI. All work fully guaranteed!
Lic. #0097
CALL COLLECT Daily & Sun.
516 472-3664
24 Hour Service

SUNNYDALE HOME FOR ADULTS
A LOVELY VACATION HOME
A beautiful inviting Home Away from Home for
Senior Citizens. Recreation, private rooms
available. 24 hour service. Nurse on duty. Special
diets. Weekly rate or monthly rates. German
cooking. Licensed by N.Y. State
809 STUART AVE., MAMMARONECK, N.Y.
DAYS: 914 OW 8-2824; EVS: 914 OW 8-9472

RAISE MONEY! IDEAL FOR FUND
RAISERS, CLUBS, SCHOOLS REAL
MONEY MAKER
In 13 bi-centennial states. An excellent opportunity
to make extra money selling outstanding bi-
centennial items, including unique License Plates.
Must have patriotic motivation. Call or write:
RODGERS CO., 29-38 Lodi St. Hackensack, N.J.
07601.

APLANKYKITE
SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ paroda

Čia Jūs rasite

PIRMOS RŪŠIES GAMYBOS
GERIAUSIOS KOKYBĖS

ŽEMŲ KAINŲ

didelį pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salonų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufetai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)

New York City

Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antradienį ir šeštadienį iki 6 val.
(Mokėjimo sąlygos pagal pirkejo pageidavimą)

MASTER ROOFERS

EXPERTS IN LEAK
PROBLEMS — ADD NEW
ROOFS — ALSO
EXPERTS IN LEADER AND
GUTTER WORK
FREE ESTIMATES AND GIFT WITH
EVERY AGREEMENT
CALL 894-1806

PROMENADE
RESTAURANT

84 Montague Street
(CORNER OF HICKS)
522-7433

VISIT THE PROMENADE FOR STEAKS, CHOPS
SEAFOOD AND SODA FOUNTAIN
NEW EXPANDED FACILITIES... A SERVICE BAR
HAS BEEN ADDED FOR COCKTAILS, WINES,
LIQUORS AND AFTER DINNER DRINKS
BREAKFAST, LUNCH DINNER
DAILY GREEK SPECIALTIES
HOME STYLE COOKING OUR SPECIALTY

DEXTER PARK
PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

CAPITAL HOME IMPROVEMENT
EXPERT ROOF REPAIRS GUTTERS AND
LEADERS ROOFING AND SIDING FOR HOMES
COMMERCIAL & INDUSTRIAL PLACES — CALL
212 639-0636

MUSIC BY THE JOE GARRY BAND
FOR ALL OCCASIONS. YOUR SOUND
CHOICE
CALL FOR FREE BROCHURE AND TAPE
MON-FRI (201) 568-8879 SAT. & SUN.
(201) 342-1428

A. ROBERT & SON PAINTING
Interior exterior expert paperhanging we sell
wallpaper all types free home shopping service
CALL (212) 688-7587

PLEASANT VIEW LODGE

THE IDEAL WINTER RESORT FREEHOLD 38, N.Y.
BOX C
INDOOR POOL, SAUNA, COCKTAIL LOUNGE
PRIVATE BEGINNERS' SLOPE, FIREPLACES
CROSS COUNTRY SKIING AVAILABLE ON
PREMISES NEAR HUNTER & WINDHAM MTS.
FREE SKIING ON PREM. SNOWMAKERS
FOR INFO & BROCHURE CALL N.Y. TEL. (212)
564-1818 N.J. TEL. (201) 272-3399
FOR DEFINITE RESERV. CALL (516) 634-2523

BIG DISCOUNTS ON OUR
MARCH WEEKENDS

Reserve Early!

TRUMPAI IR AIŠKIAI —
KURLITAS GALI JUM PATARNAUTI?

Investuojant,
taupant,
perkant ar parduodant namus,
apdraudžiant,
keliaujant,
visuose finansiniuose reikaluose.
KUR LITAS NEGALI JUM PADĖTI?
Dar nebuvo tokio atsitikimo, bet vienok kreipkitės, ir mes prisipažinsime, kur ne mūsų sritis.

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Str., Richmond Hill, N.Y. 11418
(212) 441-6799

LITAS TRAVEL SERVICE

87-18 Lefferts Blvd.

Richmond Hill, New York 11418

Tel. (212) 846-1650

V.W. Engines Perfectly Rebuilt in my
Own Shop Engines Guaranteed
Satisfaction Guaranteed and the
Price is Right Call 788-5910

CAPRI AUTO SCHOOL
239 Sand Lane
South Beach, Staten Island
BEGINNERS, ELDERLY & NERVOUS DRIVERS
FREE PICK UP IN BROOKLYN & QUEENS
AREA TELE: 212 448-6407 OR 729-8850

WHEATLY HEIGHTS
SERVICE CENTER
GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE
TIRES BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT
PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y.
TELE: (516) 643-9610 ASK FOR JOE

QUICK MOVERS
Household and Commercial
Realistic estimates Reasonable rates
Insured 673-5341

JELAINESKIN & BEAUTY SALON
FACIAL TREATMENTS FOR ALL SKIN TYPE
PROBLEMS ELECTROLYSIS MANICURES MAKE
UP WAX METHOD PEDICURES COSMETICS
BODY MASSAGE FOR WOMEN ONLY SCALP
TREATMENTS HAIR STYLING FREE ANALYSIS
CONSULTATION BY APPT. 77-08 164 STREET
FLUSHING, N.Y. 11368-1184

J.P. PIZZERIA
3682 — A NOSTRAND AVENUE BROOKLYN,
NEW YORK OPEN FROM 11 A.M. TO 11 P.M.
WE DELIVER CALL: 691-1658

HAPPY TALK TRAVEL INC.
"START YOUR HONEYMOON HERE!" FOR THAT
VERY SPECIAL OCCASION LET US MAKE YOUR
PLANS TO ANY DESTINATION YOU WISH!
2109 BELLMORE AVE., BELLMORE
(516) 785-7455

BRIDAL SALONS
LA COUTURE BOUTIQUE LTD.
RESIDENT BRIDAL CONSULTANT
ONE OF OUR STORY BOOK WEDDING GOWNS
WILL SEND YOU UP THE AISLE RADIANT AND
HAPPY. YOUR ATTENDANTS AS WELL
169 MAIN STREET COLD SPRINGS HARBOR
(1 FLIGHT UP) (516) 692-4577

IN MERRICK SEE
TRAVEL A PLENTY
"WORLD WIDE TRAVEL PLANNING"
2221 JERUSALEM AVE., MERRICK (516) 785-0022

DI LORETO'S FLORIST
FLOWERS FOR ALL OCCASIONS EXCLUSIVE
DESIGNS AT MODERATE PRICES SPECIALIZING
IN WEDDINGS FUNERALS TROPICAL HOUSE
PLANTS OPEN 7 DAYS GREENHOUSE ON
PREMISE 358-1636 57-24 164 ST. FLUSHING
NEW YORK

RECOMMENDED ROOFING
We Are Specialists
In Shingling & Flat Roofing for Homes
Call 526-8466

CONTEMPORARY INTERIORS
MFGS. OF WINDOW & SHUTTER TREATMENTS
SLIDING DRAPERY PANELS LOUVERS HAND
CARVING SHOP AT HOME SERVICE
3071 CROSBY AVE. BKLYN.
CALL (212) 373-0535

MARIO'S
AUTO INSPECTION SERVICE
MARIO DE SANTIS PROP. COMPLETE BRAKE
REPAIRS FRONT END WORK ELECTRICAL WORK
TUNE UPS OUR SPECIALTY AUTO REPAIRS
SKILLED MECHANICS SHELL BAY ROAD
MAYVILLE. OPP. EXIT OF STATE INSPECTORS
PHONE 609 465-5607 CAPEMAY COURT HOUSE

FRANK MANCINI AND SON
CONTRACTOR
INDUSTRIAL & COMMERCIAL AND HOMES
WE TAKE PRIDE IN OUR WORK
441 GRAHAM AVE. BROOKLYN, N.Y.
CALL (212) 388-3465

BALCO LAMP COMPANY
55-50 Metropolitan Ave Ridgewood,
Queens 10-6 M-5 212-456-1709
Manufactures on premises. Discounts up to
50% on floor samples. Complete line of lighting
fixtures, lamps and replacement silk shades.

Lietuviško stiliaus paminklai
sukuriami ir veltui pristatomi
i visas kapines New York,
New Jersey ir Connecticut
valstijose

Fasolino
Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N.Y. Queens, N.Y. 11379
(212) DAVENPORT 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta
Gausi parodų salė

"TAIP ATRODO IŠ MANO VARPINĖS"

Batuno surengtos diskusijos

Batuno lietuviškos sekcijos diskusijos, surengtos sausio 10, šeštadienį, Kultūros Židinio mazoje salėje, sutraukė gana daug žmonių, apie 150. Sutraukė tai, kad diskusijose dalyvavo Simas Kudirka ir Vaclovas Sevrukas.

Vadovavo Batuno vykdomasis pirmininkas Kęstutis K. Miklas. Jis stovėjo centre prie mikrofono, kuriuo nemokėjo naudotis. Taip kartais buvo sunku girdėti, ką jis kalba. Diskusijų dalyviai sėdėjo šone, prie staliukų.

Klausimų buvo gana daug. Pvz. ką jie veikia, ar pakankamai dirbama Lietuvos laisvinimui, kiek Lietuvos žino apie Amerikos lietuvių veiklą, kaip klausoma radijo, ar prasminga bendradarbiauti ir kaip, ar yra Lietuvos organizuota pogrindžio veikla, Sovietų ir Kinijos konfliktas, ar galimas jų karas, ar verta su Kinija kalbėtis, kad ji padėtų išsilaivinti pavergtiesiems, ar atsistačiusioje laisvoje demokratijoje Lietuvoje būtų laisvė katalikams, ateistams, ar tokioje atsikūrusioje Lietuvoje būtų tautininkų partija, ar būtų frontininkai, kaip žiūrima į Vatikano politiką, kai ji neužtaria pavergtų kraštų skriaudžiamųjų, kada bus galima atgauti Lietuvos laisvę, ar bus kovotojų dėl Lietuvos laisvės, kai išmirs vyresnioji karta ir t.t.

Gal reikėjo klausimus grupuoti ir labiau juos kondensuoti, išryškinti. Dabar klausimai buvo pažergti. Kartais viename klausime buvo dar keli kiti klausimai. Tada, žinoma, atsakymai buvo blankūs, išblaškyti.

Diskusijos nebuvo parengtos. Abu diskusijų dalyviai vargu buvo gavę klausimus iš anksto,

kad galėtų geriau ir tiksliau pasirengti, kad atsakymai nebūtų bendro pobūdžio.

Iš tų atsakymų paaiškėjo, kad Simas Kudirka dabar rašo knygą ir tas darbas įstrigęs. Prikišo jis susiskaldymus, ginčus spaudoje, nes tie ginčai, nesutarimai tuoj atsiskaido Maskvoje. Dėl bendradarbiavimo pasisakė, kad galima, tik nenusižeminant, reikalaujant lygių teisių. Visur pabrėžė, kad reikia skelbti tiesą, tiesa nugalėti sovietinį melą, kad verta kalbėtis su visais, kas tik gali padėti atstatyti Lietuvos laisvę. Išvaduoti kalinius iš Gulago salyno. Ateities Lietuva turinti būti demokratinė. "Iš mano varpinės taip atrodo" — baigė jis savo klausimų atsakymus.

Simo Kudirkos atsakymuose buvo daug įspėjimo, kad Amerika per daug veda detentės politiką, buvo reikalavimų daugiau ir aktyviau dirbti pavergtų krašto išsilaivimui, visur eiti ir skelbti, rašyti ir kalbėti, informuoti visus, kas ten dedasi.

Vaclovo Sevruko atsakymas buvo kitoks. Jis linkęs į filosofiją. Pabrėždavo pačią esmę. Tuoj jis sustatydavo sovietinį totalizmą su vakariečių humanizmu; ne kartą pabrėžė, kad reikia kovoti tik idėjų plotnėje, tik idėja nugalėti totalizmą. Aukštino humanizmą, savęs atsižadėjimą kilniam darbiui, askezei, darbą ir meilę. Pačioje pradžioje jis prisiminė ir žuvusį Mindaugą Tamonį, kuris negalėjo pakęsti okupanto smurto ir norėjo išreikšti savo individualybę. Jo prisiminimą paprašė pagerbti susikaupimo minutę.

Diskusijom užsitęsęs iki trijų valandų, gale jau darėsi chaotiš-

ka. Ypač pasigesta tvarkos, kai publika galėjo klausyti. Klausimai buvo ne į temą, pirmininkaujantis nesugebėjo jų aptvarkyti.

Kad žmonės mėgsta diskusijas, parodė ir anas vakaras. Jų atsilankė daug, domėjosi viskuo, bet tie žmonės išsinešė ir nusišvilimą, kad nebuvo diskusijose stamantumo, linijos, precizijos. Taip galima diskutuoti iki aušros ir nieko iš to nebus.

Parengiant klausimus, pirmininkui reikėjo pasitarti bent su keliais, tuos klausimus labiau iš-

ryškinant, aptvarkant. Ar dera klausiti, kokios partijos bus atsi-kūrusioje Lietuvoje, ar bus tautininkai, frontininkai? Tai skamba lyg fejtonas. Nežinia, kokie bus laikai ir ko jie pareikalaus. Vienokia buvo mūsų visuomenės sąranga prieš pirmąjį pasaulinį karą, kitokia nepriklausomos Lietuvos laikais. Dabar irgi esame pasikeitę. Tad kalbos apie ateitį tokiuose pokalbiuose virsta nerimta kalba.

Po diskusijų, kurias baigė lietuviškos sekcijos pirmininkas J. Klivečka, buvo kavutė ir vaisės. (p.j.)

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytėjai, prisijungdami prenumeratos mokestį, prisidėję savo aukomis už kalendorių ar šiaip spaudą parėmė:

16 dol. — K. Degutis, Linder, N.J.
Po 15 dol. — Dr. S.J. Bartis, Nashua, N.H., M. Bukauskas, Brooklyn, N.Y., A. Dagilis, Westland, Mich., T. Paull, Cleveland, Ohio, P. Rusas, Port Washington, N.Y., J. Urbonas, Brooklyn, N.Y.

Po 10 dol. — E. Čulada, Brooklyn, N.Y., A. Bertulis, Hot Springs, Ark., Kun. A. Grigaitis, Amsterdam, N.Y., Kun. T. Palis, Pittsburgh, Calif., C. Ramanauskas, Chicago, Ill.

Po 8 dol. — P. Bielskus, S. Kačinskienė, J. Mačernis, Brooklyn, N.Y., V. Amsiejus, J. Naujokaitis, A. Plečkaitis, Cleveland, Ohio, Kun. J.M. Bakšys, Rochester, N.Y., A. Jaras, Kenosha, Wis., L. Špokas, Woodhaven, N.Y., A.M. Trainis, Richmond Hill, N.Y., J. Jasaitis, Chicago, Ill., L.E. Oksas, Los Angeles, Calif., L. Leve, Hartford, Conn., S. Janušas, Sea Cliff, N.Y., P. Davidonis, Milford, Conn., E. Noakas, Ozone Park, N.Y., K. Masiulis, Milton, Mass., M. Zarembe, Manchester, N.H., D. Senikas, Monticello, N.Y., V. Daugėla, Washington, D.C., M. Shulin, Falls Church, Va., Dr. P. Žemaitis, Plymouth, Mich., A.M. Zerr, Glenside, Pa.

Po 5 dol. — V. Kazlauskas, I. Serapinas, Chicago, Ill., J. Audėnas, Richmond Hill, N.Y., U. Kraus, Woodhaven, N.Y., A. Jonynas, Berlin, Conn., Wm. J. Markalonis, Reynoldsville, Pa., J. Rūkaitė, Great Neck, N.Y., Kun. J. Bucevičius, Nashua, N.H., K. Bartys, Elizabeth, N.J., S. Gudas, Jamaica, N.Y.

Po 3 dol. — Dr. I. Skeivys, Richmond Hill, N.Y., J. Ceilius, J. Laucevičius, P. Roževičius, J. Zatorskis, Woodhaven, N.Y., K. Balėnas, I. Banaitienė, J. Juodis, A. Kazlauskas, S. Kuchynskas, M. Vizgirda, Brooklyn, N.Y., A. Mikėnas, Kun. J. Tautkus, Omaha, Nebr., K. Kubaitis, K. Šestokas, Rahway, N.J., F. Swilpa, Richardson, Tex., Dr. N. V. Bražėnas, Sparkill, N.Y., Kun. A. Rubšys, Bronx, N.Y., B. Paplauskas, Putnam, Conn.

Po 2 dol. — O. Giraitis, Irvington, N.J., K. Dagys, Columbus, Ohio, O. Saulaitis, Oakville, Conn., J. Valaitis, Dearborn, Mich.

Po 1 dol. — Kun. J. Stepnaitis, Athol, Mass., A. Bikulaitis, Lewiston, Me., B. Gudonis, Hot Springs, Ark., J. Alksniras, Oxford, Conn., J.A. Milius, Brooklyn, N.Y., V. Bražėnas, Ft. Myers, Fla., A. Daunoras, Kearny, N.J.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Ona Marija (Shagzda) Lugauskas, gyvenusi Plainfield, Conn., staiga mirė sausio 7, sulaukusi 56 m. amžiaus. Nulūdimė liko brolis Adolfas Shagzda, sesuo Sofija Sinkunas, sūnūs Algirdas ir Vytautas, dukros Genovaitė ir Mirta (Rizzo) ir viena anūkė Jennifer.

AUKOS DARBININKUI

Darbininko skaitytėjai, mokėdami metinę prenumeratą, prisijungę aukų spaudai paremti: po 13 dol. A. Valiūšaitis, White Plains, N.Y., A. Petkevičius, N. Washington, Pa., ir G. Rugys, Millburn, N.J.; po 8 dol. Ig. Stančaitis, Ridgewood, N.Y., V. Česnavičius, Richmond Hill, N.Y., J. Mikonis, Richmond Hts., Ohio, P. Baltakis, Silver Spring, Md., P. Kuras, Jr. ir V. Lisauskas, Waterbury, Conn., J. Lazdauskas ir V. Jukna, Bridgeport, Conn., P. Gaigalas, Timmins, Canada; po 5 dol. V. Vaskunas, B'klyn, N.Y., A. Vebeliūnas, Richmond Hill, N.Y. Spaudos rėmėjams gili administracijos padėka už paramą.

NEWARK, N.J.

Maloniai prašome dalyvauti L.B. Newarko apylinkės šaukiamam visuotiniam narių susirinkime, kuris įvyks sausio 25 po 12-tos valandos mišių, Švč. Trejybės parapijos salėje, 207 Adams St., Newark, N.J.

Šių metų Lietuvos nepriklausomybės atgavimo minėjimas įvyks vasario 15 po 12-tos valandos mišių, toje pačioje vietoje. Mišios už Lietuvą bus aukojamos 10:30 val. ryto.

Šiais metais "Lietuvos Atsiminimų" radijas, kuriam vadovauja prof. dr. Jokūbas Stukas, ruošiasi iškiliai minėti 35 metų gyvavimo sukaktį! Didžiulis, iškilmingas ir šaunus sukaktvinis banketas, koncertas ir balius įvyks gražioje Švč. Trejybės liet. parapijos salėje, Newark, N.J., Gegužės 1, šeštadienį, kokteilių valanda bus 6 val. 30 min. vak. Skani, Vyt. Belecko iš New Yorko paruošta, šilta lietuviško stiliaus vakarienė bus 7 val. 30 min. Po vakarienės bus koncertinė programa, kurioje dalyvauja solistai Irena Stankūnaitė-Silva ir Liudas Stukas. Akomponuos komp. Juozas Stankūnas. Taip pat dalyvauja poetas Romualdas Kisielius. Vakarą ves Alfonsas Petrutis, iš Washingtono. Šokiama gros Guitauskų lietuviškos orkestras. Sekančią dieną, gegužės 2, Švč. Trejybės liet. bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos 10 val. 30 min. ryto už mirusius "Lietuvos Atsiminimų" radijo rėmėjus ir geradarius. Rengimo komitetas jau iš anksto kviečia New Jersey ir Didžiojo New Yorko lietuvių visuomenę šiai šventei ruoštis.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamą mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudus planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirtgitių.

Norį įsirašyti kreipkitės į Susiv. centrą, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuvių kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių **BRONIŲ BOBELĮ**, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

torius iš Baltimorės. Visi kviečiami atsilankyti.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas rengiamas vasario 15, sekmadienį. Pamaldos Šv. Petro bažnyčioje bus 10 val. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Minėjimo akademija 2 val. bus Liet. piliečių draugijos salėje. Kalbės Batuno pirmininkas Kęstutis Miklas iš New Yorko. Meninę programą atliks solistas Stasys Liepas ir Benediktas Povilavičius. Vienas giedos bažnyčioje, o kitas salėje. Šoks tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Ona Ivaškiene.

Kultūriniam subatvakaryje sausio 24, 7:30 v.v. Tautinės Sąjungos namuose prelegentu bus Juozas Palubinskas, dramos ak-

Inžinierių ir architektų Sąjungos Bostono skyriaus susirinkimas buvo sausio 10 inž. Česlovo Mickūno namuose. Dalyvavo 30 narių (skyrių yra 50 narių). Romas Budreika kalbėjo apie Argentinoje Salte Grande statomą didžiulę elektros jėgainę. Prie jos statybos dirba beveik visas pasaulis. Jis, atstovaudamas Amerikos bendrovę, ten išbuvo keturis mėnesius. Ta proga susipažino su Buenos Aires lietuvių gyvenimu. Savo kalbė pailiustravo skaidrėmis. Padaryti praeitų metų veiklos pranešimai. Į naują valdybą pakviesti: Jeronimas Dabrila, Antanas Kriščiūnas, Jurgis Štuopsis, Jonas Bilkevičius; į revizijos komisiją: Jonas Mikalauskas, Leonas Rudžius, Bronius Makaitis. Po oficialiosios dalies buvo vaisės.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikala su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5% %
- Special Notice a/c — 5%
- 1 year Term Deposit — 5% %
- 2 year Term Deposit — 6%

— All Accounts Compounded Daily —

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Iš

BOSTONO, MONTREALIO, NEW YORKO

balandžio 15	—	\$645.00	liepos 28	—	1045.00
gegužės 20	—	725.00	rugėjo 1	—	925.00
gegužės 26	—	899.00	rugėjo 16	—	725.00
liepos 14	—	1045.00	gruodžio 22	—	875.00

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

Air Fares Subject to Changes and Government approval.

Norintiem atsikviesti glimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus išskvietimo dokumentus.

BALTIC HOMELAND TOURS

TO

VILNIUS 5 NIGHTS

WARSAW 2 NIGHTS

Eight Departures — — — Reserve Your Date

FEBRUARY 23rd \$679.00

MARCH 22nd \$679.00

APRIL 12th \$735.00

MAY 17th \$779.00

SEPTEMBER 20th \$779.00

OCTOBER 25th \$745.00

NOVEMBER 15th \$679.00

DECEMBER 13th \$679.00

Program Includes:

Transatlantic flights via KLM and Aeroflot within USSR

All rail transportation to and from Warsaw and Vilnius

All transfers to and from airports and railroad stations, plus baggage handling

First-class accommodations with private bath, based on double occupancy

Three meals per day in Vilnius (breakfast and dinner in Warsaw)

Sightseeing tours in both cities

English speaking guides throughout

For Reservations Contact:

PAT KELTNER or LARRY GEMMELL

PHONE: 212 943-6995

AT

FIGARO TRAVEL INC.

17 BATTERY PLACE

NEW YORK, N.Y. 10004

Deposit of \$100.00 will hold your reservation until 30 days before departure

PRISIMINTAS KLAIPĖDOS ATVADAVIMAS

Sausio 11, sekmadienį, 2 v. popiet Congregational bažnyčioje Woodhavene buvo paminėta Klaipėdos krašto 53 metų atvadavimo sukaktis. Tą dieną per Laisvės Žiburio radiją kalbėjo evangelikų parapijos klebonas kun. P. Dagys. Prisiminė ilgą priešpaudą, išsivadavimą, kaip uostas ir kraštas išaugo nepriklausomos Lietuvos laikais.

Bažnyčioje buvo ekumeninės pamaldos. Jas laikė kun. P. Dagys ir Tėv. Placidas Barius, OFM, kuris pasakė ir gražų pamokslą apie tikinčiųjų vienybę. Pamaldų metu buvo bendrai giedamos giesmės. Solo giedoto M. Razgaitis. Žmonių dalyvavo apie 200. Pamaldos ir pamokslas visiem padarė gilių įspūdį.

Po pamaldų visi persikėlė į parapijos salę. Čia šeimininkas kun. P. Dagys visus maloniai pasveikino, o parapijos mielos ponios pavaišino kavute ir pyragiais.

Trumpu žodžiu sveikino New Yorko ramovėnų pirmininkas J. Rūtenis, savanorių kūrėjų vardu L. Virbickas, šaulių kuopos pirm. A. Jankauskas.

Klaipėdos krašto lietuvis M. Gelžinis skaitė paskaitą. Čia jis

Klaipėdos krašto atvadavimo minėjime kalbą Martynas Gelžinis. Šalia jo sėdi kun. Petras Dagys, Tėv. Placidas Barius, OFM. Nuotr. L. Tamošaitis

nušvietė, kaip Klaipėdos krašto lietuviai nepasidavė svetimai įtakai ir nenutolo nuo lietuvių tautos. E. Bublaitienė padėklamavo pačios sukurta eilėraštį. Pabaigoj visiem padėkos žodį tarė V. Butkys. (S.)

A.A. MARIJAI BINKIENEI

mirus, dukrą Eleną, žentą Balį, anūkus Ramūną ir Sigitą Kondratius nuoširdžiai užjaučiame.

Karolė, Kostas, Vytautas Vaitaičiai

A.A. MARIJAI BINKIENEI

mirus, giliai liūdinti dukterį Eleną Kondratienę, žentą Balį, anūkus Ramūną su šeimą ir Sigitą nuoširdžiai užjaučiame

Lietuvių Bendruomenės
New Londono Apylinkė

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

New Yorko LB apygardos aštuntosios tarybos rinkimų komisiją sudaro: pirm. Vincas Rastenis, 86-06th Ave., Woodhaven, N.Y. 11421, tel. 846-8831; nariai — Vincas Padvarietis ir Ignas Gasiliūnas.

Nepiliečiai, gyveną šiuo metu JAV, sausio mėn. turi registruotis. Registracijos blankai gaunami pašte.

Art News gruodžio mėnesio numerį išidėjo straipsnį apie Čiurlionio parodą Maskvoj. Taip pat Čiurlionis paminėtas ir kitame straipsny.

LMK Federacijos New Yorko klubo būrelis No. 47 kiekvienais metais siūnia auką Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje. Praeitais metais po 12 dol. auką šios klubo narės: M. Bortkevičienė, I. Banaitienė, V. Čečetienė, O. Mamaitienė, G. Meiliūnienė, G. Ranitienė, L. Sperauskienė.

Denis G. Mažeika, medicinos daktaras, dabar tarnauja JAV kariuomenėje. Yra išsiųstas į Vokietiją ir gyvena Wuerzburg, kur yra amerikiečių kariškos ligoninės akių gydytojas. Jis yra majoras. Dabar buvo atskridęs 10 dienų su žmona Audrone į New Yorką laikyti specialybės egzaminų. Drauge su tėvu Antanu Mažeika lankėsi Darbininko redakcijos. Sausio 18 dalyvavo Lietuvos vyčių 41 kuopos susirinkime, kur jis buvo pakeltas į ketvirtą vyčių laipsnį. Į Vokietiją išskrido sausio 19.

Vyr. skaučių židinio Vilijos susirinkimas bus sausio 28, trečiadienį, pas Gražina Šimukonienę, 100-09 89 Ave., Richmond Hill, N.Y.

Į Balso balių studentams nuo 9 v.v. įėjimas tik 3 dol.

Dr. A. Goeldnerienei, Balso 100-ojo skyriaus vicepirmininkei, iš pareigų pasitraukus, tom pareigų pakviesta Elena Mickeliūnienė.

BALFAS KVICEIA

Balso 100-sis skyrius baigdamas savo vaju, sausio 24, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje rengia balių. Bus trumpa meninė programa. Dainuoja solistė Louise Senken. Akomponuoja Algirdas Kačanauskas. Programą praves Stasys Vaškys. Šokiam gros orkestras. Stalus iš anksto užsisakykit pas dr. Mariją Kregždienę, tel. 847-6475, ar pas valdybos narius.

Visi kviečiami atsilankyti į šį Balso balių. Ne tik jaukioj nuotaidoj praleisite vakarą, bet drauge paremsite ir Balfą. O jis reikalingas visų paramos, nes jo šalpos programa labai didelė.

N.Y. BALFO 100-TOJO SKYRIAUS VAJAUS BAIGIMO

BALIUS

Ivyksta sausio 24, šeštadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Meninėje programoje dalyvauja solistė Louise Senken, akomponuoja Algirdas Kačanauskas. Programą praves ir pajvairins Stasys Vaškys.

Po programos svečiai bus vaišinami šaltais ir šiltais valgiais, šampanu. Be to, veiks atgaiva. Šokiam gros orkestras.

Iėjimo kaina — 12.50 dol. asmeniui. Prašom stalus iš anksto užsisakyti pas dr. M. Kregždienę, tel. 847-6475, ar pas valdybos narius. Rengia ir visus maloniai kviečia

N.Y. Balso 100-jo skyriaus valdyba

SEPTINTOSIOS DAILĖS PARODOS DARBAI

Septintosios dailės parodos parengiamieji darbai jau prasiidėjo. Kaip buvo skelbta, paroda bus vasario 21-22 Kultūros Židinyje. Ji apims visas sales ir posėdžių menę. Pirmą kartą organizuojama jaunimo sekcija, kur savo darbus išstatys jaunimas iki 20 metų.

Kviečiami registruotis ne tik šios apylinkės, bet ir kitų miestų lietuviai dailininkai, kurie savo kūrinius pristatys nurodyton vieton. Registruotis pas LB New Yorko apygardos pirmininką A. Vakselį, 84-20 112 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 846-3246. (Praeitame Darbininko numeryje buvo įsibrovusi korektūros klaida, buvo atspausdintas netikslus telefonas. Prašom naudoti tik šio numerio telefoną registracijai.)

Darbai suvežami vasario 7, šeštadienį, nuo 12 iki 6 v.v. Darbai sunešami į Kultūros Židinio biblioteką. Ten bus žmogus, kuris atliks visą registraciją. Galima paveikslus pristatyti ir kitomis dienomis po vasario 7, bet reikia susitarti, kad kas darbus priimtų ir užregistruotų.

Parodos komplektavimas ir atrinkimas bus vasario 13, penktadienio vakarą. Premijos bus skiriamos vasario 13 ar 14. Paroda bus iškabinta vasario 20, penktadienį.

Kiekvienas dailininkas gali pristatyti iki 6 savo kūrinių. Pageidaujama mažesnio formato.

Parodą rengia LB New Yorko apygardos valdyba.

New Yorko ateitininkų sen-draugių metinis susirinkimas vyko sausio 18 Kultūros Židinio mažojo salėje. Susirinkimui vadovavo dienos pirm. J. Giedraitis, sekr. A. Radzivanienė. Po kuopos pirm. P. Ažuolo žodžio su kėtik praėjusiu jaunimo kongresu trumpai supažindino Kornelijus Bučnys, OFM. Dr. Vytautas Vygantas kalbėjo apie lietuvių delegacijos (vysk. V. Brizgys, kun. K. Pugevičius, Sesuo Margarita, dr. V. Vygantas) vizitą pas JAV vyskupų konferencijos pirm. arkivysk. Bernardin. Tėv. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, skaitė referatą apie Šv. Tėvo laikyseną Lietuvos ir lietuvių atžvilgiu. Pasisakyta prieš nepagrįstą Šv. Sosto kritiką. Jonui Vainiui, baigusiam New Yorko Universitetą magistro laipsniu, padovanota P. Urbaičio, saleziečio, knyga apie Kiniją. Apie šią knygą kalbėjo ir jos autorius. Po išdininko ir revizijos komisijos pranešimų buvo renkama valdyba. Daliai per-eitos valdybos narių neatsisakius, valdyba papildyta naujais nariais. Į naują valdybą įeina: P. Ažuolas, B. Bobelis, K. Vainius, kun. S. Raila, J. Vainius, O. Balčiūnienė, K. Bučnys, OFM, F. Ignaitienė. Kavą ir pyragaičius paruošė E. Mickeliūnienė.

Ona Sidabrienė, 90 m. amžiaus, gyv. Glendale, N.Y., mirė sausio 19, palaidota 22 iš Angelių Karalienės Šv. Jono kapinėse. Paliko dukrą Oną Bayauskas, marčią Oną Sidabrą ir 3 anūkus, iš kurių Paul Yesawich yra teisėjas Homer, N.Y., Joną Bayauską, Ruth Yurich bei 8 proanūkius. Buvo gera parapijos rėmėja. Laidotuvių rūpinosi Shalins laidotuvių įstaiga Woodhavene.

JAUNIMO KONGRESO N.Y. ATSTOVŲ SUTIKTUVĖS

Vasario 14, šeštadienį, 8 v.v. Kultūros Židinyje rengiamos jaunimo kongreso N.Y. atstovų sutiktuvės. (Jų išleistuvės buvo surengtos gruodžio 12). Bus supažindinta su kongreso eiga, bus pademonstruotos garsinės juostos, parodyti filmai ir nuotraukos.

Sutiktuvės rengia LJS Tarybos New Yorko atstovai su LB N.Y. apygardos ir apylinkių jaunimo reikalų vadovais. Jas globoja LB apygardos valdyba su LB apylinkių valdybom.

Po trumpos programos bus vaišės ir pasilinksminimas. Bus visiem gera proga susipažinti su jaunimo kongreso eiga ir jausmai praleisti šeštadienio vakarą.

Richmood Hill, prie pat Forest Parko, išnuomojamas gražus butas iš 6 kambarių su modernia virtuve. Skambinti tel. 847-8692.

Knygos Fighters for Freedom pristatyme. Prie kairinio stalo sėdė: A. Vakselis, Genė Kudirkienė, Simas Kudirka, I. Vakseliene, E. Čekienė, I. Banaitienė, dr. K. Valiūnas, dr. Br. Radzivanas. St. Zobarskas.

MOTERŲ VIENYBĖ IR FIGHTERS FOR FREEDOM

Partizanų vado, kapitono Juozo Daumanto-Lukšos knyga, lietuvių tarpeėjusi su nepaprastu pasisekimu, išversta į anglų kalbą ir išleista Manyland Books leidyklos, kurią tvarko Stepas Zobarskas. Knygą gražiai įvertino amerikiečių žurnalai, kurie rekomenduoja knygas bibliotekom.

Partizanai — angliškai pavadinti "Fighters For Freedom." Tos knygos supažindinimą su lietuviškąja visuomene rengė New Yorko Moterų Vienybė.

Tas supažindinimas įvyko sausio 11, sekmadienį, 5 v. popiet Kultūros Židinio mažojo salėje.

Moterų organizacija pirmiausia pasirūpino gražiai ir jaukiai papuošti stalus, įrengti patalpas. Čia buvo daug gėlių, lietuviškų staltiesių, takelių. Tai suteikė salei jaukumo ir intymumo.

Salės gale, kur vyko visa programa, buvo pakabinta kapitono Lukšos-Daumanto fotografija. Prie jo buvo didelė gėlių puokštė. Sone kairėje — dail. Adomo Galdiko tapytas paveikslas "Partizano kapas". (Paveikslą į specialiai nutapė, užsakytas Nijolės Bražėnaitės-Paronetto).

Svečiai sėdėjo prie apskritų stalų. Tai jie iš klausė ir visą programą. Ją pradėjo Moterų Vienybės pirmininkė Elena Andriūšienė. Ji prisiminė Manyland Books leidyklą, kuriai sėkmingai vadovauja rašytojas Stepas Zobarskas. Pasidžiaugė leidyklos išleistom knygom, kurios už mus kalba į amerikiečių visuomenę. Sustojo ties knyga Fighters For Freedom. Išryškino, kokia yra šios knygos paskirtis. Tolimesnei programai vadovauti pakvietė Paulių Jurkų.

Kaip ši knyga atsirado?

Programos vadovas pradžioj supažindino su visu papuošimu, ką vaizduoja nuotrauka, dail. A. Galdiko paveikslas. Priminė, kad daugiausia triūso idėjo dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, Juozo Lukšos-Daumanto našlė. Ji labiausiai rūpinosi vertimu, nesigailėdama nei laiko nei lėšų. Ji ir buvo pakviesta kalbėti, kaip ši knyga atsirado.

Jautriais žodžiais ji prisiminė praeitį, kaip Juozas rašė šią knygą, kaip jis paskui iškeliavo

Ridgewoode išnuomojamas gražus 5 kambarių butas. Nuoma mėnesiui 150 dol. Teirautis tel. EV 6-7661. Galima apžiūrėti butą 1267 Willoughby Ave., pas Mrs. Weber.

Brooklyne ieškoma lietuvių moteris prižiūrėti 15 mėnesių vaikų penkias dienas savaitę nuo 7:30 val. ryto iki 3:30 val. Pageidaujama vidutinio amžiaus moteris, bent šiek tiek mokanti angliškai. Geras atlyginimas. Tel. 693-4774.

Richmond Hill, prie pat Forest Parko, išnuomojamas gražus butas iš 6 kambarių su modernia virtuve. Skambinti tel. 847-8692.

atgal į Lietuvą ir ten žuvo. Prisiminė, kaip buvo rengiamas vertimas, kaip tas vertimas buvo taisomas, kaip pagaliau buvo susitarta su Manyland Books leidykla, ir dabar knyga jau atspausdinta, jau susilaukė gražių įvertinimų.

Toliau ji kalbėjo apie rūpestį, kaip knygą išversti į kitas kalbas. Tai būtų tolimesnės veiklos uždaviniai.

Simas Kudirka apie partizanų

Pristatyme dalyvavo ir Simas Kudirka su žmona Gene. Jis buvo gyvas anos epochos liudininkas, tuo metu buvęs moksleiviu gimnazijoje. Jis parodė tris nuotraukas ir papasakojo trijų partizanų gyvenimą, kaip jie pasidarė partizanais, kaip jie žuvo didvyrio mirtimi.

Prisiminė ir apie rusų imperializmą, kaip jie nuolat visus skriaudžia ir naikina. Ragino visur ir visada skleisti tiesą apie okupantą, ragino šią knygą versti į kitas kalbas ir kuo plačiausiai paskleisti, nes knyga rodo tiesą, kaip sunkiai tauta kovojė už savo egzistenciją.

Dramaturgo žodis

Buvo pakviestas dramaturgas Algirdas Landsbergis paskaityti kūrybos apie laisvę. Jis paskaitė dvi ištraukas iš savo dramos "Penki stulpai turgaus aikštėje". Pirmą papasakojo, kad jis skaitė "Partizanus" ir kad jam įkvėpė dvi scenas. Tas scenas jis ir paskaitė (armonikos gundymas ir berniukas neša gėlių prie stulpų turgaus aikštėje). Paskaitė įspūdingai ir aiškiai.

Proginiai žodžiai

Buvo pakviestas kalbėti ir Vli-

Išnuomojamas gražus butas iš 5 kambarių Woodhavene netoli parko. Teirautis tel. VI 6-1813.

Elena Andriūšienė, Moterų Vienybės pirmininkė, atidaro Fighters for Freedom knygos pristatymą sausio 11 Kultūros Židinyje. Nuotr. L. Tamošaitis

ko pirmininkas dr. K. Valiūnas, kuris asmeniškai pažino partizanų vadą Juozą Lukšą, kai jis buvo atvykęs iš Lietuvos ir gyveno Vokietijoje. Pasidžiaugė knygos angliška laida ir linkėjo jai pasisekimo.

A. Vakselis, LB New Yorko apygardos pirmininkas, savo žody taip pat pasidžiaugė knygos išleidimu, nes tai tikras kovos ginklas prieš sovietinį melą ir neteisębę.

Padėka ir vaišės

Pabaigoje Moterų Vienybės pirmininkė Elena Andriūšienė padėkojo visiems programos dalyviams ir svečiam ir pakvietė vaišių.

Tos vaišės buvo puikios. Buvo punšas, apkrautas švediškas stalas su šaltais užkandžiais, kava, tortai, pyragaičiai. Jaukioj nuotaidoj besišnekučiuojant vaišės vyko apie porą valandų.

Išplatinta ir knygų, kurias buvo atnešusi leidykla. Gaila, kad nebuvo jų daugiau. Tai, kas buvo atnešta, buvo greit parduota. Buvo renkamos ir aukos Juozo Lukšos vardo įnašui į Lietuvos Fondą. Tą įnašą organizuoja Liet. Fronto Bičiulių New Yorko skyrius.

Žmonių dalyvavo apie 70. (p.j.)

DIRVOS 60 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI

AKADEMIJA

1976 m. vasario mėn. 1 d., sekmadienį, 3 val. p.p. Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y.

Programoje:

PRANAS NAUJOKAITIS
Spaudos reikšmė išsilvijos gyvenime

ALGIRDAS BUDRECKIS
Dirva ir tautinės minties spauda

JONAS RUTENIS
Lietuviškasis žodis — poema

Programai vadovauja dailiojo žodžio menininkė IRENA VEBLAITIENĖ

JEINANT AUKOJAMA PO PROGRAMOS KAVA
LOTERIJON LEIDŽIAMAS DAIL. JUOZO BAGDONO DOVANOTAS PAVEIKSLAS

Akademiją rengia ir visus dalyvauti kviečia AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS I ir XI skyriai New Yorke